Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractio de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 198

Mangillius, Antonius

[S.l.], 1632-1634

Dispvtatio I.- De necessitate incarnationes

urn:nbn:de:bsz:31-117158

Visual Library

DISPUTATIO I.

De Necessitate Incarnationis.

Quæ de Incarnationis necessitate, de qua imo loco S. Thomas disputat, cum facilia sint, a nobis omittentur; quæ vero ad Incarnationis possibilitatem vel existentiam in disputatione de unione hypostatica reponunt, ibi ex commodo tractari atque explicari poterunt, et ideo nos, imo loco agemus de necessitate Incarnationis, de qua inquit Thomas ex 2 vbi quærit: an necessarium fuerit ad reparationem generis humani Verbum Dei incarnatum, et respondet fuisse necessarium, quatenus a adeo ut Deo pro nostris peccatis efficiens et digne satisfaceret quanto a quantitatem Verbi Incarnatio fuerit necessaria ad satisfaciendum Deo pro nostris peccatis, ento et ex 3 plex, imo an fuerit necessaria ad redimendum stricte hominem, quæ ex idem est: an fuerit necessaria ad obligandum Deum ex Justitia commutativa ut acceptaret satisfactionem pro nobis a Christo oblatam, vel ut pro satisfactione iam acceptata nobis remissionem peccatorum tribueret, sicut venditor accepto pretio ex Justitia commutativa rem emptam tenetur reddere emptori. 2do an fuerit necessaria ad satisfaciendum obligari Justitia quam obligarem hoc velut Christo haberet respectu Dei. 3tio an fuerit necessaria ad tollendum de digno ratam pœnam æternam ex peccato in nobis relicto, hominem vero solutio pendet ex ys an Deus possit obligari ex Justitia rigorosa quæ commutativa: an peccatum hat infinitam gravitatem: an quis hoc possit digne satisfacere pro suo peccato: an valor operum Christi quantus satisfecerit ut infinitus. ha a difficultates pendent a multis alys e quibus nonnullas etiam examinare oggerit ac proinde primum de his e reliquis modo enumeratis agemus in hac disputatione, postea vero controversia circa necessitatem Incarnationis propositæ discutienda erunt.

CAPUT I.

Utrum Deus possit creaturæ obligari ex Justitia rigorosa.

Pro diligentia proponita controversiæ negoniendum est Justitiam rigorosam, ut ille ex tractatu de Justitia anno superiore tradita, est virtutem illam cuius violatio est injuria proprie dicta et per se loquendo inducit obligationem restituendi, ac proinde eadem controversia fere coincidet cum illa: utrum in Deo sit Justitia proprie dicta. ea eo quod si aliquis sit ex Justitia obligari, Justitia sit et in illo, nec Justitia sit et in illo qui ex eadem virtute obligari non potest.

Dicendum

Dicendum c. a. Deum n. poc creature obligari ex Iustitia rigorosa, in pari proportione videntur cum Bonaventura in 4 dist. 46 q. ij. ille c. absolute negat Iustitiam ce in Deo quoad debitum, Iustitia a. proprie dicta e obligatio ex ea provenuns creditori, vt jd ex dictis anno superiori, gravem dubij, eandem doctrinam tradit Lessij lib. 2 de Iustitia cap. 4 num. 2, atque in j partem disp. 85 c. 2 e disp. 86 c. 2 e 3 e in jnam 2ae disp. 223 c. 2 vsq. ad finem, e in 3tiam partem disp. 8 a c. 5. Iuligen tom. 2 in 2dam 2ae disp. 5 dub. 2 e alibi qui negant in Deo ce Iustitiam proprie dictam. nra a. propositio e vera. Suarez tom. j in 3tiam partem disp. 4 sect. 5 e in opusculo disp. de Iustitia Dei sect. 2 a num. 27 e alios recentiores.

Pbr. ratio: ga si Deus jet obligari creature ex Iustitia rigorosa sequit Deum ce egrem alicuius imperfectionis, sed hoc e falsum &c. Maior pt. ga Deus citraliter e ens perfectissimum nec ens quod ñ jt aliud perfectius excogitari, ato si Deus ret capax alicuius imperfectionis n. ret ens perfectissimum e poet aliquid aliud perfectius excogitari, nempe de Deo e capax oris imperfectionis. Maior pbr: ga si Deus jet creature obligari ex Iustitia rigorosa, sequit a Deo poc separari ralem pro aliquo tempore quarenum Ius nec dominium alicuius creatu, sed nec cuius iuris relinquitur a Deo separali pro tunc existentis in sola creatura. Deus jet ex Iustitia rigorosa creature obligatus, ga obligatio habitua, vt ait no superiore dq. uing, in debitore oritur ex lege existente, in creatore dicuerg debitorem, ga Ius n. ret etiam in debitore obligatio talis Iuris cet desinens a libera voluntate debitoris, sicut degendet a libera voluntate creditoris, ga idem Ius e in creatore ac proinde debitum necessitaret, nec n. stringeret, illa obligatio ge, o vna eadem obligatio, vt patet ex dictis anno superiore, vtag si Deus poet ex Iustitia rigorosa creature obligari Ius illud nec dominium nec cuius Deus ret ex Iustitia creature obligatus pro tunc n. ret in Deo e persequens Deus haberet aliquam imperfectionem moralem cuiusmodi e carere Iure vel dominio alicuius rei, imo Deus jet j. imperfectus etiam physice, ga omis imperfectio moralis supponit in suo esse aliquam imperfectionem physicam.

Dues: etiamsi Deus poet obligari creature nec Iuris in ea existentis n. tn poet separari a Deo Ius nec dominium rei promissa vel rei quia creatura, poet a Deo exigere, ga licet Deus se obligaret ad aliquid prestandum creature ita vt illa ex Iustitia quia creature deberet, ad hoc Deus haberet dominium rei a se promisse e debita, ga sicut in eo indant: in quo Sitis dat equum sembronio v. g: vere Sitis hit dominium equi, ga aliquem n. poet illum dare, ita etiam Deus quando creature dat hoc vel dominium alicuius rei vere hz eandem rei dominium aliquem n. poet equm dare, cum a. sicut voluntas Sitis comparat ad vnum

instans

instans temporis, ita Deg voluntas comparata ad totam æternitatem
indurabiliter eo gd Dei voluntas semper & indurabiliter duret
neq in ipsa aeternitate potest servus a jmo & Deum pro tota æter-
nitate, & nihil Dnus rei a se promissa vel donata, quam Titius pro in-
stanti quo dat equum Sembronio, sit Dno equi quem dat, neq ex eo gd
Deg, ex motentione, do hat voluntatem dandi aliquid creaturæ, si potest
& velle dare, collitor ut tuque Deum n habere dominium rei quam dat, ga etiam
Titig ex proportione gd hat voluntatem dandi equum Sembronio n ptt
habere illam voluntatem, nec in hoc impedit geo nihil Titig hat dominium
equi pro instanti quo dat illum Sembronio.

Idem aliqui respondendo gd Titig pro instanti quo dat equum
Sembronio fit Dno eiusdem equi & vere hat dominium eiusdem equi & pari
modo Chalcopphanes de Deo in casu supraposito, atq ex eiusmodi doctrina
colligant gd ut modo Dng, si suum dominium daret servo, ut ait per se
loquendo, pro eodem instanti dationis esset simul Dng & servus, eo etiam
gd si Deg poet v.g. ex promissione obligari creatura ex historia, adhuc pro
tota æternitate & semper dominium rei promissa retineret, licet domi-
nium eiusdem rei contingeret creaturæ Deus poet fieri servus creaturæ
ita ut simul esset eiusdem creaturæ servus Dng, esset e. vi inquiunt Dng
creaturæ ita vere haberet creatura dominium, esset ac creaturæ servus, ga
esset servus omnino creaturæ a se connecti.

Hæc responsio & doctrinam recentioris & ideo ne forte videat rem
ri diligentiq examinanda e, quantum a illa, ut dat, nisi, in eo prin-
cipio, semper, & Jus vice rei dominium gd quid dat alteri vel in alterum
transfert, pro instanti suo dat vel transfert sit in dante vel transferente
& in accipiente nemo principium exactæ existentiæ cujus & assen-
tem atqat aliaq ostrepentia dissolutionis maximopere nobis inserunt.

Nos igit, ceteris, res sive dominium pro instanti dationis
vel translationis n esse simul in dante vel transferente & in accipiente, ita
pro eodem instanti esse tantum in accipiente, id a plurib ratiib, si fal-
lor, efficacib probabimus.

Primo a doctrina modo tractata est, a priori satis clara ratio;
ga in instanti translationis Juris sive dominij desinit intrinsece ea-
per se pertinens dominium in ipso dante vel transferente & in instanti
translationis Juris & dominij desinit intrinsece dominium in eodem dante
vel transferente & in instanti translationis dominij dominium n & in dante
& per sequens idem & in accipiente, posterior sequentia n indiget probatione
ti vera sint præcedentia requirunt desinere intrinsece & imo n eadem st
& in instantaneis correspondent & n distinguuntur inter se, prior
seq: etiam ptt si verum est Ans: ga servus necessario ad suum & indiget

existia

existia seruantis, ac proinde si in instanti translacionis dominij, caa 3.
seruans dominium in ipso dante desinit intrinsece, necesse e etiam do-
minium in eodem instanti intrinsece desinere, qd cum existeret in
ipso dante, sicut se sol intrinsece desinat in instanti, necesse e etiam
lucem ac lumen a sole seruatum desinere intrinsece in eodem instanti.
Primum, tris itt: voluntas actualis vel habituales retinendi dominium
quam ht dans vel transferens e caa per se seruans dominium in dante,
sed huiusmodi voluntas desinit intrinsece in instanti translacionis domi-
nij & in instanti translacionis dominij desinit intrinsece, e caa per se sers
uans dominium in dante vel transferente. Maior itt: qa dominium e ali-
quid morale, qd sicut n acquiritur nisi per liberam voluntatem volentis
illud acquirere vel accipere, imo nec per se loquendo deperdi, nisi per libe-
ram voluntatem straniam vel opositam nempe nolendi dominium am-
plej retinere aut volendi illud alienare vel transferre in alium, ac proin-
de actualis vel habitualis voluntas retinendi dominium e caa per
se seruans dominium in dante vel transferente, qd a huiusmodi vo-
luntas intrinsece desinat in instanti translacionis dominij, qua e manifes-
tum argi probanda, itt: dum in instanti translacionis dominij ipse dans ht
actualem voluntatem transferendi de facti dominium qd ~~tradit~~ alium,
hec a e stranea voluntati actuali e voluntati habituali retinendi
dominium, sicut idem modus voluntatem n retinendi amplej dominium
aut saltem illi virtute equivalet & eadem voluntas in instanti trans-
lacionis dominij per mi excellentiam intrinsece destruit voluntatem actualem
e habitualem retinendi dominium suam vocat, ac proinde huiusmodi
voluntas actualis e habitualis a ~~qua~~ dominium desinet in seruari
in ipso dante intrinsece desinit in instanti translacionis dominij.

Pues: nemo dat qd n ht, atqui transferens dominium in in-
stanti translacionis eius dominij dat alteri dominium & in eodem instanti
ht in se dominium.

& nemo dat qd n ht neq; ~~ealiter~~ nec virtute, transferens a
dominium, in instanti translacionis dominij dat pijem dominium, tunc
in n ht dominium ~~ealiter~~ sed tm virtute aut caaliter tunc ht domini-
um virtuale e caale, qd a aliqs agens potest dare alteri aliqd ee qd n
ht in se ~~ealiter~~ sed tm vel virtute vel caaliter, itt et tamen aliqs ens
nam Deus creaturis tribuit multiplex ee qd n ~~habet~~ habet ~~ealiter~~ sed tm vir-
tute, e sol inferioribus communicat calorem quem in se n ht pijs virtute
e caaliter, qd q transferens dominium in instanti translacionis ht domi-
nium virtuale vel caale, itt: qa in instanti translacionis dominij pt libere
illum retinere vel habere e transferre in alterum, neq; ipse dans careret
dominio rei in illo instanti nisi ipse vellet illud dare alteri et hanc poram

meritò

merito appellamus dominium virtuale & causale, imo quidem vt illam detin-
guamus a fidei rei dominio, deinde qd secreta pria & virtus aut vis qua eam
qua transferens dominium, id est dominium causare, vel seruare in se
ipso & posse vel causare in alio, ac proinde recte id appellari dominium vir-
tuale & causale, sicut pria cadit in se & in alio calorem cuiusmodi & in sole
vel in subtia ignis appellat calor causalis & virtualis, porro dominium vir-
tuale istiusmodi acceptare omnino fidei fuisse rumata, sicut dominium for-
male, postquam acceptaos eiusdem & negare, acq transferendi idem dominium
in alterum, ex quo est dominium virtuale est vis naa quam dominium
fidei, sicut ears, qua & acceptaos, naa sicut hoc totum qd & acceptaos & secuta
negatio.

Dices rartum: si homo per absolutam Dei potentiam poet inter se
loqui in instanti, sicut potest Angeli, tunc fieri poe vt quis tribueret
alteri rei dominium in instanti & is idem dominium tribueret 3tia
persona in eodem instanti in huiusmodi a. casu qui 3tia persona conca-
ret rei dominium n poet illum retinere in eo instanti, qd retentio
domini supponit dominii habitionem immedte ante precedentem in ipso
retinente, qualis n fuit in illo qui 3tia persona concaret rei dominiu,
ac proinde concaus 3tia persona dominium in ipso instanti concaos
n haberet dominium virtuale & in eodem instanti concaos haberet
fidei rei dominium, ac proinde falsum & qd in instanti translaos domi-
nij n sit fidei dominium in transferente.

Respondeo quidem transferens dominium habere simul fidei rei do-
minium & voluntatem transferendi dominium pro tempore determinato
futuro, vt habere hodie voluntatem transferendi dominium crastina die,
sicut qui fit testamentum habet voluntatem transferendi dominium
hereditatis post mortem suam, & cum eadem voluntate habet fidei domini-
um eiusdem hereditatis, pro nullo tn instanti vel tempore antecedenti
mortem testatoris fit translaio dominij hereditatis, sed tm post mor-
tem testatoris, & hunc eam simul cum voluntate transferendi se ha-
benti dominium sufficienter manifestata & accepta & fidei dominium
in eo transferente, ac proinde in casu proposito qui 3tia persona concaret
rei dominium, in instanti concaos n haberet dominium fidei habe-
ret tn dominium virtuale, qd in illo instanti haberet potiam transfe-
rendi & retinendi vel habendi fidei dominium pro eodem instanti, nec tunc
transferens careret fidei rei dominio nisi eiq voluntas dandi alteri
idem dominium interveniret, ato hoc sufficit ad tacem dominij virtualis,
nec ipsum requirit qd dominium fidei immedte ante illud instans
precesserit. qd si dicas: si quis tanquam mandatarius vel procurator alte-
rius tantisdem 3tia persona fidei dominium alicuius rei qd pertinet ad
ipsum

equm manentem, nec tn tunc mandatarius habet illum dominium virtu=
ale. Et talem e dominium virtuale existere in illa sola transferendi
dominium fiale. Et ingrossis si ponimus non dominium virtuale in
sola sola transferendi dominium formale, sed in sola e retinendi vel transferendi
habendi in se dominium fiale. pro illo instanti pro quo transfert, et inde
licimus quando assignimus dominium virtuale existere, si pro reti=
nendi dominium fiale e sola ipsum transferendi sumo e de sola trans=
ferendi idq; aliter a voluntate alterius, quales sola si e in mandatario,
sic quo supra dictum e, ac proinde mirum si est nec in ipso sit virtuale
rei dominium.

Denique ad firmandam rationes ut ante factas adducendum e si dice ne=
gari dominium in retinere dependere a voluntate habituali ipsum reti=
nendi vel habendi, qa si dominium in acquiri dependet a voluntate
accepandi vel habendi & ~~aut~~ in retinere dependet a sola voluntate
habitualiter durante sive a negatione eiusdem voluntatis, quae revocatio fit
per voluntatem abscindendi vel transferendi dominium fiale aut saltem
a negatione voluntatis transferendi in alterum cum dominium, cum e.
secundo dominij tollat per voluntatem transferendi dominium, sequit
manifeste eadem seruatione seu negatione huiusmodi voluntatis, neq e.
absurdum seruatione alicuius rei moralis, cuiusmodi e ius e dominium,
dependere ab aliqua negatione aut eam necessario supponere, negatione
voluntatis transferendi dominium, cum sit necessario stricta cum voluntate
habituali ipsum retinendi et appellari nomine voluntatis habitualis reti=
nendi dominium, cum e. eadem negatio intrinsece denuat in instanti
translationis dominij, sequit eadem seruantem dominium in transferente
aut saltem alicuius, nec tacemus quaestionem de nomine, necessario stup=
ponitur ab eadem seruatione non sufficere, ut per se patet, si ce in in=
stanti translationis dominij hoc n. totum sumat ex eo qd dominium eam sit
ex se indifferens ad manendum et si manendum in transferente et vel in alio,
debet habere aliquid a quo in eo seruet, nihil a. aliud et assignari a quo
seruet, et ideo notandum si porro in referenda et firmanda hac ratione
terminorum illorum esse ne ex intrinseco ~~in~~ assignimus eo modo quo non cor accidi=
endos ce assignemus, nempe ita ut designare intrinsece et mo si ea idem sit
quamvis contra aliter assignant, nemque ita ut designare intrinsece sit ulti=
mo ce, ego a. terminos illos iuxta modo assumendos ce existimo, tum ja aliter
si poet dici in instantaneis idem ce corrumpi et corruptum ce aliquid res est
fiendo eam e corrupta, tum ja alias rationes quas hic adferre alienum est,
verum ne recedamus a communi modo loquendi uno ut cum oibus loquamur sic uno
verbo ita ratio proponi et: in instanti translationis dominij si e ea seruans
dominium in transferente, qa tunc e voluntas transferendi dominium

opposita

opposita et extranea eae servante dominium in eodem transferente, vt stat ex supra jactis; nec duo opposita vel extranea simul esse possunt &, in instanti translationis dominij ipsum dominium non est in transferente, sed in solo accipiente.

Ex dictis 2. colligitur, pro instanti translationis dominij rei esse in transferente posse non proximam seu remotam destruendi res quae possunt esse eidem dominium virtuale. Id etiam aliqua ratione, vt dici solet, dominium non quidem rei seu ipsius domini solus, quatenus est potestas proxima disponendi de ipso dominio solo, sicut dominium solum dictum simpliciter est potestas proxima de ipsa re.

Ex his patet doctrina a nobis supra tradita, qua si Deus daret homini transferendi vnum alterum in instanti certum aliquem gradum caloris vi gradum & cui gradui caloris alligasset dominium equi vt Bucephali, ita vt vellet dominium Bucephali esse in illo vno solo quem habent totum gradum caloris, tunc profecto dominium Bucephali in instanti translationis gradus caloris & dominij illi alligati non esset simul in dante & accipiente seu tm in accipiente. Et similiter de facto dominium rei in instanti translationis non est simul in dante & accipiente, sed tm in accipiente. Concipiatur verum sit his, facile patet; qa de facto voluntas transferendi dominium rei fuit, tunc faceret voluntas transferendi gradum caloris &, neq. est assignari ratio cur de facto voluntas transferendi dominium rei non possit illud transferre, sicut si eam illo miraculoso transferret gradum caloris & dominium Bucephali illi alligatum, dominium s. rei ex aliquo morale, ac proinde nihil qd resistere quo dominij in instanti eodem modo illud transferatur quam in eam supraponto transferret gradus caloris dominium Bucephali alligatum & sicut voluntas transferendi gradum caloris ita transferret dominium Bucephali, cum eodem dominium in instanti translationis non est in transferente sed tm in accipiente, similiter de facto dominium rei ita transfert a voluntate transferendi vt pro instanti translationis tm sit in accipiente non in transferente. Nos patet; qa nulla est implicantia in illa alligatione dominij Bucephali, in gradum caloris &, nec in translatione eiusdem gradus, qua supponitur poc. fieri per absolutam Dei potentiam, stante illo gradu nunquam sit nec esse possit nisi in vna persona.

Tertio patet; qa si dominium pro instanti translationis est in transferente sequeretur & transferens posset independenter a voluntate accipientis in nostra illam a bro peccato injustitiae pro isto instanti translationis vti rei cuius dominium transferre, sed hoc est falsum &c. Minor patet; qa ora stricta rei alienae stra voluntatem Dei est peccatum iniustitiae, vt stat ex dictis anno superiore, ille a. vsq rei, de qua supra nutem est in maiore, vt supponit ea stra voluntatem accipientis, qui verè etiam ex

secessione

cessione aduersariorum hꝛ rei dominium ē sequenter ē Bno. Seg.
ma: ptꝫ: qꝰ dominium rei ē pna disponendi pro libito in oem rem ab
inuestita, sed transferens dominium in instanti translacois hꝛ rei domi-
nium, vt docent aduersarij ⊖ transferens n peccat vtra iustitiam ex eo
qꝰ pro instanti translacois vtra voluntatem accipientis vbal. re, sicut
ex eo patet qꝰ accipiens hꝛ rei dominium n peccaret vtra iustitiam
vtendo eadem re pro instanti translacois vtra voluntatem transferentis,
ac proinde trahens matrimonium si in instanti, quo per suum sensum
trahit matrimonium, moreꝫ delectaret se fornicae apprehensa vel
apprehenderet fornicari in illo instanti si ēt possibile, etiamsi id fieret
ex cognitione nepponente ipsum matrimonium, cuius ~~tunc~~ modi ēt cognitio
quam repugneret obliuitas delectandi de fornicae in rem ringis, talis ē
cognitio n impediret quo minus in ~~qua~~ suo reatu ptcit matrimonium
in instanti, quo matrimonium trahit, verē hꝛ dominium sui corporis
etiamsi alter iurex hꝛ dominium illius, vt docet S. Paulus, ex hisce se-
quitur similiter volentem castitatem aut paupertatem n peccare vtra votu
vel religionem etiamsi in instanti volendi peccet vtra ~~castitatem~~ castitatem
vel independenter a voluntate superioris velit disponere de alegua
re etiam ex collatione nepponente rem et aliquid prius natura.

Responderi id transferentem dominium in instanti translacois
id de licite vti re cuius hꝛ dominium, licet hꝛ ipse rei dominium, impe-
dit tn ne licite vtatur re, qꝰ ei dominium ē etiam in accipiente.

2 Sed vtra ē qꝰ accipiens rei dominium in instanti translacois
pot vti re, qꝰ licet dominium sit etiam in dante, vt volunt aduersarij,
n tn inde impedit accipiens quo minus ipse hꝛ dominium eiusdem rei,
sed res ex seipsa accipiens hꝛ rei dominium impedit dans quo minus etiam
ipse hꝛ in instanti translacois idem dominium. Et sicut accipiens in
instanti translacois licite vti re, ita etiam et ipse dans, imo meorent
me cur dans pot tunc licite vti re, cum ipse, si hꝛ dominium in in-
stanti translacois, verē hꝛ illud independenter ab accipiente, et accipiens
hꝛ dependenter ab ipso dante.

Quarto ptꝫ: qꝰ impleat dominium vnius ē eiusdem rei indi-
uisibiliter simpliciter ē simul tempore in duabus personis ⊖ etiam impleat
dominium vnius ē eiusdem rei indiuisibiliter accepta ē simul pro uno
instanti, et ipsorum in duabus personis ē per sequens dominium pro instanti
translacois n ē simul in transferente ē accipiente sed tn ē in accipiente.
Ans ptꝫ: qꝰ n dominium vnius ē eiusdem rei ēt simul tempore in duabus
personis sequeret vtra iustitiam eaedem res quod vnum rei impedi ab
altera persona, ē n poterit iuste impediri ipsum a. po. qꝰ altera persona ~~iuste~~
iuste dominium qꝰ habebat pot de re prohibite ueo disponere, etiamsi dispositio

impediret

impediret alterum eadem volentem uti eadem re; n poet a. iuste impedi
qa qui sit dominium rei simul sit res ipse volenti rem sua impe=
diat, ac proinde existia dominij eiusdem rei in duabus personis pro eodem
tempore implicat eum ex ea structoria sequant. Conseq: a. pti: qa
ideo implicat dominium eiusdem rei indiuisibiliter accepta. et simul
tempore in duabus personis, qa existia dominij in una persona et existia
exercendi dominij in altera persona pro eodem tempore. sit actus interse
virtualiter et mediate structorij, ut sit ex eo qd licet idem actus moralis
sint structorij, ex istorum tn simultate quod tempq sequunt structoria
immediate, ut sit ex supradictis. Et etiam implicat dominium eiusdem rei eo
simul ere pro instanti temporis in duabus personis, patet: implicat actus ipse
formaliter ~~nec~~ immediate nec virtualiter et mediate structorij eo simul
aut ibi mutuo coexistere, ac proinde, quem ex existia dominij in acci=
pientis, quem n ex existia dominij in transferente, atq hoc formal
ex eo qd ex duplici existia eiusdem dominij pro eodem instanti tem=
poris sequent, ~~quia~~ structoria immediata, in ordine ad idem instans. et

Quinto pti: qa dominium, ius in re nasce cuig iuris qua re se
obligata vel obstricta persona in qua est dominium, sic pro instanti trans=
lationis dominij rei ipsa res n est obstricta transferenti dominium sed tn acci=
pienti &c. Maior est certa. Minor pti: qa pro instanti translationis do=
minij possessio rei est debita accipienti dominium n transferenti, sed ita
accipiens pro eodem instanti, et ibi prout ipse vendiare, eam vbi eung
casu cedendo etiam eiusdem transferentem ad eandem ibi rem per ea
possessionem si ea tunc dari posit, transferens a. dominium n sit prin=
me ibi rem vendiare in illo instanti & pro illo instanti res ne est obstricta
transferenti dominium sed tn accipienti.

Sexto pti: qa si dominium pro instanti translationis simul est
in transferente et accipiente maxime est, qa translatio dominij est actus
iuris dominij existentis in transferente, sed hoc est falsum &c. Maior stat
ex eo qd nulla alia maior ratio sit assignari cur ~~existia~~ dominium pro
instanti translationis debeat esse in transferente. Minor a. pti: qa trans=
latio dominij per se et immediate et ordinata ad destruendam existiam dominij
in transferente, atq ei eandem existiam per se destruit, vt pti, sicut
illam per se destruit voluntas alienandi vel spolianti is dominio in=
dusa quin eiusdem dominij translatione, n ullus a. actus est per se et
directe ordinatus ad destruendam suam potiam nec eam per se destruit. sed ita
eadem proportio pti: qa si Petro poet per abstractam Dei potiam transfe=
rere in Paulum eiusdem numero calorem quem in re habet, translatio ca=
loris n poet esse actus existentis in Petro, siquidem est structura
eiusdem calori vt existenti in Petro et eundem vt existentem in Petro destruere.

Sed 7mo:

Pet. pro: ga quando quis unus dicit: ego te facio n servum seu liberum in instanti terminativo eadem propositionis vere qui erat serus n e amplius serus & serus n e ~~amplius serus~~ pro illo instanti termino dominij qd existat in conferte libertatem & dominium operandum servi, pro instanti translationis eiusdem dominij in servum, nec in transferente sed transeunte qui erat serus, qa impossibile de ce dominium servi in alquo e servum n ce terminum existendi dominij. Conseq: n ipso qd protulit verum sit fiat hoc a. ye n modo sit ex coeli vni sedetam pt: qa propositio practica saltem in instanti qua terminativo quasi q pt effectum suum, vt contra sedet. confirmat: qa si pro instanti donationis libertatis ita desinit servitus vt pro tunc n sit amplius in eo qui erat serus e accipit libertatem & etiam in eodem instanti, ita cessat dominium in dante libertatem e dominium propria operandi servo vt pro eodem instanti n sit amplius idem dominium in donante, cum sit par ratio.

Pet. suo: qa in instanti quo hac propositio practica terminat: ego abjicio dominium huic rei, eadem propositio, vera, sed n pt ce vera nisi pro instanti abjectionis dominij proferens illam propositionem careat omnino rei, neq a. propositio practica pt ce vera. nisi aliquid efficiat puta a. propositio nihil pt efficere nisi privatam eiusdem dominij in proferente. & in instanti quo quis abjicit dominium alicuius rei carebit de dominio & similiter in instanti translationis dominij in altero transferens carebit eodem dominio, tum qa ne mere ne curabiens dominium in instanti abjectionis carebit dominio e transferens dominium in instanti translationis n carebit eodem dominio, tum qa transferens dominium pt habere hanc voluntatem e vti hac propositione in transferendo illud: ego me privo dominio huius rei e transfero illum ente, quare ne tunc propositio sit falsa ex parte in instanti translationis dominium n pt ce in transferente, nemo in voluntate transferendi dominium in alterum semper inclinat voluntas retinendi se eodem dominio, ac proinde in instanti translationis eidem voluntati debet correspondere negatio dominij in transferente, tanquam proprio effectui partis alicuius propositionis practicae transferentis semper est ex parte falsa respectu alicuius partis rei obi.

Pet. ano: pt in tale dominium rei in instanti translationis simul est in transferente e accipiente sequeretur dominium eiusdem rei pt ce simul in plurib ac pluribus gradus qa infinitum inquilatur e recta rematis sed sequitur ex quem secum. Minor videt per se stare. Seq: ma: pt: qa si rex Angeli haberet dominium alicuius rei pet illud in instanti transfere in alium e is prosecuti in instanti pet illud accepta e simul transfere qa alium e iq in alium e ne ad infinitum, ac proinde n pot possibile vel impossibile est infiniti Angeli pot dominium eiusdem rei esse

simul

simul in obj per se è negatum, nequit pro eodem instanti, imo pro eodem
tempore, qa si illa simultas ñ repugnat pro eodem instanti neq repugnat
pro eodem tempore, et colligit ex supradictis in pro raõe, dominium
a. virtuale, et quidem quantum è ex se simul ee in aliquibus eodem
instanti, sed hoc ñ è obstaculum, nec ipso potest ee simul in substantiam, qa
dominium fõale vel est in aliquo ex illis vel ñ, si dicat primum illi ñ
est infinitis qa in illis datur ultimum in quo nullum est primum, omnium
fõale, in infinito a. ñ est dari ultimum, idem vero dici ñ pt, qa si do-
minium fõale est in nullo tunc etiam nullum est dominium fõale,
è per sequens nec est ullum dominium virtuale, cum dominium virtuale
est in transeãte dominium fõale, aq qd necessario requirat; potest etiam
dici dominium virtuale in pte ee pro uno instanti temporis ipsi in
una persona nempe in ea quæ immediate ante illud instans translationis habu-
erit illud dominium fõale, nunquam eo qd allegati dominium virtu-
ale nasci è provenire ex dominio fõalis existit a. immediate ante accedentem,
qd dominium fõale ñ est desiderium in persona ipsum habente, sisi ipsa pro
instanti sequenti ipsum dominium fõale transferret in alterum, verum
hæc doctrina ñ placet qd varias raões quas hic afferre ñ vacat ideo quicqui
est de illa certe etiamsi est vera nihil eio faveret ps cum quibus in pren-
ti disputamus, ut per se ptt.

Denique probari pt: qd, si dominium est verum aliqd accidens
physicum è realè qd per translationem ab una persona transiret in alterum,
verè in instanti translationis est in accipiente tm adhuc in transferente, qa
alioquin si est simul in transferente è accipiente è est mum accidens sed
metaphysicum & de facto dominium pro instanti translationis ñ è simul in trans-
ferente è accipiente sed tm in accipiente, cum sit per se.

Objices ita doctrinam modo firmetur si dominium pro instanti
translationis ñ est in transferente, sequeretur qd tum quis donat alteri annu-
lum v.g: ñ potest vere dicere: dono tibi meum annulum & dominium
pro instanti translationis est etiam in ipso transferente

Et quæ de donans dicitur ero tibi annulum meum hac pro-
positio duplicitter et illegitime, imo et illa particula, meum, significat annu-
lum pro instanti donationis ex ipsa donantis fõaliter & immediate, inue-
ta et ipse donans pro tunc habet dominium fõale eiusdem annuli, è hoc
modo ñ illegitimè propositio qa sic è falsa, ergo mutatio est in illo instanti
donans potest respondere de facto habet dominium annuli, è ideo habet dominium
ipsius fõalis dominii annuli spiritualis a potest appellatum, tm in illo in-
stanti ñ est ipse dominium fõale annuli, qa ex solitas erroneas disputandi
de ipso ex nulo ut unum destruendi, gestiendi è ex eis est sui per secutum
gratiam amittit quamvis in ipso instanti quo recepit habet dominium

grata

grav. ~~nec~~ sed ut ea disponere, quatenus in eodem instanti et illam, ego
cando tenere et non petendo retinere, non tenere sit in se quam gratiam,
Deo illa imponitur et ita illigi ut illa particula meum, significet annu-
lum ante instans donationis simpliciter ei igno donantis, vel pro instanti
donationis annulum ei illis remoto, nempe ita ut donans pro instanti
donationis ut dns igno fratis domini, minus quatenus et pro ea solutio reti-
nere, idem fratis dominium annuli et illud in alium transferre,
atque hoc modo illigit ~~ea~~ ~~ea~~ vera stricta proprietas, sicuti eodem tm modo
in simili casu eadem proprietas est vera si fratis dominium annuli est
a decollatum ~~grau~~ ~~ea~~ gradi calorum, et dominium non est transferri in alte-
rum iusti transferendo eundem gradum, neq minus esse debet et illa
proprietas naturalem sensum, qa etiam Petro idem annulum
Donat Paulo, dicat ei: dono tibi annulum meum non tuum, ceteri dicere
verum, et tu etiam adversarii negent annulum pro instanti donationis
esse sub fratis dominio accipientis, quemadmodum igitur in hoc casu certi-
cula illa non tuum tm significant annulum ante instans donationis non
fuisse sub fratis dominio accipientis nec in eodem instanti esse sub omnio
fratis dominio accipientis independenter a voluntate donantis, similiter
minus esse debet et particula, meum, in priori propositione accipiatur in
sensu a nobis explicato.

Dices: quando adversarii asserunt dominium pro instanti translationis simul esse in transferente et accipiente forsitan non dominium illigant non dominium fratis sed illud et a nobis appellat virtuale, et si verum sit quaestio erit de nomine.

Non vere ego cum quibus in praesenti agimus velle et dominium fratis rei in instanti translationis sit etiam in ipso transferente, et a. sit sensus ipsorum accipiente non esse dubium, quamvis ipsi non utant illa distinctione dominii in virtuale et fratis, hoc a. patet non modo ex ipsorum responsione nunc relata sed etiam ex eo et ipsi asserunt, et Petro 1. 5. sit pro eodem instanti esse dns et servus respectu eiusdem, qa se inquiunt sit dicere hic servus: ego te facio liberum et domum meum, in quo casu in rigore loquendo, ut aiunt, in eodem instanti Petro est dns et servus respectu eiusdem, qa ex priori nace sit potestatem disponendi de illo et per posteriori liberat illum et dat ei potestatem supra ipsum dnum, quam potestatem servus accipit eodem instanti et per sequens fit dns illis qui eodem instanti et hs dns, ex his a. illorum verbis patet et ipsi velint dominium rigorose sumptum, et non aliud quam dominium fratis, ut per se stat, in instanti translationis remanere in ipso Petro transferente dominium, qa alias Petro in eodem instanti non esset in rigore dns ut patet, qa pro eodem instanti non haberet dominium rigorose sumptum sive fratis, et esset statuens dnum

in rigore

in rigore; adde quod eodem modo asserunt Petrum in illo instanti futu-
rum dominum servi sui quo dns servus erit dns Petri, atqui servus tunc erit
solutus dns Petri. Et ne cum aequivocat loquant volunt Petrum
in eo instanti futuro solutus dominum servi; per sequens Petrum in illo
instanti habere dominium sola servi, cum illud idem quod dominium
virtuale respicit dominium solum r.a. rem ipsam, ac proinde licet
ipsum dominium virtuale sit potestas disponendi de ipso dominio sola,
h tn ipsa potestas disponendi de ipsa re, qa haec potestas est ipsum domi-
nium solum rei, atque Petri iuniores adversarios, ut patet ex ipsorum verbis supra
relatis, in instanti translationis, quo diceret servo suo ego te facio liberum et
domum meum, erit in rigore dns eiusdem servi, qa potest, inquiunt, de servo
disponere. Et iuxta illos dominium solum servi pro instanti translationis erit in
Petro sup. Petrus vere erit solutus dns servi et haberet solum dominium eiusdem
servi, qa alioquin licet ~~alio~~ haberet dominium virtuale n poterit dici in rigore
dns servi, sicut nec sol qd dici in rigore calidus licet virtute et causaliter habet
calorem; atq haec dicta sint ne fortasse nos fecisse quaestionem de nomine aut
studia in superiorib laborasse videamur.

Ex dictis igitur patet cum quis dat alteri vel in alterum transfert
dominium aut dicunt eius dem res pro instanti translationis n fit simul in
transferente et accipiente, et per sequens n poterit quemquam esse simul dominum et
servum respectu eiusdem, qd ponat duribus ac hirsutis dicentibus n posse esse simul
duos dnos eiusdem rei in solidum, ac proinde etiamsi Deus potest dare alicui
creaturae dominium suum, n tn inde sequeretur posse Deum esse simul creaturae
servum et dominum, nempe ratione domini in creaturam translati eo qd dominium
rei pro instanti translationis n fit simul in dante et accipiente, sed tm in accipi-
ente, neq est huiusmodi translatio, ut patet ex supradictis, et actus domini solus
qd existat in transferente. sed dominium virtuale existentis in illo qd est sola
libera retinendi et transferendi dominium solum, ex quo oritur colligat
qd cum Deus n potest a se separare vel transferre dominium absolutum aut
supremum alicui rei in alterum, idcirco Deus n habet dominium virtuale, sed tm
dominium solum rerum omnium qa dominium virtuale involvit imperfectionem
in eo in quo reperit.

Respondendum est igitur instantia supra facta, stra eadem pra ero:
ipsorum falsum est qd si Deus creaturae obligaret ex libertate vel ei daret
absolutum et supremum alicui rei dominium idem dominium semper
erit in Deo, siquidem est solum in creatura accipiente, ut patet ex su-
pradictis, ac proinde eodem dominio solo rei in creatura n potest Deus repe-
ritenter a voluntate creaturae disponere, de eadem re v. g. eam destruendo
aliq mutatione in creatura, id est ordo falsum et absurdum; sed absolutis
proponendis et solvendis et obiectionibus quae possent afferri stra principalem

sed idem

velocem a nobis sua pontam qua statuing Deum n pōt obligari crea=
turæ ex Justitia rigorosa.

Obijces jmo: frequentissimæ scripturæ & PP. tribuunt Deo Justi=
tiam simpliciter & sic pt obligari creaturæ ex Justitia rigorosa, qa qui pt
ē stus Justitiæ qui Justitiam habet in se pt etiam obligari ex Justi=
tia, qui e. pt habere Justitiam in se pt operari ex Justitia, cōs a. operāo
Justitiæ sit ex obligaōe Justitiæ, pt patet ex dictis anno superiore.

Q quando Scripturæ vel Patres Deo tribuunt Justitiam, tunc
nōe Justitiæ illigi vel sanctitatem, vel Justitiam vindicativam, vel fidelitatem
eiusdē exequi promissa, nōe e. Justitiæ veniunt etiam dicta oia,
vt patet ex dictis anno precedenti, hæc facile obiendi pōnt expositis Scripturis
& PP. locis Justitia rigorosa, qa in perfectionem quam involvit ut ex supra dictis
Deo repugnat, e ~~autem~~ ideo recte Scripturas & PP. nobis obiectas modo secreto interpretamur.

Obijces 2do: Deus pt creaturæ obligari ex promissione & pt creaturæ
obligari ex Justitia rigorosa. Ais & arguit Conin: pōt: qa promissio inducit
obligaōem Justitiæ commutativæ.

Q negando sequ: qa licet Deus pōt creaturæ obligari ex promissione
etiam proprie dicta, vt colligitur ex modo loquendi Scripturæ & Conciliorum,
vt videre e apud Suarez in opuscula relectione de libertate divina disp. 2 sect.
2 a num. 6 qa tm inde sequit Deum pōt creaturæ obligari ex Justitia rigo=
rosa, nō e, qa simplex promissio ex nda rei vel de futuro nda, pōt solum pōt
ē principium obligaōis prodientis ex promissione, in Deo, qi Deus est capax
talis obligaōis n inducit obligaōem Justitiæ rigorosæ, vt bene docet Suarez
idem num. 13 e apud Vasquez, Lotz, Navarro, Cordub. e alij & licet Deus obli=
ceb ex promissione n tm inde sequit ipsum obligari ex Justitia rigorosa
sed tm ex fidelitate. Ad a. simplex promissio de re vel de futuro nda n indu=
cat obligaōem Justitiæ rigorosa patet: qa si pura e simplex promissio per se indu=
caret obligaōem Justitiæ rigorosæ iam n esset pura promissio sed alienatio, siquidem per puram promissio nem daret fundam obligaōis Justitiæ,
nempe Jus alicui ad rem promissam qd Jus e quasi res quæ a Jurisperitis
appellat res incorporalis ~~res~~ quæ cerni e ~~cerni~~ tibi pt e per consequens etiam pt
donari, ac proinde sequeretur qd n different inter se donaōe & o:g: equi absentis
e promissio de donaōe eiusdem equi, qa promittens huiusmodi equum n
minus Jus ad eundem equum daret promissario quam si promittens do=
naret idem Jus e diceret promissario: dono tibi talem equum; cum e. tunc
equus pt absens res, donaōe e absens, tradi pōt, ex suppositione Juris pontifi
n pt tunc per donaōem ipse traditione transferri in promissarium Jus
in re, quia in equo sed tm Jus ad rem vel ad equum. Seq: a. ~~ea~~ ~~coi~~ ~~sunt~~
e falsum vt per se patet.

Dices: ex

Dices; ex promissione orit in promissario hus, qd e principiorum et rerum proximum obligatio in promittente, quae appellat obligatio promissionis, sed ex huiusmodi hus oriri obligatio Justitiae rigorosae in promittente & ex promissione licet non oriri obligatio Justitiae rigorosae. Minor ott: de dictum hus etiam invito promittente, venit in & hus pertinet ad Justitiam, et per sequens ex illo orit obligatio Justitiae rigorosae. Maior obiiga si promittens dedat hui ne eo nig assat in promittente obligatio promissionis, hoc a. argto e obligatio promissionis haerari in hus qd per promissionem translatum sit in promissarium.

Respondemus si maior illud virtute etiam de promissione, secunda facta, ut per obedientiam, eo ipso ego mitto et eis probatum, sicut et, huiusmodi hus ortum ex jura et simplici promissione non transit ad haeredes, ut recte docet Suares hic supra cit. num. 23 et aque eum falsum sit ita nec et invito promittente per venditionem transire ab a promissario in alterum, obligatio e. simplicis et pura promissionis et obligatio ex g fidelitatis, et sicut cedit in gratiam et in bonum, ita requirit determinate gratiam promissarii nec et aliam respicere, ac proinde hus vide illa orit n et venit promittente invito, nec pertinet ad Justitiam rigorosam: adeo qd idem hus, si nolet n obligat ad restitutionem nec promissarius hac talis hus qd ht pt sua authoritate rem ubi venditae et ideo n pertinet ad Justitiam, unde nec pt ex illo oriri obligatio Justitiae, ex hus ea, ott de falsam etiam minorem instantia sufficiente, quamvis a. hec vera sit, si quis tn faciat promissionem, ut aiunt, et titam vel dum promittit aliquid alteri simul pat intentionem se obligandi ex Justitia ato id exterius sufficienter explicet et accepter, ex huiusmodi promissione nascit in promittente hus proprie dictum et rigorosum et ex eo proveniens obligatio Justitiae rigorosae, verum huiusmodi promissio n erit nuda, vel simplex sed introducet contractum alterius hus ea res, ac proinde hoc n obstat nra doctrina supra tradita.

Objices 3tio; p magis repugnat Deum ex vi pura promissionis obligari creaturae obligatione Justitiae rigorosae quam obligatio fidelitatis, sed hoc n repugnat & nec illud. Minor notis constat, ut supra diximus. Maior ptbis, supradictum et ideo repugnare Deum obligari obligatione Justitiae, qd ex hoc sequeret, id est in creatura aliqua & sub cuius Dei n est dig simpliciter loquendo nec qd n est in Deo sed in creatura, quae est Deum, ex quo arguit ~~et~~ imperfectio in Deo, at idem sequit ex eo qd consta Deum obligari creaturae obligatione fidelitatis orta ex promissione, nam huiusmodi obligatio orit ex aliquo hus qd Deus per promissionem a se transfert in creaturam, id per sequens in creatura et in Deo, qd alioquin Deus

n poet illo

n potest illo obligari.

Et negando ma: et eiq probandum respondemus verum esse quod in ipsa dicit de obligatione subditorum respectu Dei, negamus tamen Deum per promissionem obligari creaturae ex aliquo iure quod Deus per promissionem acquirat transferat in creaturam, quamvis ex ea ratione per promissionem hoc alteri hoc obligetur ut ~~pte~~ ex eo quod si promissaing cedat juri suo hoc promittens n amplius sibi obligatus. Promissionis n tamen hoc modo Deus per promissionem pte creaturae obligari, hoc a pte: quia Deus est ipsissima Ens creaturae et cuiuscunq effectionis existentis ~~ex nihilo~~ in esse, ergo omnium pte esse Jus in creatura qui sit extra Dei potestatem, unde nullum pte esse Jus in creatura cui Deus n potest tanquam suo Juri cedere, et per sequens nullum ut esse in creatura Jus unde quis Deus creaturae obligari esset. creatura nullum hujusmodi habet ortum ex sola promissione, haberet quoque Deum, vel huic Juri Dei potest cedere vel n potest; si n potest tale Jus n est in Dei potestate licet sit in potestate creaturae quod est absurdum; si potest sicut de facto pte Deus cedere Juri ortum ex promissione Petro Petro v.g: adverso Paulum eo quod sit effectivum Ens Petri et omnium effectorum in Petro existentium, jam Deus n potest obligari huiusmodi Jure, quia nemo pte obligari Jure cui potest iste cedere, cum nulla obligatio teneat immediate a propria voluntate, sed ita obligatus, quia ois obligatio sit debitum sive quaedam necessitas a qua n pte voluntas pro libito seipsam eiusq seiuncta immediate liberare.

Dices: si Deus pte obligari ex Jure orto in creatura per promissionem jam factam cui Juri creatura potest cedere, si ita velit, sequitur Deum ab hoc obligari creaturae absque facilitate, sed sequens est extraneum radicitus et sibi contrarium sensum &c. Maior in sua sola pte de difficultate g.b.: si hoc v.g: Petro n potest obligari alteri hoc ut Paulo ex Jure per promissionem Petri ortum in Paulo, cui Juri Paulo potest cedere, n potest Petro aut hoc obligari alteri hoc obligatione facilitatis. Et similiter dicendum de Deo respectu creaturae, si Deus n potest obligari creaturae ex Jure per divinam promissionem orto in creatura cui Juri creatura cedere potest pro libito suo. Ans: de inde facilitatem. Conseq: et sibi sibi contrarium.

Pro solutione instantiae allatae ponendum est quod etiam anno superiore tetigimus sex simplicium assertionum de se falsarum duo requiruntur ad ipsius proprietatem et effectum hujusmodi ex vitalis proximi respectu primi intellectus intrinseci et obligationem ex vi veritatis habendi tale proprietatem, quae requirit illae per quae efficiendum assertio: respectu veracitatis quae futuri oneris, veritas huiusmodi assertionis in hoc n requirit quod possit effectui ons executioni sic mandatis, nec etiam vim ratione promissionis et iuramenti pte adhuc obligatio effiendi ut in re ita

et in executione

et in executione vera sit assertio illa de futuro vt respicit effectum
in se et sic tm in ea, secluso a promissione de iuramento nullum
caput ex quo possit in hoc oriri vera et realis obligatio seruandi in
recto proposito, hoc est, si nec assertioni si adiungat promissionem si obli-
gat ex vi obligationis veritatis ad veram assertionem eam assertam in
futurum tempore, ga non est veritas infallibilis, sed satis est ga humano
modo verum dicit

secundum suentem rerum et eam sine proposito, vera
eum Dei sit ima et infallibilis veritas, hoc est, summa veritas in
diuino quia nulla eio ratio fallere potest, ex hac Dei affectione orit Deum
non ideo dicere aliquid se facturum qui hat animum et propositum faci-
endi id quod dicit, rursum ex eadem infinita affectione prouenit quod non
potest Deus talis propositum mutare, non solum ob phisicam et realem
immutabilitatem, sed etiam ga diuina assertio non amantisset ex
dei parte vera, verum fuisset Deum habuisse propositum cum dixit
se aliquid facturum, si tm simpliciter fuisset verum Deum fuisse
illud facturum quod se facturum esse dixit, hoc est repugnat ~~illi~~ prima
veritati si se aliquam obligationem ortam ex promissione derivatam
a proposito et assertione sed ex vi et assertione sine veritatis, ex
hoc est sequitur quod in simplici assertione Dei absque ei affectione, reser-
uent sibi quia ~~illa~~ in humana assertione et promissione tum simplici tum
iuramento firmata inueniuntur, verum est in quibus diuina assertio integrum
diuina authoritas et Dei testimonium hoc res asserta firmat et ideo diui-
na assertio licet simplex eminenter et effecta promissio et obligatio ex debi-
to fidelitatis et veritatis inducit; dixi fidelitatis et veritatis, ga eiusdem
virtutis et honestatis est veritatem seruare indictis eo tempore, quo ~~mittunt~~
et procurare sine, efficere vt dicta per futura facta verificent, quando
eorum veritas indeficiens, quando ai. dicimus diuinam assertionem licet sim-
plicem eminenter esse effectam promissionem, nolumus iudicare eam Dei asser-
tionem esse promissionem, sed eam sic quia se. mea ad promissionem requisitam
hoc est, de beneficio praestando, diuina est promissio et declarando diuinae
voluntatis et proposito de aliquo beneficio alicui exhibendo vel absolute
vel existente aliqua ratione.

Ex dictis colligit fidelitatem creaturae respicere quidem Ius
in promissario ortum ex promissione facta ab ipso promittente, fidelitatem
a. Dei nullum respicere ius in creatura existens ratione cuius Deus
sit proprie debitor creaturae, ga Deum esse proprie debitorem creaturae
repugnat, cum debitor proprie sit inferior creditore atq ita deg per propris-
simam creaturae factam se creaturae sed ubique aliquo modo constituit debitor
vnde Chrysostomus serm. 25 ad finem sic ait: Nonne hoc hoi exiguae chartae
obligatae adstringit, Deus tot tantisq voluminibus caret et non tenet? sed discesso

ga debeat

si deberet, quo exigente restituet? respondeo, quia non est ille mentitus, idem ipse est executor et debitor. ex quo ita si debitum divinae fidelitatis non est proprie debitum quo proprie sit de alterum et sit aliqua obligatio pendens ab aliqua affectione moralis quae ab aliquo huic et tendente in altero, nihilominus ita debitum fidelitatis etiam in Deo est quaedam necessitas non absoluta, sed ex suppositione liberae voluntatis promittentis, sed est quaedam affectio, quia est necessitas non mentiendi, ratione cuius affectionis Deus est determinatus ad implendum promissum ne sic falsa efficiat assertio inclusa in promissione.

His premissis ad obiectionem negando seq. ma., ad probationem dico tres, et nego seq., ratio disparitatis est, quia licet duplicata fidelitatis, etiam divinae aliquo modo respiciat alterum nempe creaturam, tamen in hoc differt ab obligatione fidelitatis creatae et humanae, quia obligatio fidelitatis creatae fundatur in iure per promissionem orto in promissario adversus promittentem, cui iuri si promissarius cedat statim creatura promittens liberatur ab obligatione facta, ut patet ex dictis in obiectione, ita vero obligatio divina et increatae fidelitatis non fundatur in nullo iure creaturae orto in ipsa adversus Deum per divinam promissionem, per cuius cessionem iuris a creatura facta potest Deus liberari ab obligatione fidelitatis, hoc est repugnat, ut patet ex supradictis; atque ex his habes quia Dei promissio non est sublata respectu voluntatis creaturae nempe si ipsa accepta promissionem divinam sed est ex absoluta et per se loquendo abstrahit ab ei voluntate creaturae. Deum obligante, cum divina voluntas a voluntate creaturae obligari non potest, eo quia hoc incertum ab imperfectionem in Deo, ut patet ex supradictis, ita vero cum nulla sit promissio facta inter homines cuius obligatio non potest tolli a promissario per cessionem illius acquisiti per promissionem, manifeste colligitur promissionem factam inter homines non obligare nisi dependenter ab hac voluntate quia promissarius accepit promissionem vel eo iuri non cessit. cum creaturae sit ima et infallibilis veritas ~~etiam~~ ex promissionis ad veritatem creatae sufficit si promissio vera sit secundum praesentem statum sive propositum etiamsi promissio non implea eo quia promissario ~~detur~~ cedat iuri suo ex promissione acquisito.

Ex modo dictis 2. colligitur ita quia licet ex iure per suam promissionem orto in promissario oriatur obligatio in promittente, et eo promissario potest cedere eidem iuri sive ut alii loquuntur, remittere obligationem ex illo proveniente, sicut et obligatio iustitiae non est idem ius et ius proprie, vel simpliciter, vel rigorose, aut stricte ad iustitiam sed improprie dictum et secundum quid non dat captionem vitio, nec et venit aut donat in iuste promittente, nec transit ad haeredes, nec dat facultatem vendicandi sibi remittit iura dicimus, haec est cum Suarez et Salon asseriunt solum de iure et obligatione

promissionis

promissionis pura, e simplicis spectato solo hic nac, vt etiam negan
tur, eadem tn, vt hoc etiam addam, verificant etiam de Iure e
obligade pura promissionis spectato hic civili, vt stat ex lege Iuris gen:
tium. Ff. digestis de pactis, ex qua lege habet, qd pactum nudum sine nu
mentio cuiusmodi e etiam ~~dla~~ nuda promissio n paritactionem vel
obligadem, qd idem c, ac si dicas, ex promissione ~~libera~~ nuda spectato
etiam Iure civili n oriri hes rigorosum vel atinens ad hestriam, quam
vis a, spectato Iure Canonico videat, strictum te verum, eo fd in capitulo
quanter de pactis dicat, studiose agendum et ea quae promittunt adimple
ant, ex glo Panormitana colligit Iure Canonico dari actionem ex vi
simplicis promissionis, qd tn Suares in opusculis relectione de libertate
voluntatis divinae disp. j sect. 2 num. 22 existimat n e certum sine
illud de actione dicta, quae de actione per viam exceptionis, e adest ex
textu inducto n inferri obligadem hestriae, qa hes Canonicum ex Iure
lata in virtute illius et compellere ad servandas obligades etiam in pati ne
ac virtutem hestriae sed religionis, misericordiae, vel ad alias similes virtu
tes, neq hoc mirum te debet, qa Caietanus, Armilla, Soto, Francisco Suarez ia,
e Henriques apud Sanches tomo j de matrimonio lib. j disp. 5 num. 18
etra alios Authores ab eodem Sanches citatos ibidem num. 20 docent abso
lute e simpliciter sine spectato quocunq Iure de tm peccatum veniale
n implere promissionem, quando se: ex promissione ~~n~~ impleta ~~nullet~~ nullum
aliud sequitur incommodum damnum, quam carere re licet notabili ubi promis
sa, eadem at. dicunt contra ee, qa frangere fidem ~~nude~~ nuda promissionis
e tm venatitati e Prudentiae opportunum, idem docet Diana tomo j a cap. 17
miscellanea resolue 9, vbi etiam ipse pluresque authores citat, e nuper pro
eadem sententia allegat Fernandez in suo examine Theologico, ab haec dicta
sint et adeo merito nos supradixisse ex vi simplicis promissionis per se
n oriri obligadem hestriae.

Obiicies 4to: n repugnat Deum obligari ex hestitia creaturae,
maxime qa inde sequeretur idem reperiri in creatura, aliqd hes vel dominium
qd n det in Deo, sed hoc n e, absurdum g. ec. Maior stat ex rae relatos
superiorita. Minor pbt: qa hes illud residens in sola creatura adhuc det
in potestate Dei, qa Deus poet prohibito sua voluntatis nouae creatu
ram et cederet Iuri suo qd haberet adquirens Deum.

Respondeo nm: ad cig probatum dico quamvis Deus poet pro
hibito nouae creaturam et cederet Iuri suo vel dominio, n tn poet inde
pendenter a voluntate creaturae ratione se. de re subiecta illi dominio
e facta eiusdem dominii, superioritate, qd importat impossibilitatem in Deo.

Obiicies 5to: qd Deus creare Angelum cum de rae indigitabili
faciente illum coexistere vni horae v. g. sed tum Deus per illam horam

careret

careret dominio Angeli, sequidem n poet illum destruere, ~~per~~ vel de illo disponere, poet rutrum e finem illig horæ, quæ absurdum Deum per, aliqd tempus carere dominio absoluto alienæ creaturæ, ac proinde rationes supra allatæ n e valida.

Rationem, qua supra defendimus n poe Deum obligari creaturæ ex Iustitia, ee, qa si Deus poet eo modo obligari sequeret, poe pro aliquo tempore separari a Deo dominium alienæ creaturæ, nisi rutrum e absolutum, ita vt ipsum pro illo tempore eet in creatura e n in Deo, atque i examinandum eet creare Angelum cum poeta dera e, p multi negant e ac philosophos pertinet examinare, nihil adhuc sequeret, vera n nam ratio, qa licet daremus hoc vt in illo casu Deus careret supremo Angeli dominio pro aliquo tempore, n tn illud dominium pro illo vel illo tempore eet in creatura.

Denique ex dictis colligit resolutio quæstionis pa quam sequendo disputauimus: an Deus poet obligari ex Iustitia: colligit, inquamus hra me n redemisse nos ex rigore Iustitiæ, ita vt per opera sua satisfactoria pro nobis oblata ex rigore Iustitiæ Deum obligauerit ad dandam nobis gratiam vel gloriam, qa ie. Deus ~~g~~ et obligari ex Iustitia, pt supra ostensum e, his absolutis tractandum eet: vtrum hoc vel creatura poet Deo obligari ex Iustitia rigorosa, ie e. videt referre ad solutionem illius difficultatis: an Deus non receperit ex Iustitia rigorosa, mengei ita vt Chi satisfactio pro nobis exhibita processerit ex virtute Iustitiæ rigorosæ, sicut ex eadem virtute procedit satisfactio qua hoc qui alterum iniuria affecit per veniæ petitionem et alia obsequia satisfacit, vel sicut e opere Iustitia rigorosa illa, qua Petrus restituit Paulo centum ferto ablata vel ab eo ubi mutuo data, verum cum hæc controuersia ab illig examine, p diximus longum futurum eet, defuri poet, pt infra videbimus, nihil de ella priore difficultate dicemus, nimirum vt ad aliam nobis propriam, quæ de re ea plurima est quorum tractatio multum temporis exigit, accedamus.

CAPVT II.

An peccatum sit infinitum?

Agimus hic de peccato simpliciter, ie e, mortali, quod dicendum est de peccato veniali sufficienter colligi potest ex iis quæ in hoc capite notauimus, vt a. proposita controuersia ipsis sit planè manifesta, supponendum e, duo ee in peccato saltem contra loquendo, nempe malitiam moralem ipsi peccato et malem, e ratione offensæ de re, quæ secundum nos e quasi proprietas peccati cum a. peccatum sit duplex nimirum omissionis et commissionis, moralis malitia peccati commissionis secundum nos fulget, videt in ipsa entitate positiua peccati prout e discrepantiam reæ radicali, prout a. restituimus

debitæ

debita actui, qua secundum multos est ratio actualis malitia peccati, secun-
dum nram sententiam est proprietas ipsius peccati, malitia moralis peccati
omissionis recta por formaliter consistit in entitate positiva actus prout o
disconvenientia nra vocali eo qd sit ex gratia precepto positivo cadito privatio
actus recepti vel debiti, sive est extrema n por dari omissionem puram formaliter
et immediate liberam vel malam, et ideo negamus qd alii volunt, malitiam se-
peccati omissionis formaliter consistere in privatione actus recepti vel debiti, ratio
offensa Dei consistit in contemptu Dei ziuxebo cum peccato, siue in hoc qd pecca-
tum scienter sit factum contra Dei preceptum aut voluntatem, qua tam offen-
sa interdum potest separari a peccato eo qd peccatum commissum sit cum igno-
rantia vel inadvertentia Dei incommutabile, quando a. quaerit utrum pecca-
tum sit infinitum quaestio illius est tum de peccato quoad suam malitiam
moralem vel entitalem, tum de peccato quoad offensam Dei, verum ex ij quae
hic dicemus de peccato secundum rationem offensa Dei considerato, facile colligi
poterit quid de illis malitia moralis dicendum sit, vt infra dicetur.

Supponendum est 2do ex omni affectione est infinitum secundum
quid est extrinsecè sive per denominationem extrinsecam ab infinitate
Dei cuius est offensa, sicut cognitio ad Deum terminata dicitur divina
non eo qd in se sit divinitatem, sed ex eo qd extrinsece per versetur circa
Deum, quare cum hic quaerit utrum peccatum sit infinitum sermo est
de infinitate intrinseca ipsi peccato, vt stat ex rationibus, non a. de ex-
trinseca. his suppositis.

Prima sententia affirmat peccatum mortale. esse infinitum sive
habere gravitatem simpliciter infinitam in ratione mali vel offensa Dei.
hanc tenet Caietanus 3 parte q. 1 art. 2 & ad alteram veri obiectionem, ubi
docet offensam Dei esse malum infinitum sicut luxuria infinita est quanti-
tas infinita, Joannes Medina tractatu 3 de poenitentia q. 1 ad 2dum argum.
tribuit etiam aliis, vt recte monet Salas in 1mam 2dae disp. 15 sect. 6. in eo
vero praeter quod fundari haec sententia, qd cum offensa sit tanto gravior quan-
to ratione quae offendit est dignior vel excellentior, et Deus sit infinite dignita-
tis et excellentiae videtur peccatum necessario habere infinitam gravitatem,
secundum quod est offensa ipsius Dei

2da sententia negat, et Paludanus in 3 dist. 20 q. 2. Soto in 4. dist.
19 q. 1 art. 2 ad 1mum, Valentia in 1mam 2dae disp. 6 q. 5 puncto 3, Suarez
tomo 1 in 3tam partem disp. 4 sect. 7. Vasquez in 1mam 2dae disp. 99 cap. x
disp. 100 cap. 5 et tomo 1 in 3tam partem sect. 2 num. 8 et seqq. Salas loco
supracitato. et aliorum multorum aperiendum est contra eii favet etiam
D. Thomas in hac q. art. 2 ad 2dum, dum ait peccatum vtra Deum commis-
sum quandam infinitatem habere ex infinitate divina offensa, particula e.
illa quandam significat infinitatem peccati non et infinitatem simpliciter,

imo

imo expresse dem videt docere q. 2 de malo art. 5 ad 5tum, vbi docet a bono
infinito aliquem auerti actu finito, et ideo peccatum esse extrahitur finitum,
licet hat habitudinem ad bonum infinitum, idem aliqui semel vel explicite
auerit vel certe supponit.

Dicendum est cum 2da sententia peccatum in ratione offensae Dei non esse
infinitum, ex hoc a. sequitur neq; esse infinitum in ratione malitiae moralis,
qa si non sit infinitum, ex eo quod extra preceptum aut voluntatem Dei infi-
niti, in quo consistit ratio offensae Dei, non sequitur, vt sit infinitum ex eo quod sit
oppositum vel disconueniens naturae rationali finitae in qua disconuenientia
consistit ratio malitiae moralis, vt diximus.

Pro explicatione qa peccatum quoad rationem offensae Dei pendet a cogniti-
one Dei, et ab ea limitatur & peccatum non est infinitum quoad rationem offen-
sae Dei. Consequenter est euidens, si verum sit Ants, cuius a. pma pars non indiget
probatione, qa certum est peccatum secluso Dei cognitione non esse formaliter extra
Dei preceptum aut voluntatem vel extra eam esse scienter factum, in quo con-
sistit formalis ratio offensae Dei, dici formalis ratio offensae Dei, qa licet peccatum
mortale etiam secluso Dei cognitione vel aduertentia per se, vt Deus rationa-
liter potest de eodem peccato agere cum peccatore et eius amicitia me-
ritoque auertere, si tamen hoc cognoscat aliqua ratione ab ipso peccatore, verò
nullam nouam regardit ei peccato malitiam, ac proinde nec superadit
peccato rationem formalis offensae Dei, quae reuera est aliqua turpitudo et malitia
intrinsecae actioni peccaminosae aggrauans eam in ratione mali moralis, siue
intra eandem rationem, vt multi docent, siue in diuersa ratione, vt alij volunt, appel-
latur in solum nomine offensae Dei vt redditur quasi a malitia extrahi siue moralis
peccati, quae consistit in disconuenientia actus illius naturae rationali procedendo a extra
rectitudine quam peccatum habet cum Dei precepto et voluntate, per haec a.
non significamus rationem offensae Dei, quae est in peccato, abstrahere ab ordine disconu-
enientiae cum natura rationali, qa etiam offensa Dei in solum disconuenientiam
cum natura rationali, quam peccatum habet eo quod aliquo modo scienter sit factum
extra Dei preceptum aut voluntatem, vnde siue per possibile siue per impossibile
supponamus qd aliquis faciat aliquam actionem quam exercens cognoscat
eam esse extra Dei voluntatem et tamen probabiliter spernat ignorantiam
in vincibilem & recidat in eam inuenientem eum naturae rationali, sed vel inue-
nientem illi, vel abstrahentem a inuenientia et disconuenientia cum eadem
natura, facta operatione vel actu verò nullam habeat malitiam ex eo quod iudicaret
esse extra Dei voluntatem et per sequens nec est formaliter Dei offensa, atq;
ex his sit peccatum quoad rationem formalis offensae Dei pendere a cognitione
extra ~~[illegible]~~ peccatum cum Dei voluntate, et ista pma pars Antecedentis nra
probatio est etiam et per se satis clarum.

Iam vero 2da pars eiusdem Antecedentis quae est qd peccatum secundum

rationem

racem offensæ Dei limitet a cognitione versante circa Deum. Patet ergo ratione
quæ affert, non redundit gravitatem in sui offensam nisi mediante sua cogni-
tione & iuxta eius mensuram, ergo patet, certum est &c. ergo hoc conuenit eò ratione
offendi quò lenior & imperfectior fuerit cognitio qua eorum dignitas
& excellentia ab offendente cognoscitur, si quis e. offendat a puero, vel a semi=
amente, vel a semisopito, vel ab imperfecte aduertente. ex eorum horum enim
minor & offensa quam si offendat a viro sana mentis, perfecte vigilante &
aduertente, vnde etiam delicta a pueris commissa in foro exterior mitius
pununtur, quam delicta a viris perpetrata, nempe quia pueri ignorant, non
habere cognitionem preceptorum ac legum eiusdem perfectam sicut hoc cæteri,
idem patet ex eo quia vna & eadem actio diuina voluntati vt talis si procedat
ex perfecta cognitione eiusdem vt varietatis & Dei qui per illam offendit &
peccatum mortale, patet tunc eò solum peccatum veniale ratione imperfectionem
cognitionis & aduertentiæ, ex his igitur patet Deum non redundere in peccatis
gravitatem offensæ nisi mediante cognitione & ipsa mensura cognitio=
nis qua ipse Deus a peccante cognoscitur, cum ac huiusmodi cognitio semper sit
finita & limitata limitabit quantitatem offensæ in peccato existentem nec erit vin=
cuum offensa nisi finita & limitata.

Rident aliqui gravitatem offensæ inclusæ in peccato non respondere
cognitioni qua peccans Deum cognoscit, et e. quis cum maiore aduertentia
& deliberatione peccare venialiter v.g. furando manum levem vt vnum obolum,
eiusdem minore aduertentia & deliberatione, quæ tunc ad mortale sufficiat, peccare
mortaliter v.g. furando manum graveem vt decem aureos, hinc ac sequitur
offensæ Dei gravitatem non mensurari a cognitione versante circa Deum &
per sequens nec ab ea limitari.

Sed vtra hanc responsionem ergo ex eo quia quis potest peccare venia=
liter cum maiore aduertentia Dei & peccare mortaliter cum minore Dei
aduertentia, sequitur non quod gravitas offensæ Dei non respondeat cognitioni
Dei per se secundum se & abstrahendo a peccati mala, quod non vltrò concedimus,
cæterum quod gravitas offensæ Dei, respondeat cognitioni Dei ~~[illegible]~~ posita
identitate vel æqualitate mala, ita vt tunc gravius sit peccatum quo
maior vel perfectior & cognitio Dei prohibentis peccatum, nam furtum
eiusdem quantitatis levis v.g. obuli eò gravius & quo maior & Dei prohi=
bentis cognitio quò eò minus grave & quò minore aduertentia prohibitionis
Dei, similiter furtum eiusdem quantitatis gravis v.g. 100 aureorum eò
gravius & quò maior aut perfectior fuerit cognitio voluntatis Dei prohibentis
idem furtum eo levius & quo eadem cognitio & levior & remissior, ac proinde
verò gravitas offensæ Dei limitat ac mensurat cognitione Dei prohibentis
peccatum, ita vt intensiori & perfectiori cognitioni Dei, cæteris paribus proportio=
naliter respondeat gravitas offensæ Dei, ex hoc ergo sufficienter deducitur

et ideo

vt ratio, cognitionem, qua creatura Deum cognoscit, à poe ce principium offensæ non limitatæ e finitæ.

Sed ita ~~x~~ dicis: qa si peccatum e infinitum in raõe offensæ Dei, vel e finitum secundum entitatem, id e, manens ex partibus infinitis sive actu sive poia tm distinctis in concentibus e æqualibus vnicertæ ce modo quo infinitum exigit, vt explicant Philosophi, vel e infinitum secundum effectum, id e, quo n sit ce magis vel plectis in raõe offensæ Dei, sed neutrum dici pt & et. Maior stat, qa n pt assignari alia ratio infinitti pter illas duas. Minor pt: e ipse quod in ma. partem nonge de peccatum n sit infinitum secundum entitatem, qa entitas peccati sive actus mali v. g. odij Dei aut e indivisibilis, vt aliqui volunt, e sic nullas habebit partes entitativas, aut ha partes tm internas, id e. carent partibus externis id e opg probare, atqui in odio Dei e qd obiect alio peccati n potest ce plures partes intrinsecæ finitæ, cum sit actus voluntatis id e poia finita ac limitata, hic a. nullam nos fecimus mentionem de prude restituendis vel actus qui aliquo modo involuit in peccato, qa non malitiam cetialem peccati e raõem offensæ Dei volumus ponere in entitate libera actus positivi, modo supra explicato, qui tn malitia per prude offensæ Dei reponat in prude, facile etiam ipse pt ostendere neg illam ce infinitam secundum meas partes negativas. Sed ea, quæ minoris argti sup. facti pt: qa nullum e peccatum quod n sit ouis e ce aliud maius etiam in eadem id e peccati e in eadem raõe vel specie offensæ Dei, nullum e e. odium Dei quod n potest ce aliud maius sive perius eo p. fiat cum maiore cohibitione, cum maiore aversione Dei, e cum maiore voluntatis conatu, e sic de reliquis omb peccatis.

Tertio pt: qa si peccatum sit infinitum in raõe offensæ Dei, sequit oia peccata in raõe eiusdem offensæ Dei ce æqualia, sed hoc e falsum. Seq: ma: pt: qa si peccatum sit infinitum in raõe offensæ Dei n pt ce infinitum secundum entitatem, vt manifeste stat ex dictis, ac proinde erit infinitum secundum effectionem in genere offensæ Dei, cum a. infinito secundum effectionem n potest ce maius, vel effectus, si oia peccata in raõe offensæ Dei sint infinita sequit oia peccata ce inter se æqualia in raõe offensæ Dei, sicut oia, ~~ohi~~ opera in raõe ~~ceb~~ meriti et inter se æqualia, qa in eadem ratione oia et infinita. Minor ex iuri syllogismi supra facti nemo qd falsum sit oia peccata ce æqualia in raõe offensæ Dei multipliciter pt probari; primum a. pt, ex cõsequenti, nam blasphemia in Deum prolata, odium Dei exercitum, voluntas qua quis vellet deserere Deum si posset, aut in Dei contemptum e odium vellet retrahere oia peccata possibilia si poet, ex cõsequenti horum sequitur e gravior offensa Dei quam sit furtum simplex, mortaliter malum v. g. vix aureij, similiter si peccata eiusdem speciei omnia sint, inter se, ritium Dei intrinsecum cæteris partibus ex raõe sequitur e gravior offensa Dei quam pt odium Dei mere

interiorum,

interrum, furtum mille aureorum coetoris paribus gravior offensa Dei,
quam furtum unius aurei, blasphemia centies in dies laxetur simul prolata
e gravior Dei offensa, quam sit alia quae in unum tm prolata sit.

Denique eadem minor pbt. ea si oia peccata essent aequalia in ratione
offensae Dei, sequeretur Deum ex odio habere oia peccata, sed hoc est falsum, vt pbt
ex Proverb. 6. sex sunt quae odit Dns et septimum detestatur tria eius sc: eum qui se-
minat inter fres discordias. Sed ma: pbt: qd peccatum est aequale alteri in
ratione offensae Dei et peccatum est aequ. vtra Dei voluntatem, cum ratio offensae
Dei in hoc sistat qd sit vtra Dei voluntatem, quae a. aequ. sit vtra Dei volun-
tatem ea Deus aequ. odio habet, ac proinde si oia peccata sint aequalia in ratione
offensae Dei, sequitur Deum illa oia aequali odio prosequi, praeterea eadem minor
pbt. ex Scriptura multis in locis, et inquit ex illis, hi verbis aequalibus. jj.
praeterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet, unde merito Salas tome
2. in jmem 2da disp. 5 sect. j. de fide ait esse n oia peccata esse aequalia,
vide eiusdem authorem vbi multa alia ex Scriptura ad idem affert.

Deinde pbet ~~hrum~~ loco cit. illegitimum esse de maioritate quam
aliqd peccatum habet respectu alterius n in ratione offensae Dei, sed in ratione mali-
tiae, quam habet prout opponunt virtuti vel rationi rationali.

Ad vtra ante responsionem ex dd. his absolute et simpliciter significat aliqd peccatum esse maius altero, atqui si oia peccata essent infinita,
per sequens aequa in ratione offensae Dei praetum peccatum non absolute et sim-
pliciter dici maius altero, qd inaequalitas malitiae moralis finitae, respiciens
in peccatis n attenderet, sed oia peccata absolute et simpliciter dicerentur
esse aequalia, neque etiam ois bonis operibus licet habent dignitatem a inaequalem
rationem meriti, et aequalem ab obiecto honesto, dicunt tn esse aequales in ratione
meriti sive valoris et dignitatis, eo qd singula habent dignitatem infinitam
a pretio Verbi infinite digni.

Denique eadem minor pbt. qd si oia peccata essent aequalia in ratione
offensae Dei sequeretur oia peccata aequaliter puniri in inferno, qd singu-
la peccata qd infinitatem offensae Dei mereretur, quantum est ex se, poe-
nam infinitam, cum a. poena infinita sit impossibilis sequeretur tantum
dem poenae, vt ratio iustitiae vindicativae seruetur, infligi qd singula pec-
cata, qd est vtra illa sacra vera Luca 20 qui accipient damnationem ma-
iorem, et vtra illam Matth. 10. Amen dico vobis tolerabilius erit terrae Sodoma-
rum et Gomorrheorum in die iudicij quam in ciuitate, et vtra illa Matth. 11.
Verumtamen dico vobis Tiro et Sidoni remissius erit in die iudicij quam vobis
Corozain et Bethsaida.

Quia ergo in Deiri sect. ea forma ratio qua responsum praecedenti,
nimirum qd his vera aetate et cum illegitimum solum de poena et culpa peccatis
secundum se esse et vtranam rationem aequalem esse quatenus habent malitiam

mortalem

moralem, verum cum Chrys locis allegatis absolute & simpliciter loquatur
ais manifeste significet simpliciter & absolute unum peccatum magis punii
quam alterum, non est illud prout sentit hoc responsio.

Minor quam iam plurimis probavimus poetetiam confirmari ex P. P.
quos videre è apud Salas loco citt.

Obiciles jmo: Patres & multi Theologi ex infinitate peccati inferre
runt fuisse necessariam Dei incarnacem ad satisfaciendum pro nostris
peccatis mortalibus, atqui si peccatum mortale non est infinitum simpliciter
saltem in ratione offensae Dei non poet illud inferre, qa nra bona opera
poet tm crescere, ibi rate & bonitatis & procedere ad tantam gratiam ut sint
digna satisfactio pro peccatis.

R. Licet Patres & multos Theologos ex infinitate peccati colligere
necessitatem incarnacis ad dignae satisfaciendum pro peccato, illi tm non sit
illigendi de peccati infinitate simpliciter & absoluta, sed de peccati infini=
tate secundum quid sive desumpta ex infinita dignitate Dei & deg solitate
ipsig peccantis, ut sapite sequenti explicabitur.

Obiciet dos: quanto magis una prona excedit alteram tanto magis pri=
oris prona offensa excedit offensam posterioris, ad Deum & infinite excedit
pronam creatam & offensa Dei infinite excedit offensam prona creatae
& per sequens peccatum ad offensa Dei erit infinitum sin rate offensae Dei.

R. jmo calculacem illam non esse tonam, qa aliqum probaret etiam
aliqd qd & falsum apud oes, siquidem probaret peccatum veniale, cui eadem
calculac ut ag applicari, ut stat, in rate offensae Dei ge non modo graue sed
etiam infinite graue & infinitum, & per sequens non est peccatum leue aut
veniale, sed mortale, eo qd in rate offensae Dei haberet gravitatem & infini=
tatem & rate huiusmodi infinitatis est aequale cuicunq peccato mortali, &
per sequens mortale, cuius rao sequae consistit in gravitate offensae Dei.

Dices: calculacem illam non poe applicari peccato veniali, qa peccati
veniale non poe offensa Dei cum sit tm praeter Dei praeceptum aut voluntatem, non
stra illam!

R. Pius pontifex vult non fieri peccatum veniale, ut sit, ex eo qd illud in pur=
gatorio aunit poenis exquisitissimis, & ex eo qd, & stra non nam rectam raocem,
Dei Vicario, dictantem peccatum veniale esse malum & fugiendum, qd per se
quens peccatum veniale vere & stra Dei voluntatem non quidem graviter
sed leviter, & ideo & offensa Dei non gravis sed levis. Vide Vasquez in jmam
2da disp. 143 cap. 3 ubi, cum alis recte probat peccatum veniale non esse
contra sed etiam stra praeceptum & legem praeceptam, cum recta ratio dictet peccatum
veniale esse malum & intrinsece, & praeceptum Dei vig: de non furando prohibeat
non modo furtum graue sed etiam leue.

Deinde stat praetam calculacem non esse bonam, qa alias similis

modo

modo probari posset actum amoris versantem circa Deum esse infinite efficacem saltem physice loquendo, sic s. liceret arguere: quanto magis obiectum bonum excedit alterum obiectum similiter bonum tanto magis amor prioris obiecti excedit amorem posterioris, sed obiectum infinite bonum nunc. increatum quod est Deus infinite excedit obiectum bonum creatum & amor Dei infinite excedit amorem boni creati, et per sequens amor Dei erit infinite efficax. Quod si ideo disparem rationem peccati et actus amoris versandi circa Deum, eo quod peccatum crescit ex ~~minori~~ vilitate peccantis et dignitate ipsius Dei offensi, actus a. amoris cum sit Deo debitus, non crescit in ratione obsequij licet fiat in Deum. Contra, quod vero actus charitatis secundum suam affectionem physicam crescit ex eo quod fiat in Deum infinitum, sicut peccatum crescit ex eo quod sit in Deum infinitum & si peccatum tm ex hoc capite crescit supra offensam personae creatae quantum Deus crescit supra personam creatam, etiam ac similem rationem amor boni increati tm secundum suam affectionem physicam crescit supra amorem boni creati quantum bonum increatum crescit supra bonum creatum, ac proinde amor boni increati habebit affectionem physicam infinitam.

Iam vero pro sequenti responsione ad obiectionem supra factam advertendum est duplicem esse affectionem cognitionis, alteram actualem alteram accidentalem, affectio actualis cognitionis consistit in hoc quod cognitio sit talis obiecti repraesentati, vt Dei v.g: hoc est, affectio accidentalis cognitionis est qualex altera in quo ita est quod obiectum ex parte rei per cognitionem magis distincte cognoscat, altera ita est ja ipsa cognitionis intensione, fieri s. ut, vt in sententia supponimus, quod obiectum secundum vnam et eandem rationem indivisibilem modo remissa modo intensiore cognitione apprehendatur, ex his a. patet quod vna cognitio supra alteram ut est duplicitet semper secundum affectionem actualem et secundum affectionem accidentalem, his premissis. Ad 2do, obiectioni directe respondendo ma: illam: quanto magis persona excedit quanto tanto magis offensa prioris personae excedit offensam posterioris, si quanto magis persona excedit personam tanto etiam magis cognitio prioris secundum affectionem accidentalem, dico accidentalem, quia proportionalis excessus cognitionis secundum actualem cognitionem semper est minor cum excessu personae offensae excedat cognitionem ~~affectionis~~ posterioris transeat maior, tm nunc nego ma; et ad instantiam. Petrus v.g: in re levissima scienter infamat Regem, Paulus advertenter occidit hominem plebeium, in hoc casu Regis offensi persona per iniuriam infamatam levissimam excedit personam hominis plebei occisi, ~~et~~ tm tm offensa Regis excedit offensam hominis plebei quantum illius persona personam huius excedit, imo eadem offensa plebei multum excedit offensam Regis, similiter si quis commisisset vel per motum secundo primum nunc inscite deliberatum vi nobili infamat

stumeliam

numerum, alter vero scientes & affectu deliberato viro ignobili infert
injuriam eg. gravem, maior est offensa, ipsa ignobilis quam ipsa no-
bilis, qa a majori ipsa nobilis excellat ignobilem, ratio a. cur in his & simili-
bus casibus, ut tm offensa excedat offensam quantum una ipsa offensa
excedit alteram, & qa n tantum cognitio unius ipsa excessit cognitionem
alterius, cum e. offensa & eius gravitas dependeat n solum a ipsa offensa
vel a affectione actuali cognitionis, sed etiam a affectione actuali eiusdem
cognitionis, hinc orit qd si ipsa ~~reperet~~ erat prioram vel totius actualis affectio
cognitionis supra affectionem actualem alterius crescat, n a. cognitio unius
ipsa crescat secundum affectionem accidentalem, vel crescat, sed n eodem
modo ~~no~~ ipsa crescit supra ipsam, ipsamque capit affectio actualis cognitionis
supra actualem affectionem alterius, qa licet inferre eadem ratione unam
offensam crescere ~~ergam~~ supra alteram, neq e. eiusdem immediatam
unius offensa aequaliter secundum affectionem suam licet accidentalem
crescit ~~supra~~ affectionem primaria immediata alterius offensa, variato
a. crescitur ab primaria immediata supra alteram necessario etiam variat
excessus huius affectus supra alterum, ex his a. patet offensam Dei neq crescere
neq posse crescere infinite supra creaturae offensam, qa adhoc esset necessarium
ut cognitio dei ac eius offensam requisita etiam secundum affectionem accidentalem
infinite crescerent supra creaturae cognitionem.

Dicis principium immediatum offensae Dei esse etiam ipse Deus
secundum suam infinitatem & ut coniunctae offensa divina gravitatem
infinitam, qa n de unde huiusmodi gravitas limitetur, sed ~~ab~~ in quo solo
fundet se difficultas, ita qa si per impossibile Deus esset finitus & quis cum ea-
dem cognitione Dei infinita quam nunc habet peccaret in Deum v. g. idem
~~dicendo~~ tunc odium illud n esset adeo grave atq nunc e. & ignum esse Deum
immediate secundum se. & per sequens independenter a sui cognitione
refundere in eum suam rationem & gravitatem offensae. Confirmat quia en
hic si quis homo alterius injuria afficiat per errorem invincibilem
putans illum esse Regem, talis offensa e. insulto minor est quam sit offensa Regis,
imo ne maior quam sit offensa plebei, & ideo nec illa ipsa offensa, ut pro
eadem offensa maiorem satisfactionem quam detetur per offensa plebei, exigere.

Respondeo ergo odium illud Dei in illo casu tantam malitiam mora-
lem habiturum quantam nunc habet, cum e. malitia n coniuncta nisi media
cognitione, qa tunc apprehenderetur ex parte obiecti tanta inocentia quanta
nunc apprehenditur, ideo tunc in odio Dei esset eadem malitia, adeo tm qd in
illo casu odium Dei n esset eg grave in ratione offensae Dei atq nunc e. ar-
gent e. offensam esse quam compositum ex actione offendente, ex cognitione
ipsa offensa & ex ipsa ipsa offensa secundum se sumpta tangeam
ex duabus formis partialibus, & qd in casu proposito dignitas & authoritas

Dei offeri

Dei offensa n̄ est tanta atq nunc est, tigit eadem nunc est finita, ideo etiam
tunc odium illud Dei n̄ est tantum in ratione offensae atq nunc est finitum.

Verum ntra hanc responsionem quatenus asserit personam offensae
esse ~~factam mt~~ partem intrinsecam et componentem ipsius personae, et per consequens Deum esse partem intrinsecam et componentem offensae Dei, et ga hinc sequitur Deum esse partem intrinsecam peccati mortalis, siquidem ntra est extra multorum peccatorum mortalium vinculum, secundum Authores eiusdem responsionis, videlicet in hoc qd illa sit ntra Dei voluntatem et praeceptum et per consequens qd sit offensa Dei, hoc ne videt ntra eorum sententiam, neq ne Deus qui est res omnium optima et infinitum bonum videlicet poterit esse pars intrinseca et quidem totalis constituens et componens malorum omnium pessimum, nimirum peccatum mortale; deinde ntra eandem responsionem ergo si quis de facto periuret putans per errorem inuincibilem Deum esse finitum, vere huiusmodi periurium n̄ dicet esse solum injuria ~~vel~~ offensa Dei infiniti, id est scienter esse factum ntra voluntatem Dei infiniti, et ideo aduersarij cohaerenter ad sua principia negabunt illud esse peccatum mortale. Et peccatum illud periurij n̄ componet ex Deo secundum se, ga alioquin haberet infinitatem, licet n̄ simpliciter qd limitatam cognitionis, sicut de facto periurium scienter factum cum cognitione Dei infiniti habet rationem offensae infinitae n̄ simpliciter sed tm secundum quid qd limitatam eiusdem cognitionis, Ibidem ntra eandem responsionem ergo licet ratio malitiae offensae Dei consistat in hoc qd Deus potest rationabiliter se auertere a peccatore, ga peccatum, licet hoc nis factum cum ignorantia aut inaduertentia Dei inuincibili ratio tm totalis offensae Dei consistit in ntrarietate ntra actionis ad Dei voluntatem aut praeceptum prioribus liberum, vt etiam supra insinuauimus, sed in casu supra posito odium Dei finiti elicitum cognitione Dei infiniti vere huiusmodi odium haberet liberam ntrarietatem ad voluntatem Dei infiniti licet in se impossibile et illud odium Dei ~~finiti~~ errorem inuincibilem haberet totam illam gravitatem in ratione offensae quam nunc habet. Minor n̄ indiget probatione. Maior, quae pattum admittitur a Theologis, et patet ex dictis pbt: ga ga ratione totalis offensae Dei meremur poenam et vituperium et ratio totalis offensae Dei est aliquid liberum, se nihil aliud liberum qd assignari qd illa sit nisi pacta libera ntrarietas et ex ea nemo pbt eadem maior: ga totalis offensa Dei infiniti consistit in inconuenientia quam ntra actio habet cum ratione rationali eo qd eadem actio est scienter facta ntra Dei infiniti voluntatem, sed hoc totum habetur odium Dei finiti qd est elicitum cum cognitione Dei infiniti et odium illud est totalis offensa Dei infiniti, nec haberet totam gravitatem offensae quam de facto habet peccatum factum cum cognitione Dei infiniti. Minor pbt. Maior pbt: ga si quis faceret aliquam operationem quam ipse inuinciliter putaret esse conuenientem sua nda ratione,

sive qd deum

nec, si idem putaret illam esse nobis licitam et honestam et simul esse contrariam
divinae voluntati vere is non peccaret et re ipsa non offenderet Deum, quia Deus non fit
offendi actione honesta, sed signum et ratione formali offensae Dei sistere in disconvenientia quam nra actio habet cum nata rationali ex eo quod eadem actio secundum
facta sit contra Dei voluntatem aut iussum. Ans. e. huiusmodi antinomatis patet: quia qui
in dicto casu faceret operationem quam putaret esse nequaquam convenientem nrae nae rationali et
contrariam divinae voluntati bene operaretur et faceret actionem honestam
et virtutis, nequaquam operaretur; cuta regulam vera rationis dictantis faciendas
et operationes conformes propriae nae rationali, in quo consistit honestas operationis et
ille non peccaret, quare licet non peccaret suam operationem displicere Deo, et tu illa
Deo re ipsa displicaret, quia Deo non fit displicere actio honesta vel actus virtutis.
Dem. Ans patet: quia proxima regula moralis bonitatis et malitiae nostrarum
actionum est dictamen rationis, et ita ex capite si quis mentiretur aut fornicaret
v.g. inuncibiliter existimans id esse disconveniens propriae nae rationali et
Deo illicitum, et invincibiliter existimans esse extreme secundum aut voluntati
Dei ille vere peccaret, quia hoc peccat quotiescunque facit aliquid de quo judicat
esse sibi illicitum ratione, et idem est disconveniens propriae nae rationali et similiter quotiescunque non facit operationem quam tenet esse licitam sive conformem
propriae nae rationali bene operatur, et per consequens re ipsa non offendit Deum,
licet simul eandem operationem invincibiliter existimet esse contrariam Dei
voluntati et illa Deum offendi.

Demum maior illa, nempe quod totalis offensa Dei infinita consistat
in disconvenientia actionis cum nata rationali quam habet peccatum ex eo quod
contra Dei voluntatem, patet: quia si ut impossibile est etiamsi alter Deus non esset ens
ab eo creari qui nobis perferret aliquid contrarium voluntati huius Dei qui nunc est, tunc executio decreti ab illo Deo nobis facti quamvis esset contraria voluntati huius
Dei qui nunc est, id tu esset peccatum, neque alia de causa non esset huiusmodi, nisi quia
non haberet disconvenientiam cum nra nata rationali etiamsi ex eo esset contraria
voluntati huius Dei qui nunc est, neque ex alia ratione huius rei sit quaerendi et rationem offensae Dei consistit in disconvenientia quam actionis libera habet cum nra
nata rationali ex eo quod eadem petrocet contra Dei voluntatem. Ans. quo ad id
quod sit difficultatem patet: quia operatio illa contraria voluntati huius Dei vere haberet rationem quae dicit operatio facta contra Dei voluntatem et mala
sive peccaminosa non esset illa nisi disconvenientia cum nra nata rationali
etiam ex contrarietate cum Dei voluntate.

Respondendum est igitur ad instantiam supra facta negando tres ad probationem negat. Ans. et dicit quod in illo casu invincibiliter esset peccatum. Nisi odii in ratione offensae
Dei quantum nunc de facto est odium Dei in eadem ratione, quia si esset esset ab
eadem regula proxima nostrarum actionum nempe ab eodem dictamine
rationis et ab eadem cognitione qua nunc est, et per consequens omnem illam in ratione

offensae

offensa Dei est aequale uno Deo, ergo nunc e, sicut est eidem Dio aequale,
in ratione malitiae, e e. par ratio, et stat ex dictis. Ad firmacion in ante ce-
dentis obiectionis 2.3. si quis dehonorat personam plebeam putans inuenig-
biliter illam ee Regem, nunc dehonorato illa certidem affectiue tanta in ratione
offensae quanta est veri Regis dehonorato effectiue. tn e a parte rei, et est
tanta in ratione offensae, sed vere non ille plebeius n tn illa dehonoratione rena-
neret dehonorato quantum remaneret Rex, e ideo quamuis Deus puniret
illum peccatum quantum puniret veri Regis dehonoratorem eodem Deus regiciat
eximum e affectum, persona tn plebeia n potest exigere pro illa offensa nisi
facta tantam satisfactionem quantam posset exigere pro dehonorato
recenti scienter facta, sicuti nec is qui furat 100 putans se furari 1000
tenet restituere 1000 sed 100, sed licet persona damnificata affectiue ablata
sint 1000. effectiue tn n 1000 sed 100 tn ablata et, sed satisfaciendum a.
n iniuriatur, qui detrimenti voluerit alteri facere, non compensan-
dum e id si fecerit, unde etiam magistratus qui in furtis crimi-
nibus n attendit gravitatem actionis interna sed tn externa, dic-
tum crimen puniret n ut regia persona sed ut plebeia iniuria vel dehonorato.

Quaes de nig: gravitas offensae ex incremento dignitatis
e excellentia personae offensae etiam n crescente cognitione, crescit per
partes aequales vel certe saltem imaginariae. E offensa Dei est infinito
dignitatis Mg incremento supra personam creatam crescit ang n ne-
supra offensam personae creatae, e per sequens peccatum in ratione offen-
sae Dei e infinitum. Dnc g: ult. Bis pbt: 1 si duo Angeli v.g. cognis-
tione aequali cognoti offendantur ab hoc. e 2do Angelus sit primo
dignior v.g. per tres gradus, tunc offensa 2di Angeli excedit offen-
sam primi aliquo certo excessu v.g. uno gradu. 2 si offendatur 3ty
Angelo 2do dignior per tres gradus licet sit cognito cognitione quoad
affectionem pari in tali integrionis e distinctionis ordo aequali cog-
nitioni 2di Angeli, offensa hujus Angeli erit gravior offensa primi
Angeli per duos gradus, sed n e recedere ex ang dignitatis personae 2di An-
geli per tres gradus supra primum potest refundere in offensam eius-
dem 2di Angeli excessum gravitatis ut v.g. e excessu dignitatis
3ty Angeli per 5 gradus supra primum n potest refundere in offensa
3ty Angeli excessum gravitatis ut duo. similiter poterit poni 4tus
e quintus Angelus, e sic deinceps in infinitum, ita ut inter quoslibet
Angelos immediatos sit differentia trium graduum in affectione,
offensa a cuiuslibet illorum facta cum cognitione aequali cognitioni
primi e 2di Angeli superabit offensam primi per gradus e d alures quo
magis Angelus offensa distabit a primo e vere gravitas offensae ex incre-
mento dignitatis personae offensae etiam n crescente cognitione crescit per
partes

partes aequales vni certae?

Ad negando Ans, ad probacem nego offensam 3ty Angeli esse maiorem offensa jmi per duos gradus, rab ejga excessus dignitatis 3ty Angeli supra dignitatem primi ing effectus cognoscere per aequalem cognitionem, quam excessus 2di supra primum, cum e. ad obtu effectus aq clare & distinct cognoscendum, atq cognoscit obtu ing effectus, regulatur maior attentio [illegible] sive cognitio 3tii effectior quoad intentionem vel adstrictionem, si 3tius Angelus secundum eam effectionem crescat supra 2dum, ille cognitio & crescat supra effectionem cognitionis 2di Angeli, sequitur in casu proposito ming efficate cognoscit 3tium Angelum & eius excessum supra 2dum, quem cognoscatur 2dus Angelus & eius excessus supra primum, & sic de coeteris, ac proinde licet offensa 2di Angeli crescat supra offensam primi Angeli per vnum gradum vt suppono, in tamen per vnum gradum sic per minus offensa 3tii Angeli crescet supra offensam 2dii, sic proportionaliter de ceteris de reliquis dicendum e. ex quo patet ex facta supputatione eiusdem vel aequalis cognitionis, licet supponatur crescere dignitas ejusdem offensae, in tn eius offensa crescit arithmetice vel per partes aequales vni certae, sed geometrice, sive per partes proportionales minores ac minores in infinitum, quae des poat sbinari intra certos fines ac terminos, & ideo non sequitur offensam Dei esse infinitam simpliciter sed tn secundum quid vel comparative respecta offensae personae creatae, ita vt licet offensa Dei sit in se finita, nihilominus sit maior qualibet offensa personae creatae, nec at vlla offensa vllis personae creatae adaequari possit.

Obiices 3tio: peccatum mortale meretur carentiam vnionis hypostaticae & meretur poenam infinitam, ga sicut vnio hypostatica e bonum infinitum, ita necesse e eius carentiam esse infinitum malum & peccatum mortale e infinitum. Primum Ans pbt: ga cum peccatum mortale sit inconjugabile cum vnione hypostatica sequitur eum qui e in peccato mortale esse indignum vnione hypostatica, sterca cum peccatum mortale meretur carentiam gratiae multo magis meretur carentiam vnionis hypostaticae. neq responderi sit tn dari in peccatore carentiam aut privationem debitae vnionis eo ipso creaturae non sit debita vnio hypostatica, neq carentia sit nisi rei debitae. nam fingi it casus in quo ex promissione Dei peccatori sit debita vnio hypostatica, atq in hoc saltem casu procedit obiectio.

Primo obiectionem etiam ea applicari peccato venniali cum e. peccatum veniale sit inconjugabile cum vnione hypostatica, vt infra videbimus, sequitur eum qui e in peccato veniali esse indignum vnione hypostatica, & sequentur authores huiusmodi obiectionis tenentur

recedere peccatum veniale meveri carentiam unionis hypostaticae, et quum
peccatum veniale, sit infinitum, id fit, ut falsum reputetur ab omnibus.

Jam vero pro ea responsione supponendum est poenam esse institutam et ordinatam ad deterrendum homines a criminibus et peccatis, ac prohibere eum negato bonum, id est idem ac non a crimine nocenga habituri, non potest nos deterrere a crimine, eo quod non habet rationem mali, ut per se, sit, nec habet rationem poenae, quis se abstineat a peccato ob negationem boni id nullo modo agere potest? hinc a. stat negationem unionis hypostaticae nec promissae nec illa ratio debitae, vel quam etiam secluso peccato non esset homo recepturus habet rationem, poenae respectu peccati, ut igit negatio unionis hypostaticae haberet rationem poenae peccati, deberet habere rationem privationis et ipsa unio deberet esse aliquo modo debita, ut ex promissione, tunc esset privatio eiusdem unionis haberet rationem mali et posset deterrere hominem a peccato, cum a. de facto nullo modo peccatori sit debita unio hypostatica neq carentia, vel negatio talis unionis de facto habet rationem poenae peccati, quare quod unio hypostatica non sit ei homi debita nisi per accidens ut ex promissione divina homi facta per accidens, ita etiam carentia unionis hypostaticae solum per accidens sit ei poena peccati. his suppositis.

Ad 1do. ex dictis ~~patet~~ illegit de facto secluso promissione unionis hypostaticae sic nulla ratio procedit, ut stat ex suppositis, vel illegitur supposita divina promissione unionis hypostaticae et tunc sic respondendum: carentia unionis hypostaticae vel habet rationem mali finiti et sic transeat finis et negat neg: vel habet rationem mali infiniti et tunc distinguitur. his, peccatum directe et per se meretur carentiam unionis hypostaticae, neg, meretur illam per accidens quatenus per se meretur gratiae privationem cum qua necessario sit nota negatio unionis hypostaticae quae negatio per accidens habet rationem privationis et mali neg. his; ad 2dam rationem antecedentis distinguo sequens, ex eo vero quod peccatum mortale per accidens meretur carentiam unionis hypostaticae, licet Deus caret carentiam esse malum infinitum, non licet inferre peccatum mortale esse infinitum, ratio est, quia poena per accidens debita criminis, sit per abstractionem superare eius gravitatem, sit quia si quis commisit crimen vel delictum cui carcer diuturnus tanquam poena adaequata debeatur ex lege et detinetur ex tali carcere iactura rerum suorum bonorum et famae passurus ita ob quod v.g. detentus in carcere non potest servare res suas nec protectio uxoris et filiarum profecto huiusmodi poena suae huiusmodi gravissima detrimenta per accidens inexsa cum poena delicto per se debita et statuta excedunt gravitatem patrati delicti, verum solus carcer, ut suspicamur, illa adaequet, non tu non reputatur inconveniens, ex his a. stat ex poena per accidens debita non posse colligi gravitatem

criminis

criminis vel peccati, sed tm ex poena per se debita vel constituta, saltem a Deo, vnde sequenter si supponatur carentiam visionis hy intuitiua debita ex promissione, ec malum infinitum, negamus illam potuisse arcte constitui a Deo pro poena peccati.

Obycies 2do: peccatum mortale meretur priuacoem omnium bonorum possibilium, sed bona possibilia sunt infinita, saltem in categorematice, & peccatum e infinitum in raoe demeriti e per sequens etiam in raoe offensae Dei.

R negando ma: primo q. n meretur priuacoem bonorum omnium collectiue, cum q. hoc n potest habere ota bona possibilia collectiue, neq potuit illam constituere pro poena peccati neq peccatum potuit illam mereri, rursum peccatum n meretur priuacoem bonorum omnium distributiue e in particulari, ga cum hoc etiam secluso peccato n cet habitura habet bonum in particulari, neq per peccatum potuit mereri priuacoem cuiuscunq boni in particulari tanquam poenam, sicut nec Deus in poenam peccati statuit priuacoem cuiuscunq boni in particulari, verum e tm qd peccatum aliquo modo sive indirecte e per accidens meretur priuacoem boni a se possessi vel possidendi, nempe quatenus meretur priuacoem gratiae e amicitiae diuinae.

Obycies 3tio: Deus infinite odit peccatum sive qd idem e peccatum infinite Deo displicet & peccatum hb infinitam gravitatem. Ans e pro ex tertio contra recepta. Conseq: n infertur, probatio.

R Dicit aliqui quando dicitur Deus infinite odit peccatum vel peccatum infinite Deo displicet sensum e qd peccatum Deo placeat

Sed ztra hanc responsionem e, ga propositiones illae significant e explicant vt ptt ex istis verbis positiuam Dei displicentiam de peccato e, quum positiuum Deo displicentiam peccatum prosequitur, quare n sufficenter eliguntur e sola negaoe complacentiae Dei in peccato.

Responcetur e igitur per huiusmodi propositiones Deus infinite odit peccatum, peccatum infinite Deo displicet n poe significare qd Deus de ~~est~~ peccato infinite in he e intrinsece vt tribuitur, ga Deus, vt de capax talis affectus, vt per se stat, per illes igitur propositiones tm significatur Deum actu infinito odisse peccatum vel peccatorem, sicut e. amare e velle bonum sta e odisse e velle malum, cum a. Deus n potest sta infinite odisse peccatum vt qa ipsum velit peccatori infinitum malum, cum huiusmodi malum sit impossibile, sequitur Deum sta solum infinite odisse peccatum vt qa ipsum actu infinito velit peccatori malum finitum, quia a omnium etiam actu infinito odit peccatum veniale, n tm hoc qa huiusmodi peccatum vult malum infinitum, atq ex his ptt odium Dei omnis peccatum habere eadem infinitatem ex parte actus n tm ex parte obj.

Obycies 4to:

Obiecies 6to: peccati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei
creatæ & peccati odibilitas est infinita, cum sit, potest a deo fieri creatura
magis ac magis amabilis in infinitum, si peccati odibilitas superat amabi-
litatem cuiuscunq creaturæ, odibilis necesse est eandem odibilitatem esse
infinitam, & per sequens peccatum esse infinitum in ratione mali, & vel offen-
sa Dei. Ans. a. pbo. qa peccatum qa nullam ob rem licite committi potest & pec-
cati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ.

Ex hoc argumento n sequitur. qa probat etiam peccatum veniale habere
infinitam gravitatem, hoc a. pbo qa neq peccatum veniale, qa vllam rem
licite committi ac per sequens eiusdem peccati odibilitas superabit amabi-
litatem cuiuslibet rei creatæ & erit infinita, vnde peccatum veniale
habebit gravitatem infinitam. Ex eo directe distinguendo Ans. peccati
odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ, respectu vt
n potest peccatum prudenter ac licite ordinari ad secundum vllam rei creatæ
bonitatem, neq hoc verificatur solum de peccato mortali sed etiam de
veniali, peccati odibilitas superat amabilitatem cuiuscunq rei creatæ
vt ratio malitiæ siue offensæ Dei inclusæ in peccato veniali est maior
quam bonitas cuiuscunq rei creatæ, nego Ans. & seq: neq ex eo qa peccati
neq licite ordinari ad secundum vllam rei creatæ licet inferre maiorem
esse malitiam vel offensam Dei inclusam in peccato quam sit bonitas vllius
rei creatæ, qa alias sequeretur etiam maiorem esse malitiam peccati venialis
vel rationem offensæ Dei in illo inclusam quam sit bonitas omnium hypo-
thetice, qa peccatum veniale n potest licite ordinari ad secundum omnium
hypothetice, imo si modus ille argumentandi valeret sequeretur etiam
esse maiorem malitiam & Dei offensam inclusam in peccato veniali
quam sit bonitas ipsius Dei. pbo. qa sic poterit argumentari:
neq qa secundum ipsius Dei licitum est committere peccatum veniale. & ma-
ior est malitia & ratio offensæ inclusa in peccato veniali quam sit
bonitas Dei, sicut igitur aliquis negabunt seq, ita & nos illam negamus
cum similis argum applicatur peccato mortali, qa dicit peccatum n potest
ordinari in secundum vllius rei creatæ n orit ex eo qa peccati malitia
superet bonitatem cuiuscunq rei creatæ, neq ex eo qa peccatum est
sc. qa malum morale, & per sequens n est prudenter vel licite eligi
qa vllum bonum, iuxta illud vulgatissimum: non sunt faciendæ
mala vt veniant bona, ratio a huius rei est qa vnum bonum potest fieri
prudenter & licite peccatum, iam ex ipso n sequitur peccatum, qa de ratione
intrinseca peccati est vt quod sit ordo illicitum & extra prudentiam.

Obiecies 7mo: peccatum quantum est ex parte sua destruit
Deum & est infinitum gravitatem. Consequ. n videtur indigere probatione
si verum sit Ans, hoc a. pbo. qa peccatum quantum est ex se ~~destruit~~ tribuat

Deum

Deum cum sit eiq voluntati contrarium unde Paulus ad Ephesios ait:
nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, et in aliis Scripturae locis dicit
Deum exacerbari, exasperari &c. & peccatum quantum de ex se auferit
Deo beatitudinem eam quae in compatibilis tristitia, et per sequens au-
fert Deo ipsum de Dei id est de abq beatitudine. & peccatum quan-
tum de ex se destruit Deum.

R. imo Ans si virtute illigat de falsum, sit ga plurima et pec-
cata quae neq quantum de ex se destruunt Deum, siquidem neq effective
neq affective illum destruunt, tam. e. peccatum quantum diceretur
effective quantum de ex se destruere Deum, quando ex peccato existima-
ret peccator sequi destructionem Dei vel periculum talis destructio-
nis et nihilominus peccaret, quamvis a. potest quis per errorem et ignoran-
tiam et vade extraordinaria existimare peccatum trahere secum
Dei destructionem vel eiq periculum, contingere tamen haec eiusmodi, per errorem.
falsum de de peccatum virtute loquendo quantum de ex se effective Deum
destruat, verum neq virtute loquendo peccatum affective Deum
destruat sit ga id de peccatum mortale stinet talem affectum des-
truendi Deum vel aliquid Deo intrinsecum, imo contingere euenit contra-
rium, quamvis a. peccans maaliter ut plurimum existimet se quan-
tum de ex parte peccati contristare Deum licet hoc id intendat directe,
intentum sit Deo per ignorantiam vel inadvertentiam invincibilem
nihil cogitans de Deo peccat mortaliter, ut in Essentia supponimus
et probabimus in tractatu de poenitentia, ac proinde bene peccator
nullo modo neq affective neq effective, explicite vel implicite, scienS
aut volens Deum contristat aut destruit. cum igitur peccatum interdum
neq quantum de ex se Deum ulla ratione destruat istud Ans objectionis
de falsum id illigat de di peccato mortali verum ga sit de peccatum
affective vel etiam effective quantum de ex se Deum destruens, ideo
alia etiam responsio adhibenda est. R. igitur 2do transeat illud Ans
peccatum quantum de ex se de inde nego neq: nempe de inde sequi
peccatum habere infinitam gravitatem, ratione, quia etiamsi voluntas
Dei peccat ferat sin destructionem Dei tanquam in obiectum, ga tamen eadem
Dei destructio de Deus ipse id proponit voluntati nisi per cognitionem
limitatam et finitam, ideo Deus per peccatum offensi id refundit in
illum nisi gravitatem offensae finitam ac limitatam, ut patet ex dictis
ato hac etiamsi ratio cum si quis per errorem et ignorantiam faciat ali-
quid unde falso secuturam Dei destructionem existimet, nihilominus
tale peccatum habet infinitam gravitatem offensae sed finitam.

ex dictis a. inferri sit neq peccatum de principes hebreorum
commiserunt occidendo Christum fuisse in finitum. fuit quidem gravissimum

supra.

supra quam dici poit. cum fuerit Deicidium, quamvis e. hebraei ignorarent Christum esse Deum, ut constat ex illis verbis Pauli, ad Corinth. si e. cognouissent nunquam Dnum gloriae crucifixissent, et ex illis Petri Act. 3. scio qa per ignorantiam fecistis sicut principes vri, et ex illis Chri verbis Pater ignosce illis qa nesciunt &c. verum qa haec ignorantia fuit vincibilis et quasi affectata, ut docet S. Thomas in hac 3 parte q. 47 art. 5 et Caietanus ibidem, quatenus ex Chri miraculis et doctrina potuerunt inquirere de veritate diuinitatis Chri fatentis se esse Deum et noluerunt, ideo occidendo Chrum peccarunt peccato Deicidij. unde S. Thomas ibidem ad 3tium asserit Iudaeos peccasse tanquam crucifixores n solum hois Chri sed etiam Dei, atq hoc peccatum fuit eiusdem raois cum peccato qd commisisset si Chrum occidissent aperte cognoscentes ipsum esse Deum, neq e. ignorantia vincibilis variat etiam peccati, ut pt ex eo qd si quis per ignorantiam vel inaduertentiam vincibilem occidat hoiem nihilominus peccat peccato homicidij licet n adeo graui, quamuis igitur primores hebraeorum occidendo Chrum commiserint Deicidium et destruxerint compositum ex Aia et corpore Chri, et per sequens eius humanitatem et vnionem hypostaticam humanitatis Chri ad Verbum diuinum, quae oia erant infiniti valoris, huiusmodi tn peccatum n habuit infinitam grauitatem sed finitam pp finitam Dei cognitionem quam habebant ydem principes hebraeorum occidentes. de his asserimus qd commiserint peccatum Deicidij, qa reliqui minores fortasse n peccarunt simili peccato eo qd fuerint decepti a primatibus, ut testatur Diuus Thomas loco citato.

Deniq ex supradictis inferri pt ut peccatum licet per ipsum auertamur a Deo tanquam a legislatore, eo qd per peccatum frangamus Dei preceptum et legem, qd aliqui dicunt, e quasi auferre Deo esse legislatorem et auertere se ab illo tanquam ab vltimo nro fine, quatenus per ipsum peccatum saltem virtualiter constituimus pro nro vltimo fine aliqd bonum creatum qd Deo pponimus diem peccamus, qd e quasi auferre Deo esse vltimum finem, n tn sequatur peccatum habere infinitam grauitatem, raõ e. huius rei e, ut totiens diximus, finitas et limitas cognitionis Deum nobis repraesentans.

Obiectio 2a: peccatum mortale meretur poenam aeternam quae e infinita secundum duraõem. Ergo ipsum peccatum e infinitum in raõe demeriti, et per sequens e etiam infinitum saltem in raõe offensae Dei.

R. si obiectio probat intentum probari etiam pt bona facta operaõ in graa esse infinita in raõe meriti et per sequens in raõe operis boni, sic e. dicipt, opera bona facta in graa merent beatitudinem aeternam Est infinita in raõe meriti, et per sequens etiam in raõe bonitatis in qua

fundat

fundatur ratio meriti. Ad 2do directe distinguendo secundum: peccatum est infinitum simpliciter nego, et infinitum secundum quid vel comparative, ad offensam et opus satisfactorium puro creatura, sive quatenus non potest ab ipsa adaequari secundum: ratio 2: cur hac non possit adaequare peccatum est, quia est in diverso ordine inferiori et improportionato, ex quo non sequitur peccatum esse infinitum simpliciter et absolute in ratione demeriti, sicut nec bona vera, nostram et infinita simpliciter in ratione meriti quamvis mereamur aeternam beatitudinem. Ad 3tium quia licet Deus puniat peccatum non in inferno citra dubium, ut communiter ponit P. S. et hoc quia in peccatum mortale merens poenam longe infinitam secundum intensionem, quia talis poena dari non potest, nec merens poenam magis secundum intensionem maiorem et maiorem in infinitum, sed aliquam aequalis poenae adhuc deberetur sibi peccatis mortalibus, et per sequens tantundem poenae deberetur facto v. g. trium suborum si hac ratione fit gravis vel peccato intemperantiae vel delectatio morosa de simplici fornicatione quantum poenae deberet homicidio vel odio Dei gravissimo quo nullus plena deliberatione vellet destruere Deum si fieret, quia id est manifeste falsum.

Dices: peccatum est magis malum quam sit poena infinita secundum intensionem quam sit poena maior et maior in infinitum, et peccatum meretur poenam maiorem et maiorem secundum intensionem, et per sequens peccatum est infinitum.

Respondeo 2dam seq: ratio est, quia alias etiam peccatum veniale cum sit maius malum quam sit poena maior et maior in infinitum secundum intensionem meteretur huiusmodi poenam, quod igitur peccatum veniale sit maius malum quam poena maior et maior in infinitum non meretur huiusmodi poenam, quia alia poena certae minor est, et illi proportionata in ratione poenae, licet ipsum non adaequetur abilla in ratione mali, similiter non dicimus peccatum mortale, licet sit maius malum quam poena maior et maior secundum intensionem, non in huiusmodi poenam meretur sed aliam certam et determinatam semper in duratura, et quia hac est illi proportionata in ratione poenae quamvis non sit illi aequalis in ratione mali.

Obiices nono: quantumvis peccatum veniale multiplicetur nunquam eius malitia vel ratio offensae Dei in illo inducit et adaequare malitiam vel rationem offensae inclitam in peccato mortali, nec poena quam meretur peccatum veniale quantumvis multiplicetur unquam adaequare poenam quam peccatum mortale meretur, et peccatum mortale meretur poenam infinitam etiam secundum intensionem, et per sequens habet infinitam qualitatem.

Respondeo 2dam seq: ratio est, cur peccatum mortale non mereatur poenam infinitam licet poena ei debita nunquam possit adaequare a poena debita peccato veniali quantumvis multiplicata, et ita poena totalis debita peccato mortali sitat ex poena sensus et ex poena damni quae sistit in privatione

visionis

visionis Dei, poena a. debita peccato veniali non includit poenam damni
quae eruditorum visionis beatificae aeternam, sed tm dicit poenam sensus,
cuius a. poena damni est ex divina gratia superiori poena sensus inferiori et ideo nec ulla poena sensus potest aequivalere poenae damni, sicut
et poena peccato veniali debita quantumcunque multiplicata nunquam
potest adaequare poenam totalem peccato mortali debitam, in qua hac poena
sensus utriusque sua partis, ex quibus constat non potest adaequari ab illa, sed non
potest adaequari hac poena damni quae peccato veniali nunquam debetur
et poena, licet quantum ex altera parte possit adaequari semper secundum
intensionem, sed a. poena debita peccato veniali possit multiplicata
adaequare intensionem poenae sensus debitae peccato ~~mortali~~ mortali, docet Caietanus in 3da q. 88 art. 4. Contradicens utrique q. 87 art. 5 ad 1mum, Capreolus
in 2do dist. 5 q. unica art. 3 ad 1mum, Solas in 1am 2de disp. 15
sect. 7 num. 32 et alii apud ipsum, idem indicat S. Thomas, 2da q. 88
art. 4 in corpore, ubi docet poenam peccati mortalis et poenam venialis
fortasse non esse inter se proportionabiles quoad poenam ignis.

Obiicies 10. creatura est infinite vilis et eius offensa ratione Dei
est infinita, sicut et gravitas offensae crescit ex dignitate personae
offensae ita crescit ex vilitate offendentis, quare si vilitas offendentis
sit infinita necesse est etiam gravitatem offensae esse infinitam.

Respondent aliqui negando tm et addunt creaturam non esse in infinite
vilem eo modo quo non est ejus non esse, dicas inter Deum et creaturam esse infinitam distantiam et ideo sicut Deus est infinite affectus ita etiam creaturam debere esse infinite vilem et impotentem. Dicunt infinitam distantiam inter duo poterit esse dupliciter, uno modo ex parte utriusque tm, altero modo ex parte utriusque, asserunt a. inter Deum et creaturam esse infinitam distantiam priori modo quatenus Deus est infinite affectus, et tamen creatura non sit infinite affecta posteriori vero modo esse infinitam distantiam inter Deum et parvum ens.

Haec responsio videtur hoc impugnari, nam si Deus per suam infinitam affectionem infinite distat a creatura, etiam creatura per suam finitam affectionem videtur infinite distare a Deo, quantum unum distat ab altero tm hoc distat ab illo. ad 2d. dicunt nemo, ut ocurrit, dicet creaturam secundum suam affectionem solum finite distare a Deo, cum negat creaturam non infinite distare a Deo. Habet finite distabit, quare in camera videtur esse infinita distantia ex parte utriusque termini, verum quicquid sit de hac re facilis obiectioni occurrit et alter respondent.

Sed iam transeat dis, dico a. transeat, ea redditur falsum esse, nisi quidem
velitis infinite excludit omnem affectionem, quam attribuitis creaturae
vero neut. sit aliquid entitatis sed etiam sit aliquam affectionem, deinde negas

neg:

sequitur ratione, quia cum sit infinita Dei dignitas, et limitatam cognitionem, quae nos
eum cognoscimus, non refundit in peccatum nisi rationem offensae finitae ac limitatae,
ita etiamsi virtus creaturae esset infinita, in tali casu sequeretur offensam
Dei esse infinitam, ex virtute creaturae nonnisi ut cognita et secundum esse et gravi-
tatem offensae Dei esse cum sit cognita cognitione finita non fit causa nisi offensa
finita et limitata.

Origines obiicit peccatum habere gravitatem infinitam creatura
hac gratiam habitualem saltem in gradu excellenti posset dignè satisfacere
pro peccato mortali, sed sequens est falsum, ut contra sedit. Et ex inde sequit.

Et negando secundam: quia licet peccatum mortale ut finitum, tum in ratione
malitiae tum in ratione offensae Dei, nullum sit opus quantumvis bonum et proce-
dens a gratia et valde intensa puraecreatura posset esse digna satisfactio pro ullo
uno peccato mortali, ut infra dicetur, huius ratio est, quia creatura
ratione quodam ordine rerum inferior et imparticipata respectu peccati ac
patientiae nullum bonum opus puraecreaturae quantumvis magnum vel intensum
sumpsit esse dignum satisfactio pro peccato mortali. sed ex sufficientia capitis sequenti.

Quaestio III.

An purus homo possit condignè satisfacere pro suo peccato mortali?

Noto pari hoc nos hic in illigno hominem destitutum omni auxilio supranaturali,
sed hominem in quo nulla gratia creata sit unita substantialiter humanae
naturae, quae ipsi sit tm homo non Deus. Primo tenendum est ad dignè satisfacere
nos loco nihil aliud esse quam offerre pro satisfactione aliquam quae redditio
praedenti sit proportionata et aequivalens, si peccato etiam gravitatem offensae
Dei, sive huiusmodi satisfactio sit talis quae ex se valeat tollere peccatum
et offensam Dei, ita ut posita huiusmodi satisfactione Deus non possit amplius
rationabiliter esse inimicus peccatori vel ab eo averti, sive talis sit ut condignè
mereatur aliquid pro foedere tollat Dei offensam inclusam in peccato, ex iis a.
quae dicent ad solutionem huius difficultatis, sicut sumpta manifestè colligetur
quid sit intendendum de eadem difficultate accepta cum dictis limitationibus.

Prima sententia affirmat purum hominem posse dignè satisfacere pro
peccato mortali, et Alexandri 3 parte q. j memb. 15 art. 2 in corpore et ad mu
et Dum, Paludani in 3 to dist. 20 q. 2 art. 2 pro eadem sententia videtur facere
Richardus dist. 17 art. j q. 7 ubi dicit futurum ut stricto merito et condigno
remissionem peccatorum si eam adderet, hac a. sententia in hoc reprehe
ndetur, nisi fundato, et stricto charitate efficta malitiam peccati, cum
tamen dicit esse posse ut ideo et dignè satisfactio pro peccato et offensa Dei.

Secunda sententia negat. ita Dum. in 3 dist. q. 20 et in 4 dist. 15 q. j.
agreed. idem dist. 15 q. j art. j sectio j. huarca tom. j in 3 tam. et ibi

disp. 4 sect. 8. Vasquez similiter tom. 1 in eadem 3tam partem disp. 2
cap. 2 vers. 2 cap. 3. Eadem inter Theologos quorum mores habes apud Vas-
quez cap. 5 citt. initio, vbi predicem ostendit, imo in medium sententia mani-
feste & etiam D. Thomas hic art. 2 ad 2dum, vbi docet puri hominis satisfactio-
nem non posse esse sufficientem pro peccato, & etiam rationes probat in 4to dist. 14
q. 1 art. 1 quæstiuncula 5. vbi asserit contentiam creaturæ non esse sufficiente
simpliciter ero peccato sed secundum quid & ex acceptione Dei.

Quærendum est cum hac sententia quorum hominum non posse dignè satis-
facere pro peccato mortali. Prior. imo ex P. P. Basilio in psal. 48 vbi docet
ideo quod ea pretio redimimur & hoc non potuerunt solui ab ulla creatura
sed tantum ab hoc Deo. Hieronymo in Mar. Michea 6. quid dignum offeram
Deo vbi nihil ait, nihil e. dignum e. 60 pro peccato posse offerri. Anselmo lib.
cur Deus homo cap. 21. vbi probat nullum pretium posse a creatura esse
æquale peccato, & ideo cap. 22 docet necessariam fuisse Verbi Incarnationem,
eodem dicit ex alus P.P. quos habes apud Suarez d. 4 sect. 2 citto 3. & Vasquez
disp. 4 cap. 3. collegit etiam ex aliis PP. asserentibus impossibile fuisse vt homo
ab alio Deo meretur quam ab ipso Christo, & verum non esset si quis homo posset pro
peccato dignè satisfacere.

Secundo quasi creatura possit dignè satisfacere pro peccato pro-
prie maxime ex parte per attritionem, sed hoc est falsum &c. Probatur ita
Attritio est affectus in quo displicentia de Deo pro peccato prædicatur, vt ex se habet
vnde etiam inter homines dolor de offensa facta maximè valet ad satisfacendum
ea offensa. Minor patet ex Concil. Tridentino sess. 6 cap. 9. vbi dicit recipientibus
eum ex eorum meritis neq. remotis neq. remissa vnquam fuisse peccata nisi gratis
diuina misericordia, & vt patet Suarez d. 4 sect. 8 § dico 2do.
Sumitur ex libro Sapientiæ loco in quo dicimur gratis a iustificari,
vt ait Rom. 3 iustificati gratis per gratiam ipsius certum est ex. in nobis
iustificare metum peccati remissionem & si peccatum gratis remit-
titur attritio non est dignæ satisfactio pro illo, & per sequens non est dignè
satisfacere pro peccato proprio.

Dicebit remissionem peccati ex merito Concilij gratis dari,
& gratis dari principium & radix vnius attritionis nempe auxilium
ad eliciendam & habendam attritionem, non a. & posita attritione adhuc
gratis detur remissio peccati. Sed stat & quia si ex eo gratis detur
principium & radix attritionis Concilium affirmat gratis dari remis-
sionem peccatorum, licet remissio non det gratis posita attritione, sequitur
similiter bene quod nei gratis dari gloriam, quia gratis dari ipsa principia
omnium operum, licet adeptis bonis operibus & gratia non detur gloria
non det gratis, sed sequens & contra eodem sententiam Theologorum & stra
eodem loquendi modum Scripturarum, & D. P.P. vt bene notat Suarez
loco citt.

loco citti. Et data responsio ñ subsistit. Sed ratio eadem responsionem
ex ipsa Chrysost. homil. 30 ad populum initio illus verbis: si sola est poeni-
tentia, nunc timetes, sed postquam poenitentiae commiscet Dei mise-
ricordia, quae; nam fuerit etiam sola attritione, quam ipse contine-
bitur nomine poenitentiae, remissionem peccati adeptus misericordia.
Et vult attritionem ñ esse aequalem satisfactionem pro peccato mortali,
quare etiam Tridentium ita illigendum erit, ut velit remissionem peccati
semper fieri gratis etiam posito actu attritionis. Confirmat ipsa remis-
sio peccatis ex se terrenam gratiae dumpetem a gratia attritionis etiam
facta, per amorem Dei superaddita, ut bene et satis manifeste ex alio
Tridentini loco et multis Scripturae testimoniis probat Suarez laud. citt.
Et vere attritio est digna satisfactio pro peccato.

Tertio ipsi solo: dari ñ it posse hoc, dignè satisfacere pro
reatu poenae aeternae debitae peccato mortali. Et neg. ipsi dignè satisfacere
pro culpa eiusdem peccatis. Ostendetur ex infra dicendis. Consequ. ipsi
ea enim reatus poenae oriat ex culpa, tamquam ex principio et radice, ergo
ubi est satisfacere pro culpa quam pro poena, quare si ergo hoc, ut dignè
satisfacere pro reatu poenae debitae peccato mortali, multo minus gratiae con-
ferre satisfacere pro ipso peccato mortali. ab hoc quidem videntur caetera
clara, et difficile est approbitionem ipsa aperitam arbitrare. Nec vel
assignare: Ut quares hoc ñ posse dignè satisfacere pro peccato mor-
tali proprio?

Primo: non ulla ea eadem propositionem ratio, probat ipsa, qui
unt gravitas peccati contra Deum, ne violetur ab homine et ne facile
ab eo committatur, et erit ut sit ab homine ita inexplicabilis, ipsae ne homo
esset ullo modo ab peccato satisfacere, nec ad id habet vellum, ergo sufficie-
bens. Sed ratio haec ratione sive potius agnoscentiam ipsa quando o
ticunt de peccatum exigit in homine impotentiam satisfaciendi pro ipso ideo
tod negatum est, ut quis non ad id sufficientis per hoc illigatur de peccato
proprio vel de alieno, si illigit de proprio, ratio ipsa satisfactio pro
peccato supponit unum satisfacientem iam justificatum in gratia, ipsa sicut
peccatum mortificat opera bona, sic ipsa infundit ratione meriti et
satisfactionis in bonis operibus justitiae, ut est ex eo quod in quibus poenitentia
a sacramento ubi principaliter exercetur in statu peccati mortalis
ea nihil prodest ad satisfaciendum saltem ex opere operantis pro
poena peccatis debitae, ab ex his est ut licet quis asseveret omnem opus
factum in gratia de valoris aequivalentis peccato mortali, ñ tn posse hoc
huiusmodi opere satisfacere pro peccato mortali proprio ob rationem
assignatam, quae tunc ipso homine peccatum proprium ñ violaret, si qui-
dem adhuc ñ posset ipse satisfacere pro peccato proprio ñ ex defectum valoris

in opere

in opere proprio existentem, sed ab eam integra explicatam; si vero eum
dicit peccatum exigere, imperam in hoc, ad satisfaciendum pro peccato ne
ipsa Dei offensa tollatur et abstinent se peccato alieno, dico falsum esse quia hoc
tollaretur offensa Dei, ita etiamsi nos ad id digna satisfacere pro peccato
alieno prudamus, cohoc est necessaria libera et gratuita Dei acceptatio,
sicut haec opera Christi ex se sunt sufficientia ad satisfaciendum pro nostris peccatis
ad hoc in fact necessaria libera Dei acceptio, ut infra videbitur, ex his ut ita
haec opera cum hoc facta in gratia est sufficientia ad satisfaciendum pro peccato
alieno, cohuc homines deterrerent a peccato non minus quam eadem opera, non est suffi-
cientia ex se ipsa opera cum hoc facta in gratia sint sufficientia homines deterreat
a peccato, quia hoc nescit utrum Deus gratis sit remissurus peccatum cum ita
vita etiam in opera cum hoc facta in gratia est sufficientia ad satisfaciendum
pro peccato alieno, nihilominus hoc ag ignoraret et ag dubitare est utrum
Deus opera aliena facta in gratia vellet eligere in satisfactionem proprii
peccati, atq ita ipsum peccatum remittere, vnde ~~se~~ cum in utroq casu hoc
sit effectus et certa peccati remissio ac etiam in utroq casu homines a peccato
deterrerentur, etiamsi purg hoc non est necessaria ad satisfaciendum pro peccato
alieno, alia etiam ratio eandem vacem afferri poet, quocum fide non cour-
rere omittantur.

Ad eandem proportionem probant alij hoc modo: quilibet peccator
in se intrinseco habet infinitam gravitatem, quia purg hoc non est unde satis-
facere pro suo peccato mortali, qa purg hoc non est exhibere satisfactionem
aequa in se et intrinseca habet infinitum valorem, etiamsi precedat contrita,
et integram a satisfactionem requirit, ut satisfactio sit tantam sive
satisfactionis quantum est peccatum in ratione offensae.

Sed ista hanc vacem ego ergo tuis et falsum, ut ergo concep. pec-
cent, non obstantis peccatum neq in vacie offensae Dei habent infinitam
gravitatem, quia nec aqq alium ad eandem vacem refutare.

Tertio probant alij: non minus tenemur Deo satisfacere in peccato
quam reddere illi gratias pro beneficiis acceptis, sed non possumus reddere Deo
gratias aequales vel dignas, nec possumus Deo satisfacere aequaliter et digne
pro peccato, hac vace vtit Patriarcus hoc opere cit.

Sed ista hanc vacem esse recte potest negari ssq: tigi idem hoc est quam
non integrationem gratiarum pro beneficiis, et satisfactionem pro peccato, quia sat is-
factio non est novum peccatum pro quo teneamur satisfacere, gratiarum ac-
tio non est beneficium pro de se exigit novam gratiarum actionem, et qui
dicit est homo sic digne pro suo peccato satisfacere, etiamsi nemo posset
digne et ad aequalitatem agere Deo gratias pro beneficiis acceptis.

Quarto probat Purendorf eadem hac vace: non est satisfa-
cere debitum vel delictum pro delicto quo meretur mortem corporis et nec est

digne

dignè Deo satisfacere pro peccato mortali quo meret mortem, &c.

Deo vera hanc sententiam, quia salvum esse, nam quis [illegible] communicat post Regem & Reipublicæ suo periculo vel [illegible] liberare ab interitu, quibus delegatus iudicio eius certum satisfaceret pro delicto commisso.

Quinto probant aliquibus effectis sine dignè satisfacere qui ex parte debiti sibi liberaliter remittit satisfactionem pro debito, sed cum hoc hoc modo de satisfacere pro debito ex suo peccato mortali stricto & effectu satisfaciat ac suo peccato. Major videtur certa. Minor probatur, quia hoc ex suo peccato mortali redditur vicinior ab auxilio supernaturali, necessario ad gratiam faciendum pro peccato, ac proinde retinet debitum illi carendi, nisi ante satisfactionem liberaliter illi ad huc debitum carendi auxilio supernaturali necessario ad satisfactionem pro peccato & satisfaciens pro peccato non satisfacit effectu pro illo, cum non satisfaciat pro quacunque debiti parte ex peccato relicta. hac ratione utitur Vasquez disp. 2 cap. 5 num. 49 cum Henrico Caietano, Ferrariensi, &c. Soto.

Sed contra hanc rationem, quia non videtur [illegible] dicere de quæstione, sequitur vel quæritur utrum solo pure hoc dignè satisfacere ex pro peccato nempe propria mortali malitia & offensa Dei inclusa in peccato? n. a. an posit dignè satisfacere pro quacunque pœna peccato imposita, colligit, ut dicit, de debitum carendi redemptione, quare non dicitur liberaliter remisse huiusmodi pœna, nihilominus quia hoc potest omnino satisfacere, pro malitia & offensa Dei in peccato inclusa, verum cum authores rationis supra relatæ videantur admittere quam creaturam posse dignè satisfacere pro peccato ut transgressore a debito carendi a auxilio supernaturali necessario ad satisfaciendum pro ipso peccato, & manifestis, sequitur solet, idem asserit peccatum solitur debet per tritionem mortis sercam hoc solitur satisfacere, ideo ratio illos faciunt ex a ratione supra relata ad probandum per rum hoc non posse dignè satisfacere pro peccato proprio.

Sexto eadem propositio probari solet & bene hac ratione: nulla pura hominis capitis satisfactio pro uno peccato mortali, quæ habet proportionem cum offensa divina inclusa in peccato & quia non potest sufficiens satisfacere pro uno peccato mortali. Consequentia: & manifesta: quia satisfactio dignè necessario debet esse proportionata, sive æqualis offensæ respectu cuius dicit esse dignè. Ant. pt. quia offensa crescit ex dignitate personæ offensæ & ex malitia offendentis per relatio ratione a dignitate infinita offendi, ac proinde etiam offensa divina crescit in eum ex infinita dignitate Dei offensi, & etiam ex infinita creatura offendentis recessu a dignitate divina, quare peccatum sive offensa divina habet certam quandam infinitatem secundum quid

& compara-

e comparatiuam dependentem vel conuenientem tum ab infinito peccatis recessuab eadem excellentia pendente, inquam, e proueniente ab illis duobus tanquam ab vno principio adaequato, ita vero satisfactio accrescit ex vilitate ~~offendentis~~ satisfacientis vt potio vnde accrescit, ac prouide satisfactio quam pauper hoc Deo exhibere prosuo peccato huic ex parte Dei vel ex ordine ad illum hab affectionem e aliquam infinitatem secundum quid vel comparatiuam respectu satisfactionis exhibita pro offensa creatura, sed ita n hb affectionem ex parte quis satisfacientis respectu ex parte Dei, ex parte ipsius satisfacientis secundum affectionem accrescit; ideo eadem satisfactio cum gratia inferiore improportionato respectu offensa Dei nec eam pt vnquam adaequare, quantumuis magis ac magis crescat.

Dices: offensa nascitur ex vilitate personae offendentis, pt ita persona offendentis dignitas videt augere peccati gravitatem, siquidem peccatum commissum a sacerdote, v.g. videt esse grauius quam si committat a persona plica, vnde Bernard. lib. 2 de consideratione ad Eugenium ait: nugae inter saeculares sit nugae, in ore sacerdotis blasphemiae.

Ad dignitatem peccantis interdum per accidens pdc augere gravitatem offensae, si nimirum dignitas huiusmodi ex liberalitate vel beneficio personae offensae habita, sit tunc e. offensa, sines etiam eadem magnitudinis, alias hac etiam de causa gravitas diuinae offensae per accidens crescit ex dignitate offendentis qui nullam dignitatem habet pt quam a Deo n accepit e hac etiam eiusdem dignitatis debet n secundo. ibi ergo dignitas peccantis interdum allegit diuinam offensam quatenus qui decet hac dignitatis magis id deceg vel nocumentum alis vel ubi peccando infert e per sequens gravius offendit Deum, verum haec n impedunt quo minus vilitas offendentis secundum se sumpta ad gravitatem offensae e eam augeat, vt pt ex eo qd homines acrius ferunt se ab omni vel offendi a servis o hominibus quam ab alis, id ex eo qd plus satisfactionis exigit ab offendente, vnde Aries lib. 5 Ethic. cap. 5 recte docet qd si is qui magistratum gerit alium gentiat ne regentur ei, ita vero si quispiam eum accusaret n solum regentiendo sed etiam supplicio afficiendo, ex his a. pt quid respondendum ut ad verba ex S. Bernardo obiecta.

Dices demum: satisfactio exhibita ab inferiori pt adaequare offensam factam superiori, n pt negari puram creaturam pdc valere satisfacere pro Dei offensa eo qd pura creatura infinite recedat a dignitate Dei. Arti adz. sa si quis offendent principem v.g. eum ita temnendo nihilominus poterit tot tantaq obsequia Principi exhibere vt dignae conseat illi satisfecisse, quare similiter satisfactio pro Dei offensa poterit adeo crescere secundum multiplicatem vel intensionem vt eidem

offensa

offensæ proportionem æqualis sit.

Respondent aliqui negando hos, qa cum offensa facta superiori sit, ut supra dictum est, ex dignitate capitis quam satisfactio exhibita pro tali offensa, sequitur offensa crescit ex inferioritate offendentis ex qua n crescit satisfactio ab offendente exhibita, ita putant nullo modo fieri posse, ut minoris satisfactio possit esse æqualis offensæ factæ superiori.

Sed contra hanc responsionem est, qa quæ dictum hos illud n est negari posse, si quis e. per imprudentiam leviter culpabilem principem laserit facto cognitus tolet et insuper erroris offensa principi facta ad ejus vitam vel honorem offendendum se periculo mortis obiciat, quis negat huiusmodi levi offensæ esse dignum satisfactum? quin etiam ponamus cum qui omnem laesis regis pro vita principis exquisitissimis tormentis mortem mg valde diram subisse et cognita dignitate se revocatum ad vitam, tunc nemo, ut opinor, asseret illum esse adhuc dignum odio principis, præsertim si offensa facta principi n fuerit adeo gravis, dicta e. satisfactio exhibita principi in casu posito fuisset adeo excellens ut merito posset reputari æqualis offensæ.

Respondent aliqui quod et diversi ordines licet finita sint n adeo per ullam diminutionem vel augmentum adæquare, ut in multiplicatione et actus e virtutis magnalis v.g. quantumvis excrescat nunquam et adæquare actum virtutis æquinoctialis, qa nimirum illi actus et in diverso ordine licet ambo sint finiti, quare licet offensa divina et satisfactio exhibita pro illa sint finita, qa tn offensa divina e in ordine superiori cum ejus gravitas desumatur ex dignitate Dei quæ e in ordine superiori satisfactio vero in ordine inferiori ab qa ejus valor desumatur ex dignitate satisfacientis quæ e in ordine inferiori; ideo n ra satisfactio nunquam et adæquare gravitatem offensæ divinæ, qa semper e in ordine inferiori.

Sed contra hanc responsionem est, qa nra satisfactio Deo exhibita resumit dignitatem etiam ex ipso Deo quem respicit, itt: qa satisfactio Deo exhibita e nobilior per se loquendo quam sit ulla satisfactio exhibita hoi, nec alia ratio huius rei et assignari nisi qa satisfactio Deo exhibita sumat dignitatem ex ipso Deo, unde quantum e ex hac parte satisfactio Deo exhibita coteris collocari in eodem genere vel ordine in quo e Dei offensa, et per ea quæ ra supra dicta ad offendendum n ra satisfactionem n adeo proportionari divinæ offensæ videt et nulla nisi aliter defendatur vel explicetur. deinde, stra eandem responsionem est qa doctrina illa quæ et diversi ordinis n sicut adæquari e quidem vrisiter vera de adæquatione physica, ut itt inductione per ota, n tn e vrisiter vera de adæquatione morali, hoc e. itt, qa e.g. pretia pœna senis sine spectans

crucialus

cruciatus pertim gravis, et instantanea poena damni sine instantanea privatio visionis beatifica et diuersi ordinis, et tn spectus cruciatus quamuis abstrahendo ut ordinis inferioris moraliter videt, tn eo proportionaty instantanea privatio visionis beatifica, imo cruciatus ille videt, ac moraliter maio malum quam sit instantanea carentia eiusdem visionis, atq adeo huiusmodi alures instantia aferri sont stra illam doctrinam.

Denig respondent alij satisfactionem puri hois pro offensa Dei exhibita, si sit rade multiplicacionis vel intentionis quantumcumq magna aequivalere eidem offensae, licet inferior aliquis sont per opera, et obsequia exhibita ad aequalitatem satisfacere invalidi pro aliqua offensa, sicut a. disparitatem et ga excessus principis super inferiorem et finity et gravitas offensae, quae ex eodem excessu desumit et finita, et deo ut peratio finitum adaequari v.g. per eximiam aliqua operis bonitatem, ca rade proportionaliter gra. inulli docent pro lasione famae vel honoris poe. boniq satisfieri in aliquo casu per sebuniam, excessu a. Dei supra creaturam et infinity et offensa gravata, quae inde desumitur infinita saltem secundum quid, et deo n ob per aliquid finitum nae. per finitam omni operis intentionem vel multiplicacionem adaequari ~~ro~~. Sed stra hanc responsionem et ga dicit satisfactio oblata pro offensa Dei licet n sit infinita simpliciter, et tn infinitam secundum quid et ipsi ita etiam secundum quid alibet cuiusartem respectu Dei infinitum et ex ordine ad illum crescat secundum suam affectionem, ac proinde. poetm crescere secundum multiplicacionem vel intentionem ut tandem adaequet gravitatem offensae suae quae tn infinita, dum quid, sicut etiam satisfactio pro finita oblata ab inferiore pro offensa superioris creati ut ita intendi vel multiplicari ut adaequet eandem offensam, ut patet ex supradictis.

Rerum et igit difficultati supra allata, stra ultimam rationem nra solutio satisfactio ab inferiore oblatam pro offensa superioris creati poe quidem adeo crescere ut eandem offensam adaequet, n tn sic poe unquam verificari de satisfactione parte creature respectu offensae Dei, et a potiori non ~~tn~~ permistrby argtis magna factis ad probandam nram solutionem, poe a potiori rade a priori huius rei dicimus et ga offensa Dei crescit n solum ex infinita Dei excellentia, sicut ex eodem capite, sed etiam ex infinito creature recessu ab infinita Dei excellentia, ex quo capite n crescit sed potig decrescit satisfactio, neq alia rade a priori vel magis immediata huius rei assignari ut, quare licet ex parte Dei vel ex ordine ad ipsum satisfactio pro eiusdem offensa oblata, habet perfectionem et aliquam infinitatem secundum quid vel comparativam respectu satisfactionis oblata pro offensa creature, ga tn habet perfectionem sed potig imperfectionem ex parte satisfacientis, ipso eadem satisfactio et in ordine inferiori improportionato respectu offensae Dei nec illi ut et ec vnquam aequalis, quamuis e. multas diuersi ordinis

sint

possunt per alterius diminutionem vel augmentum et additionem proportionari ad invicem, quia non potest asseri de offensa, cuius et satisfactione oblata, pro illa a puro homine fruitum esse non debet quia quia etiam in aliis rebus moralibus id contingit, siquidem peccatum veniale, quantumvis multiplicetur nunquam potest adaequare peccatum mortale, meritum praemij temporalis quantumvis augeat vel multiplicetur nunquam potest adaequare meritum praemij supernalis. similiter praemium temporale quantumvis auctum vel multiplicatum non potest adaequare praemium supernale visionis beatificae, atque a. rei ratione, quia licet illa ista sint finita, et tamen in diverso genere vel ordine improportionato, sicut etiam similis de ratione anguli rectilinei quantumvis parvi nunquam adaequare potest ab angulo contingentiae etiamsi hic magis ac magis in infinitum crescat.

Objices jmo: proverb. 10 dicit, vria delicta operit charitas. et ima Petri 4 charitas operit multitudinem peccatorum. charitas formaliter expellit peccatum, et per sequens a puro homine potest exhiberi condigna satisfactio pro peccato.

Respondeo illi tribui charitati quod operiat nuce, idem et expellat peccatum non quidem formaliter sed dispositive, sicut etiam dicimus quod calor introducto in lignum expellat formam ligni, quod de calore verificatur non tanquam de causa formali sed dispositiva.

Objices 2do: charitas et dilectio Dei in Scripturis appellatur vinculum perfectionis, plenitudo legis, iustitia perfecta, haec a. non videntur esse vera nisi dilectio tanquam condigna satisfactio formaliter expellat peccatum, ac proinde purg hoc poterit per actum charitatis condigne satisfacere pro peccato.

Respondeo sicut alio modo loquendi non significat quod per amorem Dei formaliter satisfiat omnibus preceptis, cum id non manifeste falsum, ita solum significat, quod dilectio Dei trahat secum observantiam totius legis quatenus infirmat maledictionem omnium preceptorum et mandatorum, quod non est difficile quando Deus diligitur per charitatem nempe super omnia.

Objices 3tio: saepe etiam dilectio Dei et contritio a Scripturis S.S. appellatur, haec sanctitas et sanctitas, haec a. non est vera nisi per dilectionem Dei condigne satisfiat pro peccato.

Respondeo contritionem appellari sanctitatem et sanctitatem haec non quia ipsa contritio ut talis formaliter, sed quia est talis dispositive quatenus optime disponit ad sanctitatem eamque infallibiliter secum trahit ex Dei lege et ordinatione, neque hoc mirum esse, quia etiam timor Dei interdum dicitur esse haec sanctitas, quia alias dubio non potest verificari in sensu formali sed tantum causali, quatenus imo remote disponit ad gratiam, quae est haec sanctitas, vel quatenus servit ad sanctitatis et gratiae servandam, ex his a. habet nomen sanctitatis primae

et sanctitatis

et sanctitatis et æquivocum, ita ut modo significet id quod formaliter sanctificat, modo id quod disponit ad ipsam eiam formalem sanctificationis, atque in hoc duo sensu applicari strictioni et dilectioni Dei.

Objicies ult: Stus Bernardus serm. 53 super cantica docet Animam Deo per charitatem maritari, interea dilectionem esse ipsum matrimonium strictum cum Deo, hæc a. si videntur posse accipi in sensu caeli, sermone vero de modo bene vivendi docet timorem esse sanctum, qa introducit sanctitatem et affectam charitatem, affectam a. charitatem et affectam sanctitatem, cum igit charitati tribuat si sit sanctitas negatur beneget timori, cum dicit ipsum introducere sanctitatem, de mente divi Bernardi charitas dicit esse sanctitas formaliter.

Ad primum locum S. Bernardi R. matrimonij nomen esse æquivocum, sequium vocabulum sumit pro ipso matrimonij stractu, id est, pro mutuo vinculo sensu in tra interiorem proprij corporis, atque hoc modo sumptum matrimonium si est aliquid permanens sed oto transiens cum formaliter stetat in actibus essentialibus interiorum exterius explicatis, interdum matrimonium sumit pro vinculo et obligatione matrimonij quæ ex matrimonij stractu sequitur, qua tenus iuges simul mutuo remanent obligati in ordine ad usum proprij corporis, matrimonium a. hoc modo sumptum non est quid transiens, ut fit, sed permanens et asseverans durante vita virgum. his partes dicimus Bernardum eo loco si velle dilectionem Dei esse ipsum vinculum formale et permanens sua cum Deo, sed esse id ad quod sequitur item vinculum nempe gra habitualis, sicuti vinculum matrimonij sequitur ad matrimonij stractum, per hoc a. significat dilectionem Dei esse formalem peccati remissionem vel dignam satisfactionem pro peccato, itaque S. Bernardus, si recte attendat, eo loco vel nobis favet vel certe si obstat, id dum a. ex inter amorem Dei sive strictione et timorem hoc esse discrimen, quod licet utrumque sit dispositio ad formalem sanctitatem, timor tn est dispositio remota et separabilis a formali sanctitate, ita vero amor Dei sive strictio est dispositio ad eandem sanctitatem ex divina ordinatione ab illa inseparabilis, ex eo igit quod timor ad sanctitatem disponit et introducit sanctitatem sine qua tn fit et dicit esse stus, ex eo a. quod dilectio Dei sive strictio ita disponat ad sanctitatem ut nunquam sine illa esse potest pro ista affectata sanctitate reputat et figurate sanctitas appellat, quæ charitas est vera si in sensu formali sed caeli, ita ut per illam significet Dei dilectionem et strictionem esse sanctitatem qualiter proximae, nempe tanquam dispositionem proximam et inseparabilem a sanctitate, qua ratione etiam radiantes v.g. post dei visibilitas non fit sit proximum et formale principium videndi, sed caam et principium secum infallibiliter trahens formalem eiam videndi, et qua ratione interpositio ~~luna~~ terræ inter solem et Lunam similiter dicitur appellatur

Eclyses.

Celyeris. atq ex his colligi pt quomodo de attritione verificent multa alia quæ propriæ e fŏaliter euenirunt soli sanctitati fŏali, e tn actucharitatis e attritionis ab alijs Pp. tribuuntur; quæ a supra dicta it indue etiam probari potest, qd eleemosyna in Scripturis dicit extinguere peccatum, Deo appellat nra fiducia, nra sapientia, nra fortitudo, fiducia, spes e c, quæ n verificant in sensu fŏali sed tn caŭli.

Obiicies 5to: Concil. Trid. sess. 14 cap. 4 docent attritionem Deo reconciliare, ptra vero n asserit attritionem reconciliare Deo, sed disponere ad gratiam impetrandam, per hanc a: ouerritatem loquendi de attritione e attritionem significetur fŏaliter reconciliare e, attritio e digna satisfactio pro peccato e per sequens purg hoīs per illam pt digne satisfacere pro suo peccato.

R. adhuc Trid. loco citt. reconciliare Deo ce idem atq disponere ad sanctitatem infallibiliter secuturam, e ideo merito attritio dicit reconciliare Deo, hoc a. concilium n tribuit attritioni, e merito, qa licet ea disponat ad sanctitatem, n tn attritio secundum se considerata e vltima dispositio ad gratiam habitualem, neq cum ea ht infallibiliter connexionem.

Obiicies 6to per attritionem fŏaliter tollit auersio hoīs a Deo, per attritionem fŏaliter tollit peccatum, ex attritio e sufficiens satisfactio pro peccato, e per sequens purg hoīs e c. ..ns ptz: qa hoīs per attritionem fŏaliter conuertit ad Deum, e sequenter per illam tollit auersio a Deo.

Prima seq: ntz: qa auersio a Deo e intrinsece constitutiuum peccati, cum a: nihil potest manere sine suo intrinsece constitutiuo licet partiali, sequitur per attritionem fŏaliter tolli peccatum si per eandem fŏaliter tollatur auersio a Deo, sicuti si quis fŏaliter tollit racōm aīalis tollit etiam fŏaliter hoīem, eodem ratione aīalis est intrinsecum constitutiuum hoīs licet partialiter.

Primo si quis argtur valet simul etiam probat quamcunq efficacem peccati detestationem licet n sit attritio, fŏaliter tollere peccatum, e per sequens ce dignam pro peccato satisfactione, qd tn apud pt falsum.

Seq: a: tic ostendo per quamlibet detestationem peccati fŏaliter tollit auersio ad creaturam quæ auersio e etiam auersio a Deo, e per quamlibet efficacem peccati detestationem, licet ea n sit attritio, fŏaliter tollit peccatum, ac proinde detestatio v.g peccati intemperantiæ, vt fornicationis, elicita et solum motiuum temperantiæ tollit conuersionem ad creaturam sive ad oītia acta intemperantiæ, e per sequens tollit auersionem a Deo inclusam in peccato intemperantiæ e fŏaliter tollit peccatum, imo cum similis actus detestationis tollat poenam auersionem e tiam pri ~~efficacem~~ eleuens eunicem actu n detestabat, e cetera peccata mortalia auersa sperq quæ traxit, sequitur per actum poenitentiæ detestationis fŏaliter remitti peccatum mortale intemperantiæ

e fornicationis

& fornicacio in remissis relinquis mortalibus, cum tn certum sit vnum peccatum mortale aliis relinquis annexis in remitti, quemadmodum ipse negabit, per huiusmodi detestationem tolli peccatum mortale. fornicacio, sed etiam negari potest illud foaliter tolli per attritionem. Sed 2do si quod obiectio probat sequitur etiam actum virtutis in infusa vel supernaturalis, sed acquisitae e naturalis v.g. charitatis sequuntur posse sumptum esse idignam satisfactionem pro peccato & foaliter tollere ipsum peccatum, ga sicut est oan naturalis amor Dei, ita etiam est oa in actu quo detestatur peccatum mortale, vt auertens a Deo quateng est ipse finis naturalis, hic a. actus est naturalis & tollit auersionem a Deo, si vera sint quae dicunt in obiectione, vt per se patet. Sed 3tio circa ad argum & distinguendo Ans, per attritionem foaliter tollit hoc auersio a Deo, ita vt hoc prudenter in censeat amplius persuerare in habituali affectu potentis auersionis quae cum Atio habitualiter parato ad eliciendum iterum eundem vel similem actum auersionis, a Deo data occasione. sed Nis, ita vt auersio a Deo in ceat moraliter persuerare in hoc, per modum culpam moralis maculae & foeditatis hoc, quae macula & foeditas mereat odium Dei nego Nis & seq. neq ex eo q per attritionem foaliter tollat auersio a Deo quoad primum sensum distinctionis licet inferre per attritionem foaliter tolli peccatum, sicut etiam per solam efficaciam detestationem peccati intemperantiae ob motiuum solig temperantiae elicitam a peccatore tollit iuxta primum sensum distinctionis supra allatae auersio a Deo ponta in illo peccato intemperantiae, nec tn ex hoc inferri pt per huiusmodi detestationem tolli peccatum intemperantiae, praesertim si hat annexae etiam alia peccata mortalia spec diuersa.

Obiicies 7mo: actus attritionis & charitatis eandem illam hat perfectionem quae dee actui odij Dei & hat bonitatem aequalem malitiae existenti in odio Dei & e idigna satisfactio pro eodem peccato & sequenter pro reliquis odij, si e. e idigna satisfactio pro odio Dei, pro omnium peccatorum gravissimum, multo magis erit idigna satisfactio pro reliquis, ac proinde, cum hoc pote sit per attritionem idigne satisfacere pro suo peccato.

Sed si quod hoc argum probat, simul etiam probat actum temperantiae infusae v.g. recessum & separatum ab honestate charitatis esse idignam satisfactionem pro peccato mortali intemperantiae, ga in minus lets temperantiae infusae ad eandem illam perfectionem quae dee actui intemperantiae, quam actus charitatis hat eandem perfectionem quae dee actui odij Dei, quae si dee hoc sequit actum charitatis esse idignam satisfactionem pro peccato odij Dei, idem etiam dicendum erit de actu temperantiae infusae respectu peccati mortalis intemperantiae, & de quocuq

actu

actu virtutis infusæ efficaci respectu peccati mortalis spectantis ad
vitium oppositum, qd tñ est falsum.

Ad 2do ex eadem obiectione sequi etiam actū virtutis naturalis et
acquisitæ esse dignam satisfactionem pro peccato opposito, qa actus virtu-
tis acquisitæ, ut eandem illam affectionem quæ deest peccato vitij oppositi,
ac proinde amor naturalis Dei erit digna satisfactio pro odio Dei, et actus
naturalis temperantiæ erit digna satisfactio pro peccato mortali intem-
perantiæ, et sic de ceteris. Ad 3tio si obiectio valet sequitur peccatorem,
qui ut multa peccata specie diuersa, scilicet digne satisfaciat pro vno peccato
mortali abegeo qd dignè satisfaciat pro reliquis, qd etiam aduersarij non
admittunt. Seq: probo. qa actus temperantiæ v.g: ut eandem affectionem
quæ deest actui intemperantiæ, ut supra dictum est & hinc plura peccata
mortalia specie diuersa, quorum vnum sit intemperantiæ, poterit per
actum temperantiæ dignè satisfacere pro vno peccato intemperantiæ
atqueo qd satisfaciat pro reliquis, et per sequens illud ~~prætermittet~~ reliquis
non remissis, qd est odio falsum. denique Denega 2do sequ. ratione, qa per nos mali-
tia peccati vt odij Dei non videtur in defectu vel priuatione affectionis opposita
charitatis, sed in ipso actu positiuo ac quem sequitur eadem priuatio, vt plurimum
obiectiuè in ipsa actione, cum, eamque de vitijs et peccatis, quare licet peccatum odij
Dei ratione puræ carentiæ, ceteris non possit habere malitiam maiorem bonitate
actus charitatis, peccatum tñ odij Dei secundum qd est positiue contrarium Deum et natu-
ralem habet maiorem malitiam, quam est bonitas actus charitatis vel contri-
tionis; nec mirum esse debet qd odium Dei sit maius malum quam sit bonum
actus charitatis cui contrarie opponitur, sæpe enim vnum contrarium est in æquale
alteri, calor e. secundum affectionem suam et excellentiam superat frigus,
auaritia contrariatur opposita prodigalitati, et tñ auaritia peior est quam pro-
digalitas, similiter adulterium est turpius contrarie opponitur castitati
sicut abstinentia ab huiusmodi peccatis, nec tñ vllus negabit puta peccata
esse magis vituperabilia quam sit laudabilis actus opposita et contrarius absti-
nendi ab iisdem infamis sceleribus. denique homicidium censet esse magis malum
quam sit bonum abstinere ab homicidio, et ideo abstinens ab homicidio
non meret omnium a magistratu poenam tñ ab eo meret homicida; atque ex his
fit merito a nobis negari tantam esse bonitatem actus charitatis quanta est
malitia peccati oppositi, qd inde etiam colligi fit, qd maior est obligatio non faci-
endi malum quam faciendi bonum, et negat mali bono proponendum esse. obiec-
tioni modo soluta aliter respondent qui peccati malitiam in bonitatis actu-
alis opposita priuatione ponunt, nobis ex satis esse eidem obiectioni responsum
verte nam do peccati malitia sentiam.

Dices: si Deus sequitur actum charitatis tunc malitia peccati oppo-
siti videtur in omissione vel priuatione eiusdem actus peccati, atqui hoc est ergo priuatio
sit inter

et inter se æquales, & saltem in secreto casu tanta e bonitas actu charitatis quanta malitia peccati opposita, e per sequens idem peccatum poterit fœliciter deleri per actum bonum opportunum, atq hic erit sufficiens satisfactio pro eodem peccato.

Ad negando ma: malitia e peccati omissionis opponitur præcepto affirmativo de actu charitatis eliciendo n sicdit in privatione bonitatis actu charitatis vel in privatione eiusdem actu secundum se sumpta, sed in omissione actu charitatis prout e vtra præceptum Dei affirmativum de eodem actu eliciendo, eiusmodi a. omissio maiorem hb malitiam quam hat observatio eiusdem præcepti per exercitium actu charitatis, qa observatio præcepti n e tm Dei obsequium quanta offerta Dei e ipsum peccatum e transgressio præcepti divini, quia e. rerum qd nos creatura vilissima præceptum Dei infinite excellentis & sæpe seruemus, e ideo Chrs Luca 17 ait: cum feceritis ota quæ præcepta hb vobis dicite: serui inutiles sumus qd debuimus facere fecimus, vtra a. ingenti stupore iuxta illud Esaiæ obstupescite cœli e e dignum e qd nos Deo infinito infinite inferiores volantatem aut præceptum illius frangere audeamus.

Obiges rursum: si Deus aliqui præciat actum charitatis, tunc Deus n mingapat aut vult carentiam transgressionis eiusdem præcepti, quam oderit vel nolit existiam eiusdem transgressionis, sed tunc carentia transgressionis præcepti fœliciter habet per actum charitatis & tunc Deus n magis odit peccatum transgressionis quam amet actum charitatis vel in eo sibi complaceat, ac proinde saltem in illo casu transgressio præcepti n erit maior in ratione offensæ D. ei, quam sit actu charitatis in ratione obsequij Dei, e per sequens idem actu erit digna satisfactio pro peccato opposito transgressionis præcepti.

Ad solutione proposita instantiæ sciendum e actum charitatis in proposito casu si eliciat duo habere, alterum e bonitas moralis charitatis quam poterit actu haberet etiamsi de ipso eliciendo n esset factu a Deo præceptum; alterum e excludere a voluntate peccatum omissionis contraria præcepto divino affirmativo, hoc a. n e bonitas moralis, sti qa sic etiam qualibet operatio de se indifferens de qua factum est a Deo præceptum excluderet peccatum omissionis opportunum eiusdem præcepto, & tn nullam haberet bonitatem vt supponit, similiter audire sacrum de sebo se malum finem excludit peccatum omissionis sacri, e tn tunc audire sacrum n hb vllam actualem moralem bonitatem. Ptera si actu charitas ~~in se malu eo qd est imperatu~~ vitia ripat vta vt est in se malu eo qd est imperatu ab aliquo alio actu se malum finem, qua ratione eo de malos aliarum virtutum actu n nulli asserunt, profecto talis actu excluderet & quidem liberè istum peccatum omissionis opositum, & tn n haberet vllam bonitatem moralem. Signum e qd excluderet peccatum omissionis in

onis in casu proposito sit ut bonitas moralis in actu charitatis, id aliquid de se conc. etiam actui charitatis malo, si per impossibile talis actus posset carere bonitate morali vel esset malus, ac proinde excludere peccatum omissionis opposita e bonitas quædam physica fundata in ipso actu charitatis; adde quod licet actus charitatis si ab operante ordinaretur in eum finem ut excluderet peccatum omissionis opposita majorem haberet bonitatem, quam haberet actus charitatis a Deo prædicto non ordinatus in præcitum finem, si tamen actus charitatis ab eo sit ordinatus in eundem finem licet impedat peccatum oppositum, si tamen erit melior quam si non esset jussus, eo quod illa peccati exclusio cum non sit voluta non potest illam bonitatem moralem refundere in eundem actum charitatis & vere excludere peccatum omissionis in hoc casu non est bonitas moralis in ipso actu charitatis.

Hic primus. Ad objectionem, transeat major nempe quod Deus in casu proposito tantundem amat carentiam peccati omissionis actus charitatis, quantum erit idem peccatum, similiter transeat minor, distinguimus a. sequens, & ovium, transeat quod Deus tantum sibi complaceat in bonitate physica actus charitatis secundum quam idem actus excludit peccatum omissionis, quantum illi inducit ipsum peccatum, negamus tamen Deum sibi tantundem complacere in actu charitatis eroute is habet moralem bonitatem, ac proinde nego ex illo casu sequi quod actus charitatis tantam habet bonitatem moralem quanta est malitia peccati opposita, unde nec sequitur actum illum esse ei dignam satisfactionem pro eo peccato.

Objices 2do: non mins placet Deo attritio quia displicuerit illi peccatum circa quod fert attritio & per attritionem dignum Deo satisfit pro peccato, quod digna satisfactio videtur stare in hoc quod persona offensa exhibeat aliquid quod illi placens actus displicet offensa. Ergo quia peccatum non mins per attritionem offert Deum quibus creaturis, quam per peccatum Deo offerat creaturam.

R. nego ant, quia cum magis innocens & disconveniens naturali sit quod ipsa infinite distans ab infinita dignitate audeat illum offendere, quam decens vel conveniens sit naturali quod Deo praebeat attritionem obsequium plurimis titulis illi debitum, ideo necesse est ut Deus magis doleat offensam suam quam displicat in attritione peccatoris versante circa eandem offensam.

Objices 3tio: quotiescumque offendens offert pro offensa satisfactionem quam potest eo ipso manet liber ab ea obligatione satisfaciendi, sed hoc efficiendo attritionem offert Deo satisfactionem, quam potest offerre pro suo peccato & hoc posita attritione regula manet liber ab ea obligatione ulterius satisfaciendi, & per sequens attritio est digna satisfactio pro peccato.

R. imo placet maiorem non esse veram nisi quando offendens

obtulit

obtulit summam satisfactionem quam pt, ita vt n poit vlteriorem,
nunquam a. hoc eliciendo attritionem exhibet summam satisfactio-
nem quam pt, qa cum semper poit elicere intensiorem e intentiorem
actum attritionis, semper etiam it offerre maiorem e maiorem satisfac-
tionem, e ideo nunquam offert maximam quam poit, maiorem vel vlterio-
rem, quapropter ex positione actus attritionis n pt inferri ~~qd~~ esset ob-
ligatio satisfaciendi Deo ~~ne~~ peccato vel qd per attritionem digne satisfiat
Deo. Respondendum e tn distinguendo ma: quotiescunq offendens offert
pro offensa satisfactionem quam it manet liberq ab oi obligatione offerendi
nouam satisfactionem prorsus sicutam, qa cum n poit nouam vel vlterio-
rem satisfactionem offerre, neq etiam it ce obligatus ad huiusmodi satis-
factionem, cum nemo teneat ce obligatus ad impossibile, manet liber ab oi
obligatione ~~[illegible]~~ di poenam debitam offensa vel amandi in macula re-
licta ex actuali offensa precedente. nego ma: e seq: sicut e. si persona plebeia
e, vehissima Regem vel magistratum interfecerit potest pt pro offensa
facta Reipublicae offerre satisfactionem quam qs, nec tn ideo censet
digne satisfecisse pro offensa vel ce digns reconciliatione cum republica,
ita similiter quantumcumq peccatum offerat pro peccato attritionem nec
poit vberiorem vel maiorem satisfactionem offerre, n tn idcirco censet
satisfecisse pro peccato, vel remanere de obligatus ab oi poena.

Obiicies jo ~~[illegible]~~ id ~~qd~~ e optimum in nobis formaliter delet peccatum,
sed attritio e optimum in nobis &c, e per sequens attritio e digna
satisfactio pro peccato. Maior n videt, indigere probatione. Minor pt: qa Deus
nihil magis vult aut magis intendit in nobis quam attritionem vel
dilectionem sui.

Nego min: pt ita nego attritionem vel dilectionem Dei sumptam
secundum se esse aut aliquid significare a quocunq alio de id quod Deus
magis intendit in nobis, sicut e. gratia seu partecipatio diuina nata
e diuinitate, quae sicut in habitate, quandoqdem gratia habitualis e aliquid
multo excellentius quam ipsa dilectio Dei e attritio, ita Deus magis
intendit in nobis charisma gratiae quam dilectionem sui vel attritionem, e ideo sequi
peccatum formaliter delet per gratiam habitualem, n a per attritionem fateor
et Deum magis intendere hoc totum, pergo hominem iustificatum cum dilectione
Dei quam intendat solam gratiam in homine, sicut etiam nata intendit magis sub-
stantiam operantem quam subsistentiam solam, qua mutis n magis intendat ope-
randem et distinctam a subsistentia quam subsistentiam ipsam vt distinctam
ab operante.

Obiicies jj: peccatum tale n fuit potentes in auertendo nos a Deo,
quam est attritio e dilectio Dei in conuertendo nos ad Deum, sed peccatum ~~tale~~
per se sumptum fuit sufficiens ad auertendum nos a Deo e quidem ita vt ab eo

alio simus

alio simus in actu & etiam attritio e sufficiens ad convertendum nos ad Deum ita
vt per illam iustificemur, & ideo attritio erit digna satisfactio pro peccato.
Plaior ratio, peccatum ideo non fuit nobis magis voluntarium quam sit attritio
vel Dei dilectio ser quam convertimur in Deum tanquam in vltimum finem
vltimum & quidem supernaturalem.

Ad nego ma: ad ea probatione dico peccatum ideo non fuisse nobis
magis voluntarium quam sit attritio, neq ex defectu vlo affectionis in ratione
voluntary fieri vt attritio non sit apta ad nos formaliter iustificandos, sed hoc colli-
gitur ex eo quod attritio non habet tantam bonitatem in ratione satisfactionis vt possit æ-
quivalere peccato in ratione offensæ, quare licet attritio sufficiat ad tollendam
habitualem aversionem a Deo quoad affectum interiorem aversionis modo supra
explicato, non tamen sufficit ad tollendam formaliter aversionem quoad maculam &
foeditatem in anima relictam ex peccato, ita vt æque, pro portione attritionis
nos pscindendo ab omni alio peccato certum sit non amplius dignus odio Dei,
atque ex his ita voluntatem primi parentis fuisse potentiorem vt posteros
suos averteret a Deo, quam sit voluntas cuiuscuiq; propria vt ipsum per
contritionem vel Dei dilectionem vertat ad verum Deum, ratio a. e, quia multo
plus requiritur ad tollendum peccatum quam ad peccandum, & ideo posteri
Adæ per voluntatem suam vt mentem in voluntate ~~ad habitum~~ suam
potuerunt se avertere a Deo licet non possint per suam propriam voluntatem
vertere in Deum modo supra explicato.

Objectio 12: melior e actus quam habitus, sed gratia habitualis e habitus
& sufficit ad iustificandum formaliter & multo magis ad id sufficiet attritio
quia e actus, ac proinde attritio erit digna satisfactio pro peccato.

Ad obj: ma: melior e habitus quam actus naturalis vel acquisitus scilicet
quam sit supernaturalis & infusus nego ma: cum ea sola sit affectior actu & habitus
supernaturalis habet ratione solam saltem radicalis eo quod tribuat posse simpliciter operari,
sive proxime, vt tribuit habitus charitatis sive remote, vt tribuit habitus
gratiæ sanctificantis, iuxta illos qui gratiam habitualem distinguunt ab
habitu charitatis, ideo habitus supernaturalis e affectior actu, ac proinde mirum
non e quod per habitum gratiæ possit homo formaliter iustificari, non a. per actum
attritionis.

Objectio 13: amor Dei iuncta cum visione Dei ~~ad~~ ad tollendum formaliter
peccatum & etiam attritio vel dilectio Dei per se sumpta sufficit ad
tollendum formaliter peccatum, ac proinde etiam attritio erit digna satisfactio
pro peccatum non sit tolli nisi per donationem & liberalem remissionem
aut per satisfactionem, atqui sic formaliter peccatum tollat per attritionem
necessario tollit per illam tanquam per dignam satisfactionem, non a. gratis
aut liberaliter, vt per se ipsum. Ans. attritio pi qui adhuc existens in peccato mor-
tali per absolutam Dei potentiam absq vllo habitu supernaturali poterit ad videndum
Deum

Deum, ille profecto tunc erit Beatus, siquidem videret Deum & tunc non erit in peccato, ita peccatum est summa miseria, beatitudo a. est summa miseria, non potest stare simul in eodem subto & in tali casu peccatum formaliter tollatur per amorem Dei sequentem ex visione beatifica, cum nihil aliud sit per se formaliter tolli potest in huiusmodi casu, et per sequens amor Dei iuncti cum visione beatifica sufficit ad tollendum formaliter peccatum & etiam adhuc sufficit amor Dei separatus a visione beatifica cum eiusdem rationis sit amor Dei iuncti cum visione beatifica et amor Dei separati ab illo.

Dicent aliqui in illo casu peccatum formaliter expelli non quidem per amorem sequentem ex visione, sed per visionem ipsam, quia cum sit operatio praestantissima videtur etiam sibi vendicare prim expellendi formaliter peccatum et habere rationem formae sanctificantis. Sed contra hanc responsionem est, quia ex ea sequitur beatos esse magis iustos et magis sanctos in patria quam sunt in via, siquidem in via per unam tm formam, et idem, per eadem gratiam sanctificantur, in patria vero et Justi et sancti per duas minimum per eandem gratiam et visionem beatificam, id tm non videtur concedendum. Deinde dicat visionem esse formam sanctificantem solum quando est separata a gratia, non a. quando iuncta est cum illa; contra est, quia visio beatifica quamvis sit sanctificativa non tamen ipsa cum gratia cum qua est iuncta sanctificet tantum beatam, & neque gratia ex eo habet vim sanctificandi formaliter impedit quominus visio beatifica sanctificet tantum in qua est iuncta, neque est maior ratio unus quam alterius. Deinde contra est impossibile et ut ratio formalis unius subti non tribuat illi suum effectum formalem, si minimum subtu sit capax talis effectus formalis et unio formae cum subto sit talis qualis exigit ab eodem effectu formali, sed quamvis ita eadem sint iuncta visio beatifica et gratia nihilominus si visio habet rationem formae sanctificantis formaliter unio talis formae est ea quae exigit ab ergo effectu formali et subto et capax eiusdem effectus, ac proinde visio beatifica licet sit iuncta cum gratia sanctificabit tantum beatam. Denique contra est, quia forma sanctificans est iustificans formaliter et participatio divinae naturae per ex nata in ordine supernaturali, ratione cuius subto eiusdem formae sit dus ad religiosos habitus supernaturales et aptum terminare amorem amicitiae ipsius Dei, atqui visio beatifica cum sit quaedam operatio non potest habere rationem naturae in ordine supernaturali, et per sequens nec potest esse forma sanctificans.

Dicent alii haec in casu illo proposito non iustificari vel sanctificari sed tm mundari a peccato non per amorem Dei sequentem ex visione, sed per visionem ipsam ita ut visio Dei necessario secum ferat donationem vel delectationem peccati, licet non sanctificet subtum, hoc est, non reddat illud participes divinae naturae, ita tribuent visioni Dei, ita ipsa est forma beatificans, et sequenter expellens formaliter miseriam beatitudini opportunam, id est iustificare tm

negative,

negative, cum verificare contingat sit reddere hominem divinae naturae participem qd non videnti visioni beatificae.

Contra hanc responsionem 1ga ex eo qd visio sit fdm beatificans non videtur bene inferri qd sit formaliter expulsiva peccati quatenus est miseria, multa enim et miseria quas visio beata non expellit formaliter, atq hoc sit ipsa ~~pro~~ timor, tristitia, dolor et miseria et quidem non exigua, has tn miserias non expellit formaliter visio beatifica cum in statu ~~illm~~ in quo Deum videbunt fuerint perfecta miseria et quidem in gradu valde intenso; similiter non poc amare Deum e aliqua miseria, nec tn illa formaliter per visionem beatificam tollit, sed per habitum charitatis infusum vel certe per auxilium Dei peculiarem singularem viam habitq in divina ad actum amoris Dei, denq non amari a Deo amore amicitiae e aliqua miseria quae non per visionem beatificam sed per gratam sanctificantem tollit. Qd si dicas non poc amare Deum amore supranaturali non e miseriam positive, sed tm negative, eo qd supranatural amor Dei non sit aliquid hoi debitum sed supra natura illg. Contra hoc 2ga saltem de ~~x~~ ~~mar~~ miseria positive. Non poc amare Deum amore naturali qd hoi debitum, hanc a. miseriam visio Dei non tollit formaliter, ~~simulem~~ siquidem per poiam Dei absolutam fieri posset ut quis videret Deum nec tn eum amare posset ullo modo, si nimirum Deus illi denegaret suum concursum ad quemcunq actum amoris Dei etiam naturalem.

Doc contra 2ga licet fingi posit qd non amari a Deo amore amicitiae vel non poc amare Deum amore supranaturali sit miseria positive illg qui non videt Deum, non tn videt poc negare illud esse positive miseriam illius qui videt Deum, siquidem si quis videret Deum et cognoscere se non amari ab illo amore amicitiae qd ~~fdm~~ perfectum gratiae vel non poc amare illum quem videret esse infinito amore bonum profecto reputaret illa esse maxime suas miserias, et de illis nisi Deo impediret maximopere afflgeretur cum igit per absolutam Dei poiam fieri posit ut quis Deum videat, nec tn ab illo ametur nec possit illum amare, dicendum est visionem Dei licet sit fdm beatificans non tn formaliter expellere omnem miseriam, sed cum aliqua miseria per absolutam Dei poiam ex compossibili, quae cum ita sint non videtur ex hoc fdm beatificantis hoc inferri qd visio Dei formaliter expellat peccatum vel formaliter iustificet nisi simpliciter loquendo sive negative tm, ut supra dicebant adversarij.

Igit ad obiectionem negando Ans, ad erbacum nego Deum qui in casu proposito Deum videret futurum tunc beatum completo, qd beatitudo completo tunc sta dicit in recto visionem Dei, non tamen vero et in obliquo sive tanquam complementum dicit et exigit amorem Dei habitq supranaturalis, et alia inter quae et etiam habitq gratiae per quam formaliter expellit peccatum, tunc igit videns Deum est beatus incomplete, qd vere haberet Dei visionem quae ex natura sua exigit etiam gratiam et per sequens carentiam peccati, et quidem tanquam aliquid fundamentum non tamen beatus completo, qd adhuc est in peccato

sicut etiam

ceret etiam qui videret Deum & cognosceret ubi tn ad certum tempus v.g.
per vnam horam vel per vnam diem visionem ce cessam, & et beatus totum
incomplete & radicaliter, ga nimirum haberet id qd in recto dicit beatitudo
nempe visionem Dei, n a. eius ~~[illegible]~~ perpetuitatem quam in obliquo & ~~[illegible]~~
tibi dicit beatitudo completa, & sicut eadem de causa qui videret Deum nec
poet eum amare, vel se illo delectari sp miraculosam denegacem virtus
ad actum amoris n et beatus nisi incomplete.

Objices 1p: si quis saltem per absolutam Dei potentiam abq; habitu
supernaturali diligeret Deum, profecto ille diceret manere in Deo & Deus in illo &
esset transformatus in Deum & Deiformis, & per sequens esset mundus a peccato, qa
turpitudo & foeditas peccati n pt manere in tta Deiformi & vere peccatum tol-
lituret per dilectionem Dei formaliter, & per sequens eadem dilectio & digna satis-
factio pro peccato. Ans pbt: qa amor transformat amantem in re amata,
ve ideo ~~[illegible]~~ voluntas dicit per amorem egredi e seipsa & transire ad obtu amatum.

R. dit: secundam partem antecedentis in eo qui Deum amaret illa
vice Deus in illo maneret per amorem suum per affectum ipsius hoc terminatum
ad Deum sed, qua e. amans ca ~~[illegible]~~ Deum haberet in corde & in dio. in
eo Deus maneret per redamare n ad ipsum hominem terminatum nego Ans, qa
Deus licet amaret ab illo homine n tn redamaret illum. deinde dist: tns, pro ille
et transformatus in Deum & Deiformis per affectum suum terminatum
ad Deum sed iter, per affectum Dei terminatum ad ipsum hominem amantem
negatur, n repugnat a: turpitudinem & foeditatem peccati ce in eo qui e transformatus in Deum & Deiformis priori modo tm, sequitur hoc e tm ce transformatum in Deum & Deiformem secundum quid, n a. simpliciter, abq ex
his colligi pt qua ratione, qui modo supra explicato ex toto corde amaret Deum,
diceret se unus spiritus cum Deo, sensus e. e illum & unum spiritum com-
pletum per visionem affectus & voluntatis propria quatenus vellet id qd vult
Deus, sicut etiam diceret se luctus cum Deo vel ad expiatio Iuri Dei n quidem im-
pliciter, ita ut per actum virtutis vel charitatis affectus satisfecisset pro pec-
cato sed tm quia quatenus pro eodem peccato satisfecisset ad summum eo modo
quo poet.

Dices: amare quemquam e velle illi bonum, sed Deus amanti se
modo sancto vellet actum charitatis qui e aliqd bonum & Deus amatet sive
redamaret illum, & per sequens Deus et in illo etiam per redamatorem, qd supra
negatum e.

R. quando negavimus hominem illum amari vel redamari Deo termes
fuit de amore amicitiae quae Deus amat filios adoptivos & participes
suae natae ut talis sit, sive dilectatos ad qdam de naale ratione eius hts quasi
Dei ad gloriam, hoc e. amore n amicitia Deo qui Deum amaret abq; habitu
fateor actum illum Dei quo se amanti sine habitu vellet actum amoris ad se

terminatum

terminatum ex aliquem actum amoris, cum velle alicui bonum sit amare illum, vt supra dictum est, verum ille amor non est amicitia, aliquam similiter dicere possumus amari a Deo amore amicitiae omnes homines etiam iniustos et peccatores quos Deus vult finem, sem vel attritionem vel actum virtutis naturalis et acquisitae aut alios aliquo bonum temporale, et tunc apud omnes falsum est, ratio a. cur amor quo Deus vellet illi homini actum illectionis summum non esset amor amicitiae est, quia amor amicitiae dicitur ille qui orit ex complacentia in bonitate amici, amor a quo Deus vellet homini illi actum charitatis non oriretur ex complacentia in bonitate hominis cum is supponat esse peccator.

Probes: si homo carens omni peccato et habitu gratiae diligeret Deum quia ipse ille etiam vicissim a Deo diligeret amore amicitiae, et peccator etiam habitu gratiae diligeret Deum quatenus diligeretur a Deo amore amicitiae, ac proinde quia habitu gratiae est vere formaliter et quidem per actum charitatis cum nihil aliud sit per se formaliter esse virtutem fulg. tres a pte: quia diligeretur a Deo amore quo vellet illi bonum ex complacentia in bonitate actus charitatis et simulium actuum vel etiam habituum supernaturalium qui non sit gratia et fingi potest in tali homine.

Ad dict. tres, diligeretur a Deo amore amicitiae efficacissimo quoque: Deus amat hominem ex complacentia in eius bonitate supernaturali et quasi substantiali, quae inest in participatione divina natura et in ratione filii adoptivi et haeredis Dei, negatur tres, diligeretur amore amicitiae inferioris, nunquam ex complacentia in bonitate hominis supernaturali quidem sed ordine accidentali, vel existente solum in actibus, vel etiam habitibus supernaturalibus diversis a gratia habituali, aut etiam non in affectione naturali hominis transeat tres. neque. amor quo homo amat hominem ex complacentia in bonitate accidentali, hoc est, in virtute, quae homo dicit amor amicitiae, ita Dei amor quem explicatis sit aliquo modo Dei amor amicitiae, non tamen affectissime, quia non est ex complacentia in bonitate supernaturali et quasi substantiali hominis, qualis est illa gratia homo habet per gratiam habitualem. distincto tamen ante nego seq: quia homo peccator absque habitu gratiae diligens Deum diligeret quidem a Deo quatenus ipse Deus vellet illi actum charitatis et ex complacentia eius rei eum acto vellet eidem homini aliquid aliquo vlterius bonum, verum actus quo Deus diligeret hunc hominem peccatorem non haberet rationem amoris amicitiae affectissime, eo quia Deus leviorem hominem et temporaliter quem peccatis longe plus omnis quam amaret, nempe eo quo odisset illum simpliciter vt inimicum et quia ille homo absque proportione est odibilior per peccatum quam amabilis per actum charitatis quem haberet. addo a. fiduciet ~~nec~~ de facto Deus omnes diligentes se diligit amore amicitiae affectissimo, et tamen non provenit ex eo quia amor, poterit ergo Deum foliter odiat peccatum vel nos foliter iustificat, sed quia Deus ex sua misericordia ad positionem actus attritionis vel illectionis sua gratia

non sanctificat

nos sanctificat per infusionem grae habitualis.

Obiectes 15: si Deus ab aliquo iusto habente actum charitatis vel attritionis auferret habitum grae is maneret iustus, sed non maneret iustus per denominacoem sumptam ab habitu grae ipsorum et maneret iustus per ipsum actum attritionis vel charitatis. Ita ergo videtur istarum. Mirror pot: sa ti ab infante baptizato auferes habitu grae infusus n maneret iustus per denominacoem sumptam ab habitu grae ipsorum et quem dicendum de illo iusto habente actum attritionis vel charitatis.

R negando ma: si sermo est de iusto prout sumitur cum sancto, qa sicut ille n haberet foam sanctificantem, ita nec est sanctus vel iustus simpliciter sive foaliter et positive, sed tm negative. quatenus n haberet peccatum, licet n idcirco est Deo gratus vel eius amicus.

Obiectes ultimo: purg hoo pt mereri de digno graam, et pt mereri de digno remissionem sui peccati mortalis, et per sequens pt digne satisfacere pro eodem peccato. Ibis pll: qa purg hoo iustus de digno bonis operibus meret augmentum grae. Consequ pbi: qa peccatum mortale foaliter remittitur per infusionem grae.

R dist: tri purg hoo pt de digno mereri augmentum grae sed, in man graam nego tis, sed a. et qa ima grae et augmentum grae physice quidem et eiusdem raois, n a moraliter, cum ima grae quatenus ima debeat tollere peccatum mortale, qo n venit augmento grae, et ideo ima grae et tanti valoris, ut coniuncta dicatur n cadere sub merito, eo qo sit principium meriti.

Dices: qui de digno meretur foam necessaria ro de digno meretur eius effectum foalem, sed remittere peccati mortalis est effectus foalis grae habitualis et cum purg hoo pot de digno mereri graam habitualem pt etiam de digno mereri remissionem peccati et de digno pro eodem satisfacere.

R dist: ma: qui de digno meret foam ex effectum foalem quem ipsa pt facere in iis circumstantiis in quibus hoo illam meretur sed, quem pt facere in aliis circumstantiis nego ma: deinde distingue min: remissio peccati mortalis est effectus foalis grae quemsc: grae it facere in illis circumstantiis in quibus illam hoo meret nego, quem pt facere in aliis sed min: et nego sc: grae a. quando hoo illam meretur n facit effectum foalem qui est remissio peccati mortalis, qa tunc hoo n pot ollum peccatum remittendum cum tunc sit in grae, sed tunc grae hum tm effectum foalem facit sc de magis sanctum, et duo huic tm effectum foalem tunc hoo meretur merendo ipsam graam. nec mirum est habet di grae duos effectus foales hat, quorum alter est facere sanctum vel de inimico amicum, alter vero facere magis sanctum sive de amico magis amicum, et cum etiam calor hat duos effectus foales, quorum unus est facere calidum, alter vero expellere frigor. Ubi aut facere n frigidum.

Dices rerum.

Deus rarum: ex quo hoc ex eo fit in gra fit facere opa meri=
torium ulterioris gra & similiter hoc gra quam habet fit facere opa adee
quatum ut sit satisfactorium pro peccato quia tam remissum e per priam gratiam
suppositam.

Quia negando neg: qa sicut si tu mihi dones debitum v.g. 100 aureo=
rum non possum ego amplius satisfacere pro eorum debito licet possim pro eis donando
facere aliqd opa gratitudinis, ita etiam quando peccatum iam e donatum e
remissum non possumus pro illo amplius satisfacere, satisfactio e necessario respi=
cit e supponit debitum immediate ligens.

Ex dictis, infertur primo nullum purum hominem hoc posse dignè satisfacere
pro peccato mortali alieno, qa hoc etiam ex Pt. rurta relatis colligit, e pri=
que ex Anselmo docente necessariam fuisse Dei Incarnationem ad hoc ut aequa=
lem pretium pro uno peccato poluerentur. idem colligit ex hoc qa alias sequeret
ut infra stabitur per utrisque semper satisfieri pro tota poena debita, pro
peccato mortali debita, qd e falsum infra habebit.

Infertur 2do nullum purum hominem posse dignè satisfacere pro peccato
originali suo vel alieno, qa peccatum originale e peccatum mortale, cum trahat
secum gra privationem, e per sequens mortem Ista, quare qd supra dictum e
de peccato debiti mortali quoad et etiam originali.

Infertur 3tio neg ullam ere creaturam in puro statu naturali considerata, hoc
est ordinatam ad finem supernaturalem posse dignè satisfacere pro uno peccato mor=
tali vel alieno, siquidem id etiam deducitur ex iis quibus supra probavimus nam idem.

CAPT. IIII.

An purus homo possit condignè satisfacere pro peccato mortali separato ab offensa Dei &c.

Superiori capite disputatum dan purus homo posit dignè satisfacere pro uno pe=
cato mortali simpliciter accepto sine affectu e adaequate sumpto prout est annexa
cognitionem gratuus operantis e Dei sine, prout includit id solum malitiam mora=
lem sed etiam offensam Dei, quae hoc peccatum contra accipiunt Authores tum
quaerunt: an purus homo posit dignè satisfacere pro uno peccato mortali in hoc vero
capite debitandum e utrum purus homo posit dignè satisfacere pro peccato mortali
imperfecto e incompleto sine separato ab offensa Dei. qd imperfectum e incomple=
tum appellamus eo qd per accidens, quae ex ignorantiam vel inadvertentiam Dei
in concebilem annexam non habet ea quae alioquin per se loquendo habere solet, hic
ac supponimus posse dari peccatum mortale separatum ab offensa Dei, id e. fuse
probavimus in tractatu de actibus humanis disp. 10 cap. 2. quibus videri poterit cum
de supra modo ex nihil amplius hic dicturi sumus. quanam vero ratione id stringere
posit explicabimus sequentibus adverterdis, hoc e. sufficit ad rem presentem.

Pro solutione igitur propositae difficultatis adverendum e offensam,

ut bene

vt bene definiuit Bartolus in lege, quidam, ff. de haeredib. instituendis, quem se putarit Iurisconsult. et quicquid alium ad perturbandum iniuste adducit, offensa. a. vt supra indicauimus, e duplex; altera bona. pt diei affectiua, altera effectiua; offensa affectiua e actio quam quis facit existimans ea iniuste alium turbari vel induci ad iram siue reipsa turbet, siue n. offensa verò effectiua e actio quae reipsa iniuste turbat alium vel eum ad iram inducit aut laedit, haec a. offensa e duplex, alia e totalis, quia malalis; offensa affectiua totalis e quae ita. reipsa iniuste alium turbat vel laedit vt huic totum finem sit ab operante; offensa effectiua malalis e actio quae ita turbat aut laedit alium vt tn ab eam exercente n fuerit cognitam huiusmodi actione illum iniuste turbari, id, quoniam a. Deus n e capax turbaris ideo secundum doctrinam poeuus hac ratione bene accommodare offensa Dei, vt scilicet offensa affectiua Dei e actio quam facimus vindicantes illam e vtra Dei precepta e voluntatem siue Deo displicere, de hac verò offensa Dei inter loquuntur Theologi dum asserunt offensam Dei includi in peccato, hac sequente pasquet multis in locis vt in matr. 2da disp. 9a cap. 2 vbi ait tunc non Deum offendimus quando vtra eius voluntatem vel preceptum aut legem aliquid facimus, offensa verò Dei effectiua n indet in aliqua actione Dei, cum ipse nihil tamen pati queat, sed in actione vera mala, prout ea Deo reipsa displicet, porro etiam offensa Dei e duplex; semper alia totalis quae e actio mala e ideo reipsa Deo displicet e ab operante fuit cognita, vt talis; alia malalis e haec e actio mala reipsa Deo displicens, quam tn operans n cognouit vt Deo displicentem cum eam exercuit, sed tm pt dictum mm radis e sua nata malalis vtriam, illud a. e discrimen inter offensam Dei affectiuam e offensam creaturae similiter effectiuam, pt cum offensa Dei affectiua semper e mera offensa Dei effectiua, pa cum Deus sit infinite bonus impossibile e pt ei reipsa n displicet at quicquid actio mala, praesertim n operans cognouit eam displicet ipsi Deo vel ee vtra eius preceptum aut voluntatem, vtra verò offensa affectiua creaturae quae saltem coniter consistit in aliqua laesione corporis, famae, vel honoris aut alterius boni exterioris n semper ht annexam offensam effectiuam creaturae, ptt. pt pt ringere. vt Medicus v.g. propinet aegro medicinam ad vitam interferentem, ex qua tn medicina aegrotus mirifice iuuetur atq sanitatem magno sudore quaesitam recuperet, in huiusmodi a. casu eruendo illa medicina ht quidem racem offensae affectiuae pt ptt, n tn ht racem offensae effectiuae respectu aegroti, ipsa realiter n laedit aegrotum nec ei reipsa displicet, sed fuit maxime grata e vtilis.

Ex dictis a. colligi, offensa definitionem supra allatam vt comprehendat tam offensam affectiuam quam effectiuam vtr. e accipiendam, vt offensa sit quicquid iniuste alium inducit ad turbationem vel iram siue re ipsa

siue saltem

rue saltem putatiue vel opinione ignoranti; sed ita illa particula
inuidie accipienda è lato modo, nempe, ita vt offensa realiter vel saltem puta-
tiue, ita stra hos alterius rue propriae rue improprie dictam, qa aliqui in
particula illa stricte sumpsitur definitio, n comprehenderet offensam Dei,
posito qd peccatum, vt multi volunt, n haut malitiam inuidiae propri
dictae respectu Dei. Ado colligit, offensam effectiuam solem respectu offen-
sae affectiuae se habere sicut actio exterior bona vel mala se ht respectu actio-
nis interioris moralis a qua prouenit ac proinde sicut Deus n punit actionem
exteriorem malam nisi prout ea pendet ab actione interiori solum è im-
mediate mala, ita neq punit offensam effectiuam solem nisi quatenus ea
pendet ab offensa affectiua qua sola è actus moralis immediate libera.

Aduertendum è ado cum quarto an pars hoc posit sufficiente satis-
facere pro uno peccato mortali separato ab offensa Dei tiene è sermonem
tm de offensa Dei affectiua è effectiua solli, n a. de effectiua mali, qa
cum actio per se vel ex sua nata grauiter mala, sive ex se è independenter
a quocunq precepto positiuo ex humano vel diuino grauiter stricta dicta-
mine rationis è mala rationali, vt e. g. adulterium, homicidium, patricidium è
posit, vt loco citt. ptm è, fieri cum ignorantia vel inaduertentia Dei inuincibili
remanente cognitione, sincera stricta, quam huiusmodi actiones ht res-
pectum dictaminis rationis è mali rationalis, sequitur huiusmodi peccata facta
cum facta ignorantia vel inaduertentia se separata ab offensa Dei affec-
tiua è effectiua solli, vt ipse ex eo pd sicut huiusmodi offensa circulant
è decrescunt pro incremento è decremento cognitionis Dei a qua pendet,
sta etiam necesse è sublata di cognitione Dei ~~vel~~ per ignorantiam vel
inaduertentiam Dei inuincibilem opposita actiones ex se malas factas
cum eadem ignorantia vel inaduertentia Dei n habere vllam rationem of-
fensae affectiuae vel effectiuae solis Dei, hoc tm rationem offensae mali ~~Dei~~,
effectiuae Dei, qa licet n fuerint cognitae vt displicentes Deo, tamen tm
Deo displicet è Deus tanquam iudex legis naturalis è dictaminis rationis, qua
è quasi vicaria ignis Dei è stra quam illa vt punit easdem actiones,
sicut Rex odit è punit eiusdem commissa stra preceptum Vicarii sui licet
is n fuerint cognita solum vt Vicarius Regis, sed tm vt superior, his o-
mnibus proposita difficultatis sensu è: an pars hoc posit sufficiente satisfacere
pro peccato mortali ~~vel~~ v. g. pro patricidio commisso cum ignorantia vel
inaduertentia Dei inuincibili, è deo, vt stat ex supraductis, separato ab offensa
affectiua è effectiua solli Dei, pd tm supponimus le peccatum mortale?

Dicendum è quidem hominem neq pro peccato mortali commisso cum
ignorantia vel inaduertentia Dei inuincibili posse sufficiente satisfacere. pro hac
propositione faciunt ces illi authores qui in tractatu de actibus humanis loco supra
citt. adduximus pro eisdem statuente ocm actionem ex sua nata grauiter stricta,

nata rationali

nda vocali ei peccatum mortale, etiamsi facta sit cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, quis simpliciter docent nullum purum hominem posse dignè satisfacere pro peccato mortali, nec ullam addunt exceptionem.

Hac propositio primo patet ex PP. superiori capite relatis pro sententia illorum portata, et fertur ex D. Anselmo dicente nullum pretium posse a creatura poliri aequale peccato. idem patet ex PP. quos habes apud Lessium de attributis divinis lib. 13 cap. 26 num. 128. quis docent vel supponunt in satisfactione para creatura non posse esse valorem aut pretium inferiorem pro peccato mortali, nec a. et ita, vera esse non possit, si purus homo posset dignè satisfacere pro peccato mortali licet commisso cum ignorantia vel inadvertentia invincibili Dei.

Rogaris posset Patres citatos non esse intelligendos de peccato mortali secundum de peccato mortali quod habet adjunctam rationem offensae Dei vel sit communicum cum Dei cognitione, vel saltem cum invincibili ignorantia vel inadvertentia Dei, non a. de peccato commisso cum invincibili ejusdem Dei ignorantia vel inadvertentia.

Sed contra hanc responsionem est quia sancti PP. utuntur loquuntur de peccato, ut patet ex eorum dictis, quae sit propositiones virtuter negantes vel supponentes non posse offerri vel solvi aequale peccato, ac proinde intelligendi sit etiam de peccato mortali commisso cum Dei ignorantia vel inadvertentia invincibili sive separato ab offensa Dei. atque ex his patet hanc etiam propositionem resolvi in Sanctorum Patrum authoritatem, quae est unum ex primis principiis theologicis.

Do patet secto: quia etiam peccato mortali commisso cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili debetur poena aeterna infernorum huiusmodi poena debeatur cuicunque peccato mortali actuali, ut certum est apud omnes Catholicos. atqui purus homo non potest dignè satisfacere pro poena aeterna debita peccato mortali, ut probabit capite sequenti. Ergo purus homo non potest dignè satisfacere pro peccato mortali commisso cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili aut separato ab offensa Dei, nec est mirum requiri ad satisfaciendum pro culpa quam pro poena ei debita, cum culpa sit multo minus malum quam poena, quando a. asserimus purum hominem non posse dignè satisfacere pro peccato mortali separato ab offensa Dei, nolumus significare huiusmodi peccatum esse tale, ut per se exigat satisfactionem propriè dictam, cum e. huiusmodi peccatum non habet rationem offensae objectivae vel effectivae totalis respectu Dei et potest esse, ratione ordinis offensae respectu creaturae, ut est v. g. simplex fornicatio facta cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, ideo cum dicimus purum hominem non posse dignè satisfacere pro peccato separato ab offensa Dei, volumus tantum purum hominem non posse facere aliquid bonum opus quod sit aequale secundum bonitatem et dignitatem

malitia

malitia & indignitatis poteri peccati & dico n ide perum hominem facere illum bonum opus per qd fraliter huiusmodi peccatum deleat, vel qd de digno mereatur foam huiusmodi peccato contrariam & oppositam.

Obicies jmo: peccatum separatum ab offensa Dei n hb infinitatem secundum quid vel objectivam & pura creatura pt digne pro illo satisfacere. Consq: patet si verum sit Ans: qa n alia de caa pura creatura n pt digne satisfacere pro peccato mortali, nisi qa peccatum hb infinitatem secundum quid & objectivam. Ans abs: qa peccatum separatum ab offensa Dei n de fraliter aut voluntario & libero contra Deum vel eius voluntatem & legem n hb infinitatem secundum quid & objectivam, hoc e. infinitas resultat vel oritur ex voluntaria & libera peccati contrarietate ad voluntatem & legem Dei, vt patet ex sequentibus.

Qdrd. Ans, & 2 modo peccatum separatum ab offensa Dei n habere infinitatem secundum quid quatenus etiam est objectiva, qa infinitas objectiva n pt reddere sine respectu vel ordine ad aliquid infinitum simpliciter, respondem infinitas objectiva vt talis & nihil aliud e quam denominatio extrinseca ab obje vel termino infinito simpliciter, qua n ruunt peccato separato ab offensa Dei; nego tn peccatum mortale separatum ab offensa Dei carere infinitate secundum quid, qua in hoc consistit vt peccatum sit in quodam genere vel ordine superiori nec potest adequari ab ulla satisfactione pure creature, eo qd huiusmodi satisfactio sit in genere vel ordine inferiori improportionato, ex his d. patet qd ad rationem sit ad probatem Antecedentis.

Obicies 2do: reclusa offensa Dei nulla appareat ratio vel radix ex qua potest in peccato factum ignorantia vel inadvertentia Dei oriri infinitas vel incompensabilitas hoc cum pure hoc n potest digne satisfacere pro huiusmodi peccato, vt colligit etiam ex eo qd Theologi communiter dicunt ex malitia offensa Dei inferunt incompensabilitatem peccati mortalis & pure hoc pt digne satisfacere pro peccato separato ab offensa Dei.

R. negando Ans, & assero contrarietatem ad Dei voluntatem quam hb peccatum mortale, esse quidem sufficientem caam vel radicem illius indignitatis n tn solam vel unicam, qa etiam gravis contrarietas ad rectam ratiem vel naam rationalem per se sumptam e caa sufficiens similis infinitatis, sicut etiam ignis per se sumptus e sufficiens caa caloris, n tn e caa illius unica cum etiam Sol, motus, & alia possint causare calorem, ac proinde, sicut cum dicitur homicidium patratum in Ecclesia & peccatum mortale, qa e gravis contemptus loci sacri, n negat, illud e peccatum mortale quatenus gravis offensa Dei, ita ex eo qd Theologi dicant peccatum mortale habere infinitatem ex ~~quia~~ contrarietate ad Deum, n ideireo negat illud habere infinitatem ex gravi contrarietate ad rationem vel naam rationalem, quare licet peccatum

mortale

mortale factum cum ignorantia vel inadvertentia Dei invenerabili sive separatum ab offensa Dei, et hat infinitatem secundam ex respectu ad terminum rationalem simpliciter, cuiusmodi est Deus, habet tamen etiam quandam infinitatem secundum quid et comparativam ex respectu et strangitate ad rectum rationem et naam rationalem, habet enim infinitatis idem peccatum non potest rationaliter compensari ab ullo bono opere pure creature, ubique collocato in gradu vel ordine inferiori improportionato respectu ordinis in quo est idem peccatum, neque a fortiori peccati inconpensabilitas licet estimata ex ordine ad rationem vel naam rationalem appellat infinitas secundum quid, nimirum per impossibilem eiusdem peccati similitudinem cum infinito simpliciter, ita sicut hoc infinitum nunquam potest ab ullo finito quantumvis multiplicato adaequari, ita dictum peccatum licet in se finitum sit nunquam potest adaequari vel compensari ab ullo bono opere pure creature quantumvis multiplicato. nec obstat quod ne a rationali et ista ratio sint aliquid finitum simpliciter, quia adhuc ex strarietate per respectum ad illam potest peccatum strangere infinitatem secundum quid et comparativam, sicut etiam angulus rectilineus ex sua finita entitate habet infinitatem secundum quid et comparativam respectu anguli strangentis, ita et ab hac licet magis ac magis crescente nunquam adaequari potest, et sicut meritum praemii supernalis ex ordine ad idem praemium non quia in se vere et aliquid finitum, strahit infinitatem quandam secundum quid hac enim non potest adaequari ab ullo merito praemii naturalis licet multiplicato.

Ex dictis p. colligi potest ratio a priori, cur nullum bonum opus pure creature potest esse dignum compensatio pro peccato mortali separato ab offensa Dei, et, quia hoc ex meis principiis intrinsecis sive ex natura tua et actio ordinata ad operandum bene sive conformiter ad suam naam et etiam et iuxta dictamen rationis et legis naturalis, ac proinde quando bene operatur cum faciat id ad fin ex meis principiis intrinsecis et ordinatis non censetur praestare rem magnam, quod etiam hos videtur indicasse, illis verbis supratelatis: cum fecerit ea, atque hinc est quod peccatum mortale separatum ab offensa Dei ut gravior sera naam et etiam hos, adeo turpe et indignum reputatur ut nunquam hos nihil unquam aequivalentorum moraliter vel aut aestimabile in hac vita boni atque peccatum peccatum in rade mali creatari potest, atque hoc colligitur ex rectissima et sapientissima aestimatione Dei cui pro nullo peccato mortali purgato non potest adaequate, vel dignè satisfacere, et patet ex dictis, imo in conspectu divino pars hos nullum potest bonum opus aequidignum ebo facere atque est dictum peccatum.

Addendum est quod ex gravi strarietate cum rade vel naa rationali, licet carent finita simpliciter, potest deprimi malitia peccati mortalis infinita secundum quid ideo inconpensabilis a puro homine debet videri mirum aut

difficile

difficile, etiam ex eo, q̃ multi docent etiam de peccatum veniale esse incompensabile, ab oi opere bono puræ creaturæ, eum a. altro se se gravius malo, licet sit juncta cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, sit peccatum gravius quocunq veniali etiam facto cum clara Dei cognitione et advertentia, eo q̃ sit gravius ex ratione et hac ratione, et ideo gravius Deo displicetur, ita vero q̃ cum peccatum veniale, sit levior, ita rationem et nam rationem, atq deinceps Deo leviter displicetur, nihilominus hoc, sit et incompensabile, a quocunq puro bono, credibilius erit actionem per se gravius malam licet juncta cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili sive peccatum mortale separatum ab offensa Dei esse incompensabile a quocunq bono opere puræ creaturæ.

A.P.T. V.

An quis homo possit condigne satisfacere pro reatu poenæ debitæ peccato mortali?

Homine reatus poenæ debitæ peccato mortali illius obnoxio passive nec debitum subeundi poenam æternam, cuius est damnum respiciens ex peccato mortali, q̃ debitum est nexum cum huiusmodi peccato certum est apud omnes Catholicos. pro resolutione a. propositæ difficultatis advertendum est dupliciter fingi posse q̃ is qui peccavit mortaliter habet reatum poenæ æternæ. primo ita ut simul cum eodem debito sit adhuc in peccato mortali habituali et adhuc sit inimicus Dei. deo ita ut culpa mortalis remissa adhuc in eo qui peccavit debitum æternæ poenæ persueret, sive id sit possibile per absolutam Dei potentiam, ut cum Scotus vellit Suarez tomo 4. in 3 partem disp. 10 sect. 2. num. 9. sive id sit impossibile, ut alij sentiunt.

Dicendum est primum hominem posse condigne satisfacere pro reata poenæ æternæ debitæ peccato mortali, in hac re veniamus cum D. Thoma in 4 dist. 14 q. 2 art. 1 quæstiuncula 2 in corpore et ad primum et ad 2um. Suarez disp. citata sect. 3 num. 22 et alios. hoc a. docet et ita Alexandrum Alensem et Paludanum, qui eum dicunt, ut dictum est supra cap. 3. verum hominem posse condigne satisfacere pro peccato mortali, et coherenter procedant se dicunt dicere eundem hominem posse condigne satisfacere etiam pro poena æterna debita peccato mortali, cum nihil sit condigne satisfacere pro poena quam pro culpa cui illa debetur.

Probant aliqui propositionem hoc modo: omnes opera puri hominis habent valorem solum finitum ad satisfaciendum, et propterea non potest condigne satisfacere pro poena infinita, qualis est æterna, et quia debetur peccato mortali.

Sed ita hanc rationem, quia Deus potest opera puri hominis habere quidem valorem finitum ad satisfaciendum eo q̃ habent valorem satisfactionis simpliciter infinitum, cum hoc tamen stare potest q̃ opera puri hominis possint condigne satisfacere pro poena æterna, es q̃ operas bona puri hominis habent valorem

finitum

finitum simpliciter et infinitum secundum quid, ita ut possint secundum eandem valorem et proportionata poenae aeternae, sicut etiam merita nra licet finita simpliciter proportionantur gloriae aeternae quam merentur.

Pbt igitur eadem proportio hoc modo: si purus homo potest dignie satisfacere pro poena aeterna peccato mortali debita, maxime ut per attritionem, sed per eam n potest. Maior patet, ja attritio est actualis et expressus dolor de peccato et offensa Dei mere ora, ac proinde purus homo nihil habet agere ad satisfaciendum pro poena aeterna peccato debita, sicut etiam purus homo si potest pro ipso peccato satisfacere maxime id potest per attritionem. Minor pbt: ga si purus homo per attritionem potest dignie satisfacere pro poena aeterna, quando quis per attritionem iustificat eo ipso per eandem attritionem satisfaceret pro tota poena temporali peccato debita, hoc a. est falsum, ga David post homicidium Uriae per attritionem iustificatus est, ut ipse exhibet, tunc nullum erat Sacrum per quod iustificari potest, et per sequens n potuit iustificari nisi per attritionem, eo quod adulti iustificandi extra Sacrum nec fiat nec facta sit unquam nisi per actum dilectionis Dei vel per attritionem, ut puto ex eorum sensu Theologorum, nec tn David per actum dilectionis Dei vel attritionis satisfecit pro tota poena temporali sibi peccatis debita, ut patet ex 2 Regum cap. 12 et ja et infra non magis explicabimus, ergo a. si purus homo potest per attritionem dignie satisfacere pro poena aeterna necessario sequitur iustificatum per attritionem satisfacere pro tota poena temporali debita peccato, et ita si purus homo ut per attritionem dignie satisfaciat pro poena aeterna. Et tamen habet valorem sufficientem ad satisfaciendum pro eadem poena. Et multo magis valorem ad satisfaciendum pro tota poena temporali et per sequens pro eadem satisfaciet, quod tn falsum stat ex attritione ignis Davidis, de qua supra dictum est.

Rdetur attritionem Davidis n fuisse sufficientem ad satisfaciendum pro poena temporali debita peccato mortali illud, ja scilicet acceptatum non sit ut digna satisfactio pro poena aeterna, nec tanta. Cet ia gnre satisfactum ut sufficeret pro tota poena aeterna et pro tota temporali simul.

Sed tra est ja de facto poena aeterna gratis remittitur etiam quando per attritionem homo iustificat, ut communiter docent Theologi. Et si attritio sit sufficiens satisfactio pro poena aeterna, cum Davidis attritio n fuerit acceptata in satisfactionem pro poena aeterna potuit esse digna satisfactio pro tota poena temporali debita. Consequens n videtur indigere probatione. Ans a. ut ultimus est certum apud Theologos. Iterea pbt: ga si attritio est digna satisfactio pro poena aeterna debita peccato, vel est digna satisfactio in priori ratione in quo ipsa est, nec dum illigitur esse gratia iustificans, vel in posteriori ratione in quo ipsamet attritio illigitur esse iam informata per gratiam habitualem. Sunt dici n pt. ga in illo priori rationis illigitur remissum peccatum, ac proinde nec in illo priori potest esse satisfactum pro

poena

poena aeterna debita peccato do ndum illigat, remissum. neq dum dici pt,
qa per infusionem grae poena aeterna gratis remittitur, cum e. in grae
sit quasi ius qdam ad gloriam e beatitudinem aeternam, e cum ea sit incom=
possibilis poena aeterna, esse per infusionem grae necessario saltem de lege
ordinaria remittitur poena aeterna, ac proinde pro ea per attritionem n satisfit.

2do ntra responsionem suprradatam e, qa poena temporalis quae
post contritionem remanet solvenda pro peccato remisso e pars poenae
aeternae vel totis aequalis alicui certae e finitae parti poenae aeternae.
Qi attritio e sufficiens satisfactio pro poena aeterna e etiam sufficiens
satisfactio pro tota poena temporali debita pro peccato remisso.

Qdeni do pot argto ad probandam relicem supprfactam attritio=
nem Davidis n satisfecisse pro tota poena temporali debita, eo qd n habue=
rit intentionem ad de requisitam, vel certe eo qd ea attritio n fuerit in=
formata grae, cum fuerit tm in pro instanti satisfactionis et aliquid nda
prig ipsa grae.

Sed ntra priorem partem huius responsionis e, qd si attritio pt esse
sufficiens satisfactio pro poena aeterna, debet verificari de attritione
in aliquo gradu certo intensionis, cum intensionem attritionis repugnet
e infinitam, et supponitur ex communi sentia negante infinitum de possibile.
E si attritio Davidica n fuit secundum intensionem aequalis attritioni, quae
e sufficiens satisfactio pro poena aeterna, certe habuit proportionem ad illam
sta et illam eandem ipsa aucta secundum certas e finitas partes intensionis
potuerit adaequare, ade sicut pars poenae certa e finita modo de eadem
quantumvis multiplicetur nunquam pt adaequare poenam aeternam nec
det eam hi proportionem, ita attritio quae e sufficiens tm ad satisfaciendum
pro aliqua poena temporali nunquam poterit quantumvis aucta ada=
quare intensionem attritionis sufficientis ad satisfactionem pro poena
aeterna, ac proinde haec attritio erit infinita, qd repugnat. Contra poste=
riorem vero partem responsionis e, qa cum dolor e attritio Davidis ingens
fuerit n e probabile, imum actum attritionis eiusdem Regis duravisse
tm per instans, e cum etiam post infusionem factam in pro instanti ipsius
attritionis iuvarit vere fuit informata grae, e per sequens n ex defectu
informationis facta per gratiam attritio fuit insufficiens satisfactio pro tota
poena temporali debita pro peccato Davidis iam remisso. deinde ntra
eandem responsionis partem e, qa n videt poe negari eiusdem Prophetam
repetisse e judem hoc actum attritionis, et dicat ex multis psalmor.
locis e praeque ex ps. 50. Ego saltem illig attritio quae mam secutae ac
post illam fuit n carnit informatae grae, nec tn illa fuit sufficiens ad
satisfaciendum pro tota poena temporali, et dicat ex ipsi praecit. script. locis,
e praeque ex illis verbis Nathan Prophetae quamobrem n recedet gladius de

domo tua

domo tua in rem æternam, qd ita verificatum è vt post plurimorum
Pauli posterorum necem tandem ois ex illis gnre progenitis Traiano Im-
peratore interfecti sunt. denique vtra eandem partem responsionis è, qa
etiamsi Pauli vtritio duraret tm per indians è prior nda fuerit res-
pectu grae nempe vt eius disportio, nihilominus in eodem indanti tem-
poris ptio, qui habuerit ipsi vtritionis ac informauit, vtritio a vt inform-
ata per gratam fuit hda posterior ipsa grae, ac proinde h pt negari vtrisi-
onem Propterea fuisse, dignam satisfactionem pro tota poena temporali,
eo qd h fuerit informata per gratam, quemadmodum a. vti sumus vtritione
Pauli ad probandam nram rem, ita etiam potuissemus vti poenitentia
Ninivitarum de quibus meminit Scriptura.

Confirmat, ratio supraallata, qa si quis hoc pnt digne satisfacere
pro poena aeterna debita peccato mortali, sequitur h pte hominem iustificari
per vtritionem quantumuis remissam qui in satisfaciat digne pro tota
poena temporali, sibi debita, atqui hoc vtra eorum sensum. Minor
pt. Maior pt, ita si quis hoc potest digne satisfacere pro tota huiusmodi
poena maxime, dicitur vt dicimus, per vtritionem è quidem finitam, cum
infinita sit debitis, eo qualibet vtritio quantumuis remissa hit proportio-
nem equaliter finitam è limitatam, è per sequens etiam ad vtritio-
nem ~~satisfa~~ sufficientem ad satisfaciendum pro poena aeterna. & sicut
vtritio quantumuis remissa hit proportionem ad vtritionem sufficientem
ad satisfaciendum pro poena aeterna, similiter poena pro qua vtritio
quantumuis remissa, è et sufficiens satisfactio haberet proportionem
~~cro~~ cum poena aeterna, sed nulla poena finita pt habere proportionem cum
poena aeterna. & etiam poena pro qua vtritio quantumuis remissa
pt ie sufficiens satisfactio è et aeterna, è per sequens qualibet vtritio
licet remissa, è et sufficiens satisfactio pro qualibet poena temporali è
finita, eo qd è et sufficiens satisfactio pro poena maiori è maiori abq ei
proportione.

Obicies: pt hoc iustus per bonum opus merere praemium aeternum
Ergo etiam pt per bonum suum opus satisfacere pro poena aeterna.

R negando seq: ratio disparitatis è qd nihil è qd teneat ne iustus
per sua bona opera mereatur praemium aeternum, vtra vero peccatum
mortale, teneat ne per bona opera post pure hoc satisfacere pro poena aeter-
na è debita eidem peccato, qa aliquis in istum peccatum nisi aestimaretur
è minus timeretur, si hoc iustus per bonum opus pt digne satisfacere pro
poena aeterna, siquidem hinc de facto sequeretur qd eo casu qd hoc iustificare-
tur per vtritionem vel dilectionem Dei quantumuis remissam digne
satisfaceret etiam pro tota poena temporali debita, pt patet ex dictis, è
eo peccatum minus timeretur quam par sit.

Ex dictis

Ex dictis colligitur parum hominem non posse dignè satisfacere pro pœna æterna cuius reatus per absolutam Dei gratiam remanserit post remissionem peccati, è multo minus hoc dignè satisfacere pro eadem pœna æterna peccato non remisso.

AP. J. VI.

An purus homo possit condignè satisfacere pro peccato veniali?

Hæc etiam difficultas examinanda è et definiri potest an Christi Incarnatio fuerit necessaria etiam ad nos liberandos a peccatis venialibus. Porro cum peccatum veniale possit esse simultum cum peccato mortali, et adesse in peccatore, è posse esse a mortali separatum, et stingit in Iustis, ideo etiam sensus propositæ difficultatis it esse duplex, alter è: an purus homo existens in peccato mortali possit dignè satisfacere pro peccato veniali; alter è: an purus homo Iustus possit dignè satisfacere pro huiusmodi peccato?

Pro solutione supponendum è etiam peccatum veniale posse esse separatum ab omni offensa Dei tum affectiua tum effectiua solali, sicut supra dictum è de mortali, et stingit cum quis mentitur v. g. cum ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili, advertens tm mendacium esse repugnans dictamini rationis, quapropter possens stroueria et illaqueationem de peccato veniali manet cum ratione levis offensæ Dei, tum de peccato separato a ratione solutæ offensæ, verum ex iis quæ dicemus de hac stroueria sumpta in priori sensu colligi poterit quid dicendum sit de illa accepta in posteriori. his premissis, ma sententia negat purum hominem Iustum posse de dignè satisfacere pro peccato veniali. tradit cam Petrus de Soto lib. de institutione sacerdotis lect. 18 de pœnitentia, pro eadem sententia ita Soto refert D. Thomam 3 parte q. 87 art. 4. rationes a. quæ pro hac sententia possunt afferri dissoluemus infra. Ex sententia affirmat purum hominem Iustum posse dignè satisfacere pro peccato veniali. ita Paturang in 4to dist. 16 q. 1 num. 27 et segg. Suarez tomo 1 in 3 partem disp. 4 sect. 11. Vasquez similiter tom. 1 in 3 part. disp. 3 cap. 3. eandem sententiam videtur D. Thomas q. 87 art. 3 ad 3tum, vbi simpliciter dicit remitti peccatum veniale in virtute alicuius satisfactionis, videntur etiam facere pro hac sententia omnes illi qui docent per attritionem vel per actum stritionis aut charitatis posse remitti peccatum veniale indequidenter ab omni dmto, inter illos a. Gabriel in 4 dist. 27 q. 3 art. 2 d 3. Maior q. 1. Medina tract. de pœnitentia q. 3 et alij, quos videre esset apud Suarez loco citt. hæ vero omnes sententiæ loquuntur de peccato veniali simpliciter dicto, hoc è, patrato cum advertentia Dei, et ergo loquuntur de homine Iusto, i. e. homo existens in peccato mortali non posset dignè satisfacere pro peccato veniali, ita vt etiam post eandem satisfactionem remaneat in peccato mortali, videl.

Ex certum

ee certum, qa n ē ꝛgruum vt inimicus Deo posit satisfacere ei pro of-
fensa vel peccato leui antequam tollat inimicitia intercedens inter
ipsos.

Dicendum ē cum ꝛdo sentia, purum hōem iustum poe
ꝛdigne satisfacere pro peccato veniali simpliciter dicto.

Probat hanc proportionem haereticus hoc modo: peccatum veniale
propriē ē liuiter n ē offensa Dei, ꝛgnidem n ē ꝛtra Deum sed tm ꝛter
Deum & peccatum veniale n it ex dignitate Dei adeo crescere vt n posit
adaequari per satisfactionem puri hois.

Sed ꝛtra haereticum, qa peccatum ē offensam Dei nihil aliud,
vt ꝛdtur ex dictis, quam illud ē ꝛtra voluntatem & preceptum Dei peccatum a-
veniale vero ē ꝛtra preceptum & voluntatem Dei & n tm ꝛter Dei voluntatem
aut preceptum, ꝛgnidem peccatum veniale Deus vult n fieri factum, ei dis-
pliceat & ab eodem punitur, ꝛgprinde, liuiter ē offensa Dei, si eius cognitio
n deest, n quidem gravis sed leuis.

2do ꝛtq; probat cap. cit. ꝛtium, qa satisfactio pro peccato veni-
ali n includit liberalem donationem debiti carendi auxilijs necessarijs ad satis-
faciendum pro peccato veniali, qa iustus n meretur qa peccatum veniale ca-
rentiam eorundem auxiliorum, & ideo nihil deest huic vt purus hōs iustus
posit digne satisfacere pro peccato veniali.

Sed nec hoc ꝛtio ē firma, qa male supponitur liberalem donationem de-
biti carendi auxilijs necessarijs ad satisfaciendum pro aliquo peccato sufficere ad
impediendam dignam satisfactionem pro illo, vt ꝛdtur ex dictis.

Pt. igit. ꝛportio: qa sicut in humanis filius ipse suis obsequijs digne
satisfacere patri pro iniuriosa offensa ipsi facta, ita iustus cum sit filius adoptiuus & e
hares Dei debet poe suis obsequijs Deo digne satisfacere pro suo peccato veniali qd e
leuis offensa Dei & ē incompatibile cum ingressu in haereditatem vitae aeternae,
aliqui sicut peccatum veniale n poet tolli nisi a Deo gratis ex misericordia,
ita Deus ob demeritum solius peccati venialis ipsum filium adoptiuum poet iuste sine
ex iustitia vindicatiua in factum denegare iusto & filio adoptiuo remissionem
peccati venialis & ipsam haereditatem, ato peccatum veniale meritum ē de se
impedit iusto pro tota aeternitate secundum haereditatis, qd e absurdum, vt
per se ipsum ꝛtet; ꝛtet si dicas eo igito qd iustus per bonum opus meretur gloriam simul
cum de digno merit remissionem peccati venialis, & ideo n sequitur praetum
absurdum, ꝛtra ē, qa si iustus suo bono opere meritorio vitae aeternae simul
de digno meretur remissionem peccati venialis sequitur bonum opus puri hōis
iusti poe ē dignam satisfactionem pro peccato veniali, sicut Christi opera fa-
cerunt digna satisfactio pro nris peccatis, qa de digno nobis meruerunt illo-
rum remissionem. 2do pt. qa de ratione amicitiae ē vt offensae leves & inevi-
tabiles inter amicos possint ab amicis compensari & deleri obsequijs quantitatis

digna

digna, ita prona leuiter offendi, & purgatio hominis amici Dei sit dignior satisfacere pro peccato veniali de leui offensa Dei, & magis inexcusabile. Iusto quam ita excusabilis amici offensa amici. Sic ita ex humanis, si quis e. cet qui qualibet leui iniuria vel offensa affectus nullis amici offensoris obsequijs placari poet is censeretur nimis durus ac difficilis & idcos vix aut ne vix quidem amicos reperiret. Tertio ita: ga e nimis durum asserere, incredibile ga th, ut ita, tenentur admittere aduersarij, ga restitutio vel hoc interesse de mendacio v.g. qua quis martyrium toleret atrocissimum n esset sufficiens satisfactio pro eodem peccato veniali, cum idem peccatum sit leuis offensa. Dei martyrium Deus eluerint facere, vt colligit ex illis psal. 115 verbis: pretiosa in conspectu Dni mors sanctorum eius, quae verba ab Ecclesia applicantur neci martyrum, & eadem nec illegitimiter ab oibus fere PP. quos citator habet, apud Lorinum in eundem locum, vt a. dictum e de restitutione respectu mendacij, etiam sit de restitutione respectu aliorum peccatorum venialium, vt ita.

Obiicies: Patres, vt idat ex Pontifaciis cap. 3 & 4. vrbiter docet de peccato qi nullum bonum opus puri homis ut pretium aequalem pro illo & id debet verificari etiam de peccato veniali.

R negando neg: nia e, ga Patres loquuntur vrbiter tm de peccato simpliciter & absolute sumpto vel sine addito, per huiusmodi a. peccatum solu illegit peccatum grave seu mortale, vt ita ex eo qd v.g. furtum simpliciter acceptum e sine addito dicitur e peccatum mortale, nde ex hoc verificatur de furto solum venialiter malo nde parcitatis mda vel imperfecta solubemus.

Obiies: S. Ioannes epist. 1 cap. 1 nde precepi simpliciter prolato comprehendit etiam peccatum veniale, ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

vt idat ex his verbis: si dixerimus ga peccatu n habemus ipos nos seducimus & etia dicentu erit PP. per peccatum simplr illegere etia peccatum veniale, aqi proinde pura creatura nec pro hoc peccato poterit satisfacere. R in interpretade Sc. verba illis accedenda ec simplr, nisi aliqd ergo eundem Sc. clarior vel manifesta ratio obstet, atq idem dicendum de Patrum locis ni contra aliorum PP. sentq aut ratio manifesta obstat, atq nihil obstat quo minus verba PP. negantiu purum hoie pro digne satisfacere pro peccato accipiant simplr, ita vero manifesta ratio obstat qdo minus verba Ioan. adipiat simplr, cum e. dicat ga peccatum n habemus e. qua verbos solu comprehendat peccatum qdi cadem post adventum Spiritus S. caruit reato mortis, idcon ita illegi de peccato mortali simplr, sed illegendu qdo de peccato contra ad mortale & veniale.

Obiies: idem Ioa. l. cit. ait: si confiteamur peccata nra fideles e iustus vt remittat nobis peccata nra & etiam peccata venialia gratis remittuntur. R licet Ioan. illis verbis ga peccatum n habemus e. loquatur etiam de veniali, cum th dicit: si confiteamur et

bene ita

bene ꝓt illigi de solis peccatis mortalibus, neq; e ulla necessitas cur verbum illud
accepta, n accipiat similr cum verbum Joan. hic ꝓt ee sensu minime volentes
si habemus peccata mortalia atq; de his poenitentiam agamus Deus illa remittit
forma ex loquendi ita traditionata, per / si n supponit in stylo fieri, pectus mortale.
Objicies 2do: Patres interdum loquentes de peccatis in vrum docent ea re-
mitti a Deo sed ergo peccata venialia, ꝓut solli per dignam satisfactio-
nem pari hominis, ergo vbi dimissio n ꝓt ee digna satisfactione, sequitur remis-
sio dicit donationem, vt ꝓtt ex eo ꝓ dicimus remitti debitum quando gratis
donatur, sicut igitur remissio includit donationem, ita satisfactio eam ex-
cludit.

Ad negando seq: quando ex. Patres in vrum docent Deum remit-
tere peccata, vel loquentur tm de peccatis simpliciter, id e, mortalibus, vel
tm volunt significare peccata, siue mortalia siue veniali, a nomine re-
mitti, id e, gratis sed absq; ulla digna satisfactione donari nisi a Deo, sed
e regressimum, e locum ht etiam in venialibus, nimirum per sinta remis-
sis; vel sensu Patrum e ꝓ Deus remittat ea peccata etiam venialia pro
quibus hō satisfacit per actum bonum vt strictionis, quatenus ipse Deus
vel remittit illa per suam gratuitam, vel ipse e gratuita e principalis
ea strictionis e actus boni per quem ipsum peccatum foaliter deletur, hic
ex quari poet: an sola strictio de peccato veniali int digna satisfactio
pro illo: an vero etiam per alios actus bonos poim dignè satisfacere
pro peccato veniali? verum n e huius loci disputare de hac re, cum ad
vrum institutum, sufficiat purum hominem ꝓe dignè satisfacere pro
peccato veniali saltem per actum strictionis

Objicies 3tio: si purus hō poet offerre Deo dignam satisfactionem
pro peccato veniali per eandem satisfactionem peccatum veniale foaliter
deleretur, sed hoc e absurdum e. Maior ꝓtt. Minor ꝓtt: qa si iuri hōis
satisfactio pro peccato veniali foaliter tolleret idem peccatum, sequeret
verū dici ꝓe ꝓ hō deleat suum peccatum veniale, cum tm delere peccata
maneatur e proprium Dei.

Ad transeat maior, dico a. transeat qa licet nobis videat
vera, poet tm quis asserere purum hominem ꝓe dignè satisfacere pro peccato
veniali quatenus per aliquem actum suum bonum ꝓt de digno meteri
foim per quam ipsum peccatum veniale foaliter deleatur, ad quem
int e hac re, dicimus ex eo ꝓ nodum objectionem tm sequi ꝓ iustus
solum tanquam ea instrumentalis poet delere suum peccatum veniale,
vt per strictionem qa cum actus boni qui e digna satisfactio pro peccato
veniali, sit supernaturalis, hō ac cum sumit solum tanquam ea instru-
mentalis, vt suppono ex mta de gra, Deus a. tanquam ea principa-
lis, e ideo etiam in casu dicto Deus tanquam ea principalis delebit

peccatum

peccatum veniale, quare ex ista relatione nihil absurdi sequitur, cum ea sola adhuc soli Deo maneat id ipsi e proprium, nempe quia solus tanquam eo principalis delectat etiam peccatum veniale.

Obiices 4to: purus homo non est idoneus satisfacere pro peccato mortali quatenus includente offensam Dei & neq pro peccato veniali includente huiusmodi offensam. Conseq: patet: qa ideo supra dictum e purum hominem non posse idoneus satisfacere pro peccato mortali includente offensam Dei, qa huiusmodi peccatum cum sit offensa Dei ex infinita ipsius Dei dignitate e infinito creaturae recessu ab ipso Deo crescit infinite secundum quid, ita ut sit in quodam genere superiori respectu omnium bonorum operum quae potest a pura creatura procedere, atqui etiam peccatum veniale, de quo in presenti loquimur, e offensa Dei & tum ex infinitate Dei tum ex infinito peccantis recessu ab ipsa excellentia debet desumere infinitatem secundum quid e talem gravitatem ratione cuius nunquam potest adaequari a valore satisfactionis quam pura creatura praestare potest.

Respondeo neg: ratio disparitatis & qa licet peccatum veniale ex eo qd sit contra Deum habet infinitatem objectivam quae sumitur in determinate extrinseca a termino infinito simpliciter, e licet intrinsece crescat ex infinita Dei dignitate e infinito peccantis recessu ab ipso Deo, inde tamen (cum sit leviter contra Dei voluntatem) non desumit infinitatem secundam quid respectu omnium bonorum operum puri hominis, quam ex indeo peccantis desumit peccatum mortale, eo qd sit graviter contra Dei voluntatem, ac proinde neq peccatum veniale e in eodem genere vel ordine in quo e peccatum mortale, qd sit ex eo qd peccatum veniale, quantumvis multiplicetur nunquam potest adaequare peccatum mortale, qatenus peccatum veniale ex infinitate Dei e infinito peccantis recessu ab ipso Deo dedituere infinitatem secundum quid respectu offensarum quae potest fieri prona creatura, sed hoc non sufficit ut habeat eandem infinitatem secundum quid vel respectuam quam habet peccatum mortale respectu bonorum operum puri hominis, sicut nec sufficit ut sit in eodem genere in quo e peccatum mortale, quamvis sit peccatum mortale eo qd e gravitter contra Deum habet infinitatem secundum quid respectu nrorum bonorum operum, ut colligitur ex Patribus e aliis supra allatis, sata peccatum veniale e in genere inferiori, ut diximus, neq e unde colligatur illud habere infinitatem secundum quid respectu bonorum puri hominis, imo e unde contrarium inferatur, ut videbitur ex dicendis, ideo dicimus purum hominem posse idoneus satisfacere pro peccato veniali licet sit ignum offensa Dei.

Obiices 5tum: peccato veniali idoneo e inde correspondet poena gravissima purgatorij, quae longe excedit omnes huius vitae miserias

Similiter

Similiter satisfactio digna pro culpa vel peccato veniali debet exa-
cte dem satisfactionem quam pro hoc solo exhibere.

Re nego neg: sed prig dist: Ans poena purgatorij correspondens
peccato veniali excedit omnes huius vitae cruciatus et miserias multiplic
quoad rigorem et gravitatem et secundo, excedit finaliter sive in ratione satisfac-
tionis et nego Ans, sed ea ratione illectum recte negatur stat ex eo quod Iudex in
hac vita per poenas voluntarie susceptas aut voluntarie acceptatas et
digne satisfacere pro poena debita suo peccato veniali, ita, ut nihil
poenae debitae pro eodem peccato sugat illi subeundum, ut accidit multis
Sanctis, quorum Atas ex regularibus scimus ad egressum e corpore rectta mi-
grasse in Coelos, imo in multis Sanctis poenaria voluntarie suscepta aut
voluntarie acceptata in ratione satisfactionis sugabundarent poenae de-
bitae eorundem peccatis venialibus, id a. post imo ex eo quod Iob cap. 6 sic ait:
utinam appenderentur peccata mea et calamitas quam patior in statera.
quasi arena maris hac gravior apparuerit, deinde stat ex eodem certum e
Ecclesiae thesaurum qui per Indulgentias dispensatur stare ex satisfacti-
onibus non solum Christi et Bmae Virginis, sed etiam aliorum SS. ut colli-
gitur ex Clemente 6 in extravag. unigenitus. de poenitentiis et remissionibus,
et expresse docet S. Thomas 4 in 4 dist. 20 q. 1 art. 3 quaestiunc. 1. Bellar-
minus lib. 1 de Indulgentiis cap. 2. Suarez tom. 4 in 3 partem disp. 53 sect.
2 a num. 10 et reliqui Theologi communiter, quos habes apud eundem Suarez ubi
sup. sect. cit. cum ac omnes Sancti post Bmam Virginem habuerint aliquod
peccatum veniale, dicendum est Sanctos illos ex suorum satisfactionibus
stat idem Ecclesiae thesaurus digne satisfecisse pro poena debita suis pec-
catis venialibus, alioquin illis non sugabundassent satisfactiones, cum reatus poenae
debitae peccatis venialibus post Baptismum commissis non gratis sed tantum per
aequalem satisfactionem extinguatur.

Addo rationem cur poena per quam Iusti hic digne satisfaciunt
pro poena debita suis peccatis venialibus, sit in ratione satisfactionis maior quam
sit poena eadem peccatis debita in purgatorio, licet ea sit ~~minor~~ maior malitiae
ea poena in hoc mundo, id est in via tolerata et non voluntarie suscepta. sit
quando scilicet poterat saltem ab eo recusari. ceteris paribus habet maiorem vim
in ratione satisfactionis, quam habet poena purgatorij quae non censet ceteris
paribus ag apta ad satisfaciendum, qua non voluntarie suscipitur, sed infli-
gitur iis qui negarunt illam recusare et infligitur post tempus opportunum
vitae a Deo liberaliter concessum ad faciendam poenitentiam pro peccatis
et ad satisfaciendum pro iis; quo tempore noluerunt uti qui torquentur purgatorio.

Ex dictis igitur stat purum hominem Iustum posse digne satisfacere
pro peccato veniali commisso cum notitia et advertentia Dei, ex his a. sequi
eiusdem hominem posse multo magis satisfacere pro peccato veniali commisso cum
ignorantia

ignorantia vel inadvertentia Dei invincibili qa plg, vt per se ptt, repugnat ad satisfaciendum pro peccato veniali, qd è vera naam racionem, è vera Dei voluntatem etiam finaliter, quam pro peccato veniali, qd è solum vera naam racionem.

CAPVT VII.

An valor operationum Christi fuerit infinitus?

Hanc etiam controversiam hic examinare oportet vt definiri possit, vtrum è quare Verbi Incarnáo fuerit necessaria ad humani generis redemptionem.

Supponendum è 1o. pmo hic n ea sermonem de operaciby quas Chrs vt Deus exercebat ad intra, certum è e. de infinitas, verum cum Chrs neq mereretur neq satisfaceret per illas, sed tm per operaces quas exercebat secundum humanitatem, ideo cum de valore operacium Chri disputatur sermo è de operaciby quas humana Chri náa exercebat, his a. ngre operacium comprehenduntur n solum actiones humanitatis Chri, sed etiam passiones quæ improprie dicuntur operaces, nisi forte ita appellentur raóe alicuius operaois, id, actionis interna quam semper istud: uens passiones meritoria.

Supponendum è 2do Chri operaces n fuisse infiniti valoris, ita vt fuerint composita ex operaciby divinis è humanis, siquidem hæretici è ponere in Chro vnam operacion compositam ex humana è divina, è necesse è qd sicut in Chro vt duæ náe distinctæ, ita et duæ operaces ado diversæ altera Dei altera humanitatis, qd totum stat ex Agathone Papa apud Leonem epist. 10. addo qd cum operáo divina sit actus purus è subtilis, siquidem è ipse Deus, n pt facere vnum cum operaó humana quæ è caducus.

Supponendum è 3tio operaces ab humanitate Chri exercites n fuisse infiniti valoris, ita vt in se physicam habuerint infinitate, qa repugnat dari ens creatum qd physice infinitum sit. his supponitis.

Prima sentia negat valorem operacium Chri fuisse infinitum. ita Scotus in 3tio dist. 19 q. 1 § in istas. Durandus dist. 20 q. 2 è in 4 dist. 15 q. 1. Medina codice de satisfactione q. 1 è alij. hæc a. sentia videtur tenere fundari in hoc qd operaces Chri fuerint aliquid physice finitum qd dependens ab humanitate Chri quæ è aliquid finitum, è ideo n videtur ée capaces valoris infiniti.

2da sentia affirmat. è Paludani in 3tio q. 2 art. 2. Capreoli q. unica art. 1 scliae 2. Suarij disp. 4ta. Vasquez disp. 6 cap. 2. 3 è 4 è aliorum apud Suarez loco citt. è Vasq. cap. 2 è D. Thomæ parte q. 1 art. 2 ad 2dum vbi docet ad dignam satisfactionem pro nris peccatis fuisse necessarium vt actus satisfacientis haberent

efficaciam

efficaciam infinitam ex eo qd eet actio Dei e hois, nnulla etiam alia loca ex eodem S. Doctore referri solent ad ostendendum illum fuisse in hac sentia, sed illa facile trahi pont in alium sensum.

Dicendum e cum 2da sentia operaoes Chri habuisse infinitum valorem nempe in raoe satisfactionis.

Probant aliqui propositionem hac raoe: vel operaoes Chri de se valebant ad satisfaciendum iuste e aequaliter pro quibuscunq peccatis quantumuis ea in multitudine e grauitate augeant in infinitum, vel non, si dicat hoc 2dum E peccata pont tm multiplicari vt ad satisfaciendum pro illis ad aequalitatem n sufficeret Chrs, qd e ctra modum loquendi Scripturae e PP. vt infra ostabit, e per sequens ctra veritatem; si dicatur imum, ad id requiritur infinitas valoris in operade satisfaciendi, qd exemplo ostendit. nam si eet pecunia tanti valoris quae sola sufficeret ad emendas quascunq res quantumuis in numero e pretio crescerent, huiusmodi pecunia eet infiniti valoris, similiter charitas habitualis sufficiens ad eliciendos actus intensiores e intensiores in infinitum eet infinita intensa.

Sed ctra hanc raoem e, qa responderi pt: vt operaoes Chri sint sufficientes ad satisfaciendum pro peccatis quantumuis ea crescat in numero e quantitate n ee necessarium vt valor operaoum Chri sit infinitus simpliciter sed tm secundum quid ita vt sit in ordine superiori, sic e. fieret vt idem valor semper adaequaret malitiam e grauitatem oium peccatorum poibilium, qa scilicet peccata quantumuis crescerent numero e quantitate semper eet in ordine inferiori improportionato respectu valoris operaoum Chri, sicut meritum praemij naalis quantumuis magis ac magis crescat secundum suam pfectionem vel multiplicetur, nunquam tn pt adaequare meritum praemij supernaalis, e sicut bona opera purae creaturae quantumuis crescat vel multiplicentur nunquam pont adaequare malitiam vel grauitatem peccati mortalis.

2do probant aly eandem propositionem hac raoe: valor operaois crescit ex dignitate psonae operantis, sed psona operans in Chro e infinitae dignitatis & Chri operaoes bt infiniti valoris simpliciter. Minor e certa. Maior pbt ex Patribus dicentibus operaoes Chri ex dignitate psonae diuinae fuisse Deificatas e idcirco eas appellant Theantricas, id e, Dei viriles. vide Dionisij epist. 4 ad Caium. hac raoe inter caeteros vtitur Suarez disp. 4 sect. 4.

Sed ctra hanc raoem e, qa facile negari pt sseq: calculo e. Ma fallit in multis, vt pbt ex dictis, siquidem grauitas offensae crescit ex dignitate psonae, nec tn ex infinita dignitate Dei offensi licet inferre grauitatem offensae

offensæ divinæ ée infinitam simpliciter. similiter perfectio cognitionis
crescit ex perfectione obti, nec tn ex infinita Dei perfectione infinite crescit
gratius cognitio aut visio & neq ex eo tn valor operaçoũm crescentes dignitate
personæ operantis licet inferre valorem operaçoũm Chri ée determinate infi-
nitum simpliciter ob infinitam dignitatem personæ ipsiq Christo tm licebit
inferre, sed discretione ée infinitum vel simpliciter vel secundum quid,
ita vt sit in ordine superiori respectu valoris operaçoũm quæ exercentur
a persona finitæ dignitatis.

Videri pt quicquid sit an sequentia rationis ex Suarez allata,
teneat hæc ée saltem eam tenere ratio mea, qa fundatur in hoc ée operaçes
personæ Chri habent dignitatem vere infinitam, & ideo debent habere etiam
valorem infinitum exantum in eo genere ée pt.

Sed vtra hanc responsionem o, qa quando a Theologis disputatur:
an Chri operaçes habent valorem infinitum n videntur facere distinctionem
inter valorem & dignitatem earundem operaçoũm, sed sumere illa pro re &
eadem, quare si ad probandum Chri operaçes ée infiniti valoris assumatur
qd Chri operates habent infinitam dignitatem pbti idem per idem & petitur
principium, cum assumatur id de quo & quæstio, qd sit dignitas & valor
operaçoũm Chri inter se distinguantur. Suarez ipse videt transferre diffi-
cultatem ad res ad alias aq ignotum & aq probatu difficile, qd si calcu-
lus suprafacta applicetur ad probandam dignitatem operaçoũm Chri ée infini-
tam simpliciter, facile negari poterit hoc in ée determinate edici, siquidem
eidem calculari sufficit si dignitas illa sit infinita secundum quid & in
ordine quodam superiori respectu peccati, atq ita hoc sufficeret vt Chris
potuisset regna satisfacere pro quæcunq peccato.

Rdebis rursum spri Suarez personam operantem multo magis
conferre ad moralem valorem operaçoũm, quam referat obtu vel terminus
ipsarum, siquidem operaçio procedens a divina persona dicit divina, vtra
vero operaçio hns Deum pro obto vel termino n appellat, sicuti ad humana,
& ideo ex infinita persona Chri dignitate recte potent colligi valorem
operaçoũm Chri fuisse infinitum simpliciter, quamvis neq cognitio,
terminata ad Deum neq offensa Deo facta crescat infinite simpli-
citer ex infinita Dei excellentia & dignitate.

Sed vtra hanc responsionem o, qa etiamsi ponamus personam
operantem magis referre ad valorem operaçoũm quam obtu referat ad
perfectionem operatis ad sequitur terminata, n tn ex eo qd operaçio crescat
ex maiore dignitate operantis & Chri persona sit infinite digna qd infer-
ri determinate valorem operaçoũm Chri fuisse infinitum simpliciter, sed
tm qd fuerit infinitus vel simpliciter vel secundum quid, vt patet ex dictis.

Adde qd, vt bene quidam recentiores adnotant, sicut operationes

facta,

facta divina prona appellant divina, ita etiam multi actus solum terminati ad Deum contradicuntur divini, nec ē dicitur divina fides, timor divinus. Sterna fides, spes, charitas dicuntur virtutes Theologicæ, nec ē Metaphysica licet appellari Theologia ē scia divina, quare cum huiusmodi appellationes n solum operationibus a divina prona profectis, sed etiam operationibus ad Deum terminatis, quarum valor ē dignitas ē infinita, veniant, r ēt licet ad eas refugere. et nam rationem tueat.

Tertio probari et suaragorita ratio hoc modo: divina Chri subsistia peculiarem habuit influxum in Chri operationes & mediante huiusmodi influxu contulerunt illis dignitatem ē valorem infinitum;

Quidam hanc rationem ita impugnant: subsistia divina n ēt actiua, qa relatio n ē actiua & subsistia Chri n potuit influere in Chri operationes. Sed contra hanc impugnationem ē, qa licet relatio fundamentalis n sit actiua, multæ tn relationes transcendentales sunt actiuæ, vt patet in ribus qualitatibus actiuis, quæ relationem transcendentalem dicunt tn solum ad Deum ed etiam ad ctu, cum a. subsistia divina potuerint relationes transcendentales quam fundamentales, vt ~~sitat~~ ex eo p prionas divinas constituunt, n bene infertur illas n ē actiuas, eo p relatio n sit actiua, quamvis revera illa qa sint actiuæ.

Contra rationem tn supra allatam ē, qa revera subsistia divina n ēt ~~relatiua~~ actiua & divina Chri subsistia n potuit habere effectum influxum in humanas eiusdem Chri operationes. Hæc ēt ex cons. Theologorum sentu ē facile probari pt: qa subsistia divina n ē actiua ad intra, siquidem scia generatiua in Deo n ē subsistia Patris, nec scia spiratiua in Deo ē subsistia Patris vel subsistia filij, sed potius ea a ē ctia divina notans eandem subsistiam, vt suppono ex pma parte. rursus subsistia divina n ē actiua ad extra, qa vel ē ad extra actiua vt ē talis subsistia, ita vt subsistia Patris sit actiua prout ē Patris subsistia, ē nec de cæteris; vel ē actiua tn secundum eandem rationem subsistiæ, ita vt subsistia divina sit principium agendi ad extra n prout inter se tradistinguuntur ē opponuntur, sed prout veniunt in vna ratione subsistiæ; mum a. dici n pt, qa ois Dei rursus ad extra ē vnum: bifuter cons. ōibus tribus personis, qd tn verum n ēt si divinæ subsistiæ vt tales vt ēt actiuæ, tunc qd idem ē immediatum principium agendi, qa tunc quilibet subsistia divina sibi vindicaret aliquam actionem peculiarem. vt sibi propriam; si a. dicat, dum sequitur de in Deo subsistiam absolutam qua qa multis negatur; deinde hoc dum, vt per se pt, n sufficit authoribus ratio quam impugnamus, qui volunt operationes Chri ex infiniti valoris qa peculiarem influxum provenientem ex prona Chri vt talis prona ē; multa alia possent afferri vna eandem responsionem qua breviatis ca a pretermittimus.

Quarto

Quarto ab alys retio hac ratione probatur: modus operandi sequitur modum
essendi, sed modus essendi Christi erat infinitus & eius operationes illius fuerunt
infinitae saltem quoad valorem & dignitatem.

Secundo hanc rationem & quia si vim hic probat etiam, ut dicitur, Dei opera-
tionem ad extra, vt securum quo tanquam causa prima una cum igne v.g. pro-
ducit ignem esse infinitum etiam physice, quia Deus hic modum essendi physice
infinitum. quod si dicas actionem physice finitam posse sequi ex agente,
quod etiam physice sit infinitum, retro & quia similiter fingi poterit ope-
rationem etiam moraliter finitam posse sequi ex agente infinito moraliter,
cuiusmodi est humanitas Christi quae erat principium operans meritorie
eiusdem Christi. Quasi rursum dicas operationem Dei ad extra vel securum
quo securrit cum causa causata non esse infinitum, quia sequeretur etiam a causa causata finita,
cum identificetur cum actione eiusdem causae causantis. retro, quia similiter Dei
poterit operationes Christi neque moraliter esse infinitas cum dependeant etiam ab
humanitate Christi quae est in se finita, probat retroactiveque eiusdem Christi
infinita.

Denique alii probant sententiam hoc modo: Christus pro nostris peccatis ob-
tulit pretium infinitum, sequitur eum obtulit seipsum & Christi opera quibus pro
nobis satisfecit habuerunt valorem infinitum nempe ex re infinita oblata
per eaedem oblationes.

Secundo hanc rationem & quia Christus non per quamlibet suam operationem
obtulit seipsum vel aliquid aliud infinitum, nisi forte dicatur operationem
illius fuisse aliquo modo rem oblatam & fuisse infinitam, de quo nunc retro-
vertitur, nec est. Christus talem oblationem fecit per actus temperantiae v.g. ac
eorumdem. Sed ita ratio non probat vigilanter ora Christi opera fuisse infiniti
valoris. Ergo retro eandem rationem & quia si Christi opera ex re oblata infinita
habuerunt valorem infinitum, sequitur etiam, ut bene notat Vasquez
disp. 6 cap. 2 num. 7. oblationem quae Beata Virgo obtulit pro nobis in mor-
tem filium suum fuisse infiniti valoris, & per consequens eandem dignam
infinito pretio nos redemisse, vel certe potuisse condigne redimere, quod tamen
falsum. Ratione sequitur oblationem quae sacerdos in altari Christum offert
esse infiniti valoris, quia res oblata est infinita. Seq. a. esse falsam manifeste patet.

Petit igitur efficaciter retio: mo extrava gantis de poenitentia
remissionibus §. 2. vbi cum Pontifex Clemens dixisset Christum Deum nos
sanguinis effusione acquisivisse thesaurum Ecclesiae, vt dicit in fi-
nito thesauro hodie paulo post subdit: non est dubitandum de sumptione
seu minutione dicti thesauri Ecclesiae ex infinita Christi merita, quamvis
a hinc non colligat esse certum de fide quod Christi merita sint infiniti valoris,
nunquam eos qui Pontifex ubi intendit hoc definire, certe illi auctoritas
multum confirmat nostram retiocem, vt petit; nec dicit quod Clementem loco cit. voluisse

Christi

Chri merita esse infinita tm secundum quid, ita vt nihil in gene regenori respectu peccatorum finito hominum geng vel ordo in quo sit peccata sit illimitatum proportionata, et ideo Chri merita excedant omem grauitatem peccatorum et omem valorem gratiae et gloriae possibilem, ita cum Pontifex merita Chri absolute dicat infinita et verba quoad fieri pt propria illegenda sint, si dicatur Pontificem voluisse Chri merita esse infinita tm secundum quid, ergo verba n illegerentur proprie, ga infinitum secundum quid n est infinitum proprie et simpliciter sed finitum, et ideo Authores qui eriorem defendunt sententiam et asserunt Chri merita fuisse infinita tm secundum quid et in gene superiori respectu peccatorum simpliciter et ante debito merita Christi dicunt fuisse n infinita sed finita, hoc est n infiniti valoris sed finiti, sicut etiam authores sequentes potiorem et nostram sententiam cum dicunt Chri merita habuisse valorem infinitum, n loquuntur de valore infinito secundum quid sed infinito simpliciter. quapropter et Clementem ex eo sensu locutum esse censendum et nisi vim sacris textui quam manifestis et violentis torquent illi, qui verba loci cit. volunt pte ita illegi vt Chri merita n habuerint infinitatem valoris et dignitatis propriam et intrinsecam, sed tm ex acceptatione Dei, siquidem aliquid acceptari pro infinito n est istud esse infinitum sed aliquid aliud longe diuersum. adde, si ita valoris operandum Chri referatur in extrinsecam Dei acceptationem inter alia absurda inde etiam sequitur quod homem potuisse seipse satisfacere pro peccato mortali, qa n pt assignari rtio cur Deus n potuerit illis operationes bonas acceptare in satisfactionem pro peccato mortali.

Dicitur ex Anselmo lib. 2 cur Deus homo cap. 6 cum ipse volens significare Chri satisfactionem fuisse necessariam ad satisfaciendum pro omnibus peccatis dicit n potuisse satisfieri pro peccato nisi pro illo soluerentur aliquid maius longe de qo Deus n est. Ex mente Anselmi Chri operationes, per quas satisfactionem et Dei, fuerunt infinitae simpliciter secundum valorem moralem, qa alias n fuissent maiores et eo qo Deus n est. Praeterea pte ex eodem Anselmo ibidem cap. ita ad finem vbi docet Chri vitam fuisse bonum tam amabile vt sufficeret ad soluendum et delectatur pro mundi peccatis plus quam in infinitum. multa alia loca tunder scripturis tum ex Patribus afferri solent ad probandam sententiam supra positam, quae eodem n satis urgent. Ideo omitto.

Certum est rationes ita vis effectus, quae n repugnat nec est contraria operi redemptionis coniunctae et in Christo, id est. plenitudo Chri dignitas exigit sed valor simpliciter infinitus operationes Chri nec repugnat nec est contrario operi redemptionis. Maior negari n pt nec a Theologorum mente discordat, ei, quae de Chri perfectione docent, referentur. Minor quoad eam partem stat, qa valor simpliciter infinitus operationum

Chri

Chri magis refertur ad redemptionem quam valor infinitus tm secundum quod
ingredem valor similiter infinitus facit redemptionem uberiorem,
eadem vero minor quoad maiorem partem relabitur lex solutione obiectorum.

Denique pbr: qa valor operacionis quem h superat premium infinitum
e infinitus simpliciter, vt per se stare videtur, atqui premium infini-
tum h superat valorem operacionis Chri, si e. poet ee offensa Dei infini-
ta simpliciter, vere reconcilio sive remissio talis offensae facta in pmi-
um operacionis Chri h superaret earum valorem, sicuti nec eum supe-
rat bellum aliud bonum finitum si potest ee pd in premium operacionis
Chri referri potest. Ergo valor operacionis Chri e ~~quod~~ finitus simpliciter.
Minor ubi qa premium debet ee proportionatum e excellentiae personae
operantis sicut vt iuro operante dignum sit, cum a. excellentia personae
Chri sit infinita, nec ullum premium nisi infinitum potest ee dignum
infinitae eius excellentiae necessario sequitur premium infinitum si potest
ee h superare valorem operacionis Chri, qa premium debeat ee propor-
tionatum excellentiae personae operantis sic, qa si nobilis alteri, inser-
uiat maiorem percipiet meretur quam si ignobilis illi famuletur, si
princeps pro lege — vg. militet in bello maiorem premium illi debetur
quam detur militi ~~fort~~ sortis vilis inferioris. similiter si quis
existens in peccato mortali exerceat actum virtutis merebit quidem
aliqd premium, h tm meretur beatitudinem, si vero sit in grata e amicis
Dei quodlibet opus bono meretur aliquam beatitudinis partem, hac ra-
tione rei nulla alia ee est, nisi qa premium debet ee proportionatum
dignitati operantis, vt dicebamus, quamvis e. bonum opus sive
opera virtutis, hac sua honestatis e bonitatis intrinseca mere-
atur premium, per accidens tm dignitas ipsa operantis aliquo modo moraliter
informat e fit habet significat eiusdem operacionem bonam, ita vt
integer eius valor exigens e determinans sibi tale premium
nihil aliud sit quam aggregatum ex bonitate operacionis exigentis premium
e excellentia operantis determinantis sibi tale vt tantum premium,
hac e valor infinitus operacionis Chri per modum vnius aggregati mo-
ralis ortus ex bonitate operacionis ipsius Chri exigentium premium e ex
infinita eiusdem Chri excellentia vel dignitate, cui nullum premium
nisi infinitum potest ee proportionatum, atq hanc rationem e excellentiam
infiniti valoris operacionis Chri indicavit Patres dicens. c. cap. 2 num.
14 e num. 29 ab illis verbis: at vero dignitas personae &c.

Objicies: opera Chri secundum eam rationem physicam
erant finita, e h poterant habere infinitum valorem, qa valor debet
ee aliquid reale.

R negando neg: ac probatam dico integrum valorem operacionis
Chri

Chri, de aliquid n̄ physicum sed morale stans ex honestate operationum
Chri e infinita ejus dignitate personali.

Objices 2do: quotiens ad constitutionem alicujus plura requiruntur ut illud sit infinitum simpliciter n̄ sufficit si unum eorum sit infinitum, atqui ad constitutionem valoris operationum Chri solum requiritur dignitas personæ operantis sed etiam alia requiruntur, in nro a. cane ipsa dignitatem personæ nihil aliud e infinitum, ut pte & valor operationum Chri n̄ fuit infinitus simpliciter.

R. quamvis ad valorem operationum Chri plura requirantur, ultimo tn̄ ille completur per dignitatem operantis, et stat ex supra dictis, quare ut valor operationum Chri sit infinitus in ratione satisfactionis e meritis sufficit dignitas infinita personæ Chri quæ quasi formaliter tanquam ultimum complementum immediate moraliter afficit earundem operationes modo supra explicato, quemadmodum adhuc ut Christus sit infinite dignus sufficit infinitas personalitatis Verbi ultimo terminantis humanam Chri nam quæ in se finita e et realiter sed ad infinitam personæ divinæ dignitatem e excellentiam, sicut etiam entitas operationum Chri n̄ constituit formaliter valorem infinitum sed tm requiritur ut operatio bona sit capax perfectæ infinitatis, ex his a. pte qd licet constitutive ex quinto n̄ sit adæquate infinitum nisi ora ejus constitutiva sint infinita, erit tn̄ inadæquate infinitum si una pars illius sit infinita, atq hoc modo Chri operationes fuerunt infinitæ nempe secundum partem e quasi formam quam includebat ut operationes morales vel meritoria, et hoc fuit sufficiens ut et infinita in ratione dignitatis e valoris meritorij.

Obyces 3tio: si quilibet Chri operatio fuisset infinita secundum valorem sequeretur unum infinitum fuisse majus alio, vel certe nullam Chri operationem habuisse majorem valorem quam haberent reliquæ oes, neq multas Chri operationes habuisse majorem quam habuerit una, qa multa infinita n̄ faciunt majus quam sit unum infinitum.

R. quamlibet Chri operationem fuisse ad dignam ato cet reliquarum, qa quilibet fuit infinite digna ratione infinitæ dignitatis personæ Chri, ad primum bonitas fuit valor unius operationis Chri per se sumpta quartus fuit omnium simul, Christus tn̄ de facto nobis n̄ meruit unoquoque suo bono opere per se sumpto sed oibus operibus sua morte sumptis. ratio e, qa Chri operatio n̄ erat pro nobis meritoria de facto nisi quatenus pro nobis Christus offerebat eandem operationem, cum a. ita pro nobis obtulerit ora sua opera ut voluerint per illa donec morte sumeretur nram redemptionem obtinere, sequitur ergo opera solum morte sumata nram meruisse redemptionem.

Obyces ultimo: ex eo qd aliqua operatio versetur circa Deum infinitum

infinitum, n recte infert eandem operationem esse infinitam, vt adiat ex
dictis & neq ex eo, q. opera Chri est a gratia infinita, p. inferri illa
fuisse dignitatis & valoris infiniti.

R. negando seq: rao incarnatis, qa certum e operationem
verantem circa Deum, h significari solute intrinsece moraliter lo-
quendo per dignitatem ipsius Dei infinitam, sed inde eadem operatio de-
sumit aliam dignitatem longe diuersam finitam scilicet atq limi-
tatam pro ratione limitatae & pro limitatae virtutis & honestatis quam
ex Deo tanquam ex obto ad q. terminatur desumit, vtra vero sicut
humanitas Chri mediante vnione hypostatica infinite significat
per dignitatem infinitam gratia, diuina, ita etiam operationes Chri
ex eo, q. procederent a gratia infinite digna, & cum eis dignitate constitue-
rent vnum morale, nempe vnum operans, infinite significabantur
per dignitatem infinitam eiusdem gratia infinitae, cum qua vnum
morale constituebat.

CAP. VIII.

An Incarnatio fuerit necessaria?

Perinde e quaerere: an Incarnatio fuerit necessaria, & an necessaria fuerit
Chri satisfactio, qa si Incarnatio fuit necessaria certum e illam fuisse
necessariam ad satisfaciendum pro nris peccatis, quorum a certum e
Incarnationem fuisse necessariam saltem secundum quid & ad bene esse, ideo tm
remanet ex hm maxime: an fuerit necessaria simpliciter?

Dico 1mo. Incarnatio n fuit simpliciter necessaria ad nram redemptio-
nem vel salutem, in hac re conuenit D. Thomas q. 1 art. 2. Magister in
3 to dist. 20 q. 1, Soto q. vnica d. 19 in libro dictis. Suarez tom. 4 sect. 2. vbi
vult contrarium esse temerarium & fuisse, vt ipse loquitur, in congruum. Vasquez
disp. 1 cap. 3 & 4 & reliqui Theologi contra quorum multos habes apud
Vasquez cap. 3 citt. num. 9.

Pbt. ex Patribus tum graecis tum latinis, quos habes cap. citt.
num. 20 & 21. inter eos Augustinus clarissime docuit Zeque in lib. de
agone christiano cap. 5. vbi stultos eos facit qui dicunt n potuisse sapiam
Dei alio modo homines a peccatis liberare. Leo serm. 2 de Natiuitate Chri.
Gregorius lib. 17 moral. cap. 18 & lib. 24 cap. 2. Bernardus epist. 190 n parum
fort medium & alibi.

Pbt. 2 do rae: qa Deus potuisset ex gratia & ex mera misericor-
dia remittere peccata hominibus & eos saluos facere, & ducere ad sui visionem
neq e. in hoc stat vlla implicantia.

Obicies: 1. Athanasius lib. de Incarnatione docet futurum fuisse
absurdum, indecorum, & indecentissimum si Deus n redemisset homines

& ex Atha=

& ex Athanasio Verbi Incarnatio videt fuisse necessaria simpliciter.

Respondent aliqui S. Athanasium ubi n loqui de indolentia positiva, ita ut si hoc Deus n fecisset aliquid fecisset extra rectam rationem, id est. implicat, sed de indolentia negativa, qa si hoc n fecisset n fuisset ita veniens illi bonitati. addunt Athanasium in hac re explicanda oratorio modo exaggerare rem esse.

Videt Vasquez loco citt. num. 73. Athanasium cum dixit absurdum, indecorum esse, noluisse indicare futurum fuisse ut ipsum re ipsa esset absurdum, sed tm futurum fuisse ut in oculis humano modo apparerent.

Respondendum e verba illa Athanasii n esse illegenda, prorsus, ne videlicet ipse sibi sit contrarius, cum serm. 3 extra Arianos plane sentiat Deum potuisse hoc rem mere si voluisset, alio modo quam per Incarnationem, nempe solo nutu sua voluntatis et sola, per interpretationes a. ~~per~~ verborum varia quae obiecta et videntur de nobis extraria magis placent illa quam affert Vasquez cum textus videatur de magis venire.

Objices 2do: Anselmus in lib. cur Deus hom docet necessarium fuisse ut verbum fieret hom qd poet in humana nta regnum propecato genus nta humana offerre Deo satisfactionem.

Respondent aliqui Anselmum ubi loqui ex ingorthone, qa supposito qd Deus decreverit genus humanum redemptionem redemptio fuit necessaria, qa alioquin Deus mutaretur, aut mentiretur, aut n fecisset qd voluit, qua Deo venire n potest.

Sed extra hanc responsionem e qa Anselmus eo loco, si recte, pendat ex verba vult aliquid amplius, nempe n incarnari ad redemptionem hominis fuisse Deo impossibile n solum ex immutabilitate decreti sed etiam ex ipsa Dei nta, cum velit illud fuisse Deo impossibile, sicut e impossibile Deo mentiri, qd etiam ex ipsa ~~Dei~~ rei nta Deo repugnat, e ideo ingenue fatendum e Anselmum hoc citt. fuisse in extraria sentia, sed nos Anselmum ipsum Anselmum opponimus cum in illud ad Romanos. commendat a Deo charitatem nam aperte dicat in inconvertibili alio modo potuisse Deum rem mere genus humanum, atq ex hoc commendari Dei charitatem qui elegit hanc modum negnis filii sui incarnationem, qd si commentaria illa, ut multi putant, n essent Anselmi sed heretici tunc Anselmo opponimus reliquos Patres in ista sentia supra relatos qui tum multitudine tum authoritate saltem ex parte praponderant. Posset etiam aliqui notis Gilly Alexandrinus lib. 5 de Trinitate cap. 7. cuius authoritas in mta de Incarnatione e maxima dicens n debuisse opus Dei imperfectum manere, nec potuisse aliter redimi ac reparari at per Verbi Incarnationem ~~atq ita~~ similiter qd obviei Pigilius, Chrysostomus, Ambrosius, Leo, Augustinus, Fulgentius, eos refert Vasquez disp. cap. 2 in fine, qui dicunt n potuisse Deum ~~Deum~~ alio

modo

modo hoc ergo ubi reconciliare nisi Incarnare divina persona, verum
quilibet explicando, et dicimus exponendum ex Athanasio, relique vero allegati
Patres cum aliis in locis nobiscum manifeste sentiant, si quando videntur
dicere Incarnationem fuisse necessariam ad nostram redemptionem et reparationem
illigendi et non de quovis reparandi modo, sed de reparatione et reconciliatione effecta
ad maximum congruentiae facta per dignam satisfactionem, quae propriae ut
rationem redemptionis ad quam fuit ordo necessaria divina persona Incarnari,
ut infra videbitur, vide Lessium lib. 12 de effectionibus divinis cap. 4.

Obiicies 3tio: Deus Optimus opifex debuit facere optimum in genere
opificij, ergo debuit Incarnari ne vero decet Incarnatio et cum verum
virtum det effectuissimum.

Negando neg: ja de ratione opificis non est ut facias optimum
sed post facere optimum si velis, dictum illi ex eo fit ut contingat dari in ima
parte, Deus ita creavit virtum ut potuerit creare alium effectu, nam talem
tunc persona divina potuisset Incarnari et quamvis tunc nulla divina persona
Incarnata sit, nemo tamen ideo dixerit Deum non fuisse optimum opificem quando
mundum creavit.

Obiicies 4to: Deus necessario debet eligere melius et effectus reliquos
perfectior, sed Incarnatio est ortus melius et effectus quam non Incarnatio et necessario Deus
debuit incarnari. Minor videtur certa, ja Incarnatio fuerit facta ad redemptorem
puris hominum et divinum minimum atque divina misericordia et bonitas
ostentivam, ut videbitur facile ait, et infra magis videbitur. Maior falsa si Deus
eligeret ortum minus effectum actus liber Dei manorem haberet effectionem moralem
quam haberet si Deus eligeret ortum effectus ergo prima actus liber Dei erit imperfectus

Negando ma: ad eius probatione nego actum Dei liberum futurum
imperfectiorem moraliter ex eo quod Deus eligeret ortum imperfectum, nec ja actum
actus quo Deus eligeret ortum minus effectum erit infinite perfectus moraliter etiam
ex ortu vel fine, cum Deus quicquid fuit per se ipsum facit, ut habetur in
Proverb. cap. 16 vers. 4 omnia operatus est Dominus. Id docentur etiam
alia Scripturae et Patres communiter una cum Theologis, quare actus liber Dei
tendens in ortum minus effectum et aliquid adhuc habere vel deinceps ex
ortu vel ex fine bonitatem infinitam moralem, cum finis eius habet
operatio vel actus liberi Dei sit quid infinitum nempe infinita Dei
bonitas vel effectio aut ipse Deus.

Dico 2do. Incarnatio fuit simpliciter necessaria ad satisfaciendum pro nostris peccatis mortalibus et manifesta sentia S. Thomae hic
art. 2 in corpore et ad 2dum. ruentur reliqui Theologi communiter, hic a
nobis Incarnatio illigimus Incarnationem Verbi non quidem probat et Incarnatio talis
persona divina sed probat et Incarnatio divina persona non determinando magis hanc
quam illam, ja certum est si Petrus aeternus vel Sanctus Sanctus fuisset Incarnatus

potuisset

potuisset mediante naꝑ humana assumpta dignè satisfacere pro nris
peccatis. imo cum dicit Incarnacem esse divina fuisse necessariam simpliciter
ad dignam satisfactionem pro nris peccatis, hoc illegandum & ex suppositione
q̃ Deus noluerit naꝑ Angelicam vel aliam naꝑ illectualem, si qdē potibus
assumere, qa alias in ꝑsona divina humanitatis naꝑ assumpsisset pro-
fecto ea mediante potuisset pro nobis dignè satisfacere.

Pbr. 2dio: qa neq hoc potuit digne satisfacere pro suo peccato mor-
tali neq ulla alia pura creatura potuit pro illo digne satisfacere, vt ostat
ex supradictis & Incarnacio ꝑsonæ divinæ fuit necessaria ad q̃ dicta pr. Incar-
nacem modo explicato, quam vis e. malitia peccati & offensa Dei sit finita simpli-
citer, qa tota ois satisfactio procedens a pura creatura sive ois satisfactio
finita erat minor malitia peccati & offensa Dei, ideo ad satisfaciendum con-
digne pro illas fuit necessaria satisfactio infinita simpliciter, cum modi
solum satisfactio procedens vel hns valorem a divina ꝑsona terminante naꝑ
creatam satisfacientem.

Q̃ dictis ex eo q̃ neq hoc, neq ulla alia pura creatura potuit digne
satisfacere pro peccato mortali n bene inferri fuisse necessarium vt ali-
qua ꝑsona in divina Incarnaretur, siquidem Deus n Incarnatus potuisset
pro peccatis nris ubi digne satisfacere.

Sed ora c, qa naꝑ & voluntas satisfaciens necessario debet
ei distincta a voluntate & naꝑ cui satisfit, vt infra dicetur, quare
Deus n Incarnatus n potuit ubi satisfacere pro nris peccatis.

Duo 3tio. Incarnacio fuit necessaria simpliciter ad tollendū
reatum poenæ æternæ ex peccato in nobis relictum. qa hac relicta nemo,
vt ptt, sum oris a te relictis puram creaturam n poterit digne satisfacere
pro poena æterna peccato mortali debita, sed relinquitur, qa nulla pura
creatura pt, vt ostat ex supradictis, dignè satisfacere pro poena dicta.

Dico vltimo: Incarnacio n fuit simpliciter necessaria ad satis-
faciendum dignè pro nris peccatis venialibus praeindendo a consequentia
quam ipsa hns cum peccato mortali sive originali sive actuali, idē
qa non dicitur pt digne satisfacere pro nris peccatis venialibus secundum
se sumptis. dixi a: in relicta praeindendo &c, qa ad satisfaciendum digne
pro peccato veniali iuncto cum peccato mortali sive actuali sive ori-
ginali fuit simpliciter necessaria Incarnacio, nempe ex eo q̃ excedens
in peccato mortali n pt digne satisfacere pro veniali nisi prius liberet
a mortali, siquidem inconveniens & vt Deus nobis reconciliatur prius pro
peccato gradi quam proleui. de qua re alibi agendum est.

Caput VIIII.

CAP. VIIII.

An Christi satisfactio fuerit de rigore Justitiæ?

Constat ex superaddictis Chri satisfactionem pro nobis oblatam, ea quam, ut superiori capite diximus, fuit hominibus Dei necessaria, n solum fuitse aggravatam malitia nrorum peccatorum & poenæ ys debitæ, sed & gratia quæ abundantem, siquidem obtulimus valorem satisfactionis Chri fuisse infinitum simpliciter, malitiam a. peccatorum & offensæ Dei & finitam simpliciter, sicut etiam & poenæ ys debitæ & finita secundum intensionem, quæ ergo remanet tm examinandum, an Chri satisfactio fuerit de rigore Justitiæ, sive de eodem; an habuerit rationes satisfactionis ex rigorosa Justitia, quoniam a. ad huiusmodi satisfactionem, ut patet ex Aquinate in 4 dist. 15. q. 1. art. 3 ad 1mum Durandi 3tia, Palude eliodem, Vasquez disp. 3 & alys, requruntur rationes, ut ex, qd satisfactio sit ad alterum, qd sit ex bonis n debitis distributi, qd n fundet in gra creditoris, qd sit ex bonis ~~ex~~ n existentibus sub dominio creditoris, qd a creditore n posit n acceptari, capat hoc in plures dubitandes dividemus, ut clarius procedamus & de dictis ~~ut~~ ex vi satisfactionis ex rigore Justitiæ rerum agamus, qd tn breviter prosbabimus, vtad alia deveniamus.

Prima dubitatio: An Chri satisfactio sit ad alterum?

Advertendum & altercatam reqquitam ad rationem rigorosa Justitiæ esse duplicem. Ima stetit in distinctione reali nue entitativa & physica eorum inter quos actus Justitiæ exercetur, quig per eundem actum inter se adæquari dicuntur. 2da stetit in distinctione iurium vel dominiorum in extremis, inter quæ actus Justitiæ exercetur, residentium circa ea in quibus debet fieri recompensa vel æqualitas. his a. prætis supponendum & falsum esse eorum sententiam qui apud Vasquez disp. 8 cap. 7 volunt Chri satisfactionem fuisse ad alterum eo ipso Chris satisfecerit ubi et Petri, cum a Patre distinguatur n tantum secundum suppositum sed etiam secundum humanam naturam & voluntatem quamdiunk satisfecit, ratio a. cur hæc sententia sit falsa & qa Chris satisfecit ei qui peccatrices offensis & cuius & peccata remittere, atqui des iustitiæ gravis orant offensa nris peccatis & earundem omnium & peccata remittere. Quibus & iustis precibus satisfecit, fatemur tn interdum apud scriptoras & Patres in his Chris & Patri satisfecerit nulla facta mentione reliquarum personarum, sed cum id dicatur per quandam appropriationem, nbis n obstat. hoc a. supposito.

Dicendum & Chri satisfactionem fuisse ad alterum altentate entitativa vel realiter physica quantum & de se ad Justitiam rigorosam sufficienti. in hac re inveniunt multi inter quos & Suarez disp. 4 sect. 5 & Vasquez disp. 8 cap. 7 num. 85 & 86. fatetur tn eodem Autores ~~multi~~ vsdem de terminis quibus nos utimur in hac schola, sed re ipsa

sed re ipsa idem sic docent, quamvis inter se discrepent quoad modum explicandi doctrinam. Suarez n. vult Chri satisfactionem fuisse ad alterum quatenus quantum attinet ad personam Patris et Spiritus Sancti fuit inter personas distinctas mediante diversa natura et voluntate, quantum vero attinet ad Filium fuit exhibita a persona Verbi eidem persona et terminante naturam humanam et naturam divina. Vasquez n. licet negat Chri satisfactionem fuisse simpliciter vel perfecte ad alterum loco alteritate morali quae importat distinctionem in bonis, vult tamen Chri satisfactionem fuisse sive veram distinctionem sive alteritatem realem ad subsistentia requisitam quia denotat non solum personam sed etiam naturam dici satisfacere et inter humanam Chri naturam quae satisfecit et Verbum cui satisfactum est realis intercedit distinctio quamvis a. hi duo modi explicandi re ipsa non multum differant, prior tamen videtur magis accedere tum ceteris modo loquendi quo actiones et rapportis tribui solent, tum cuiusdam actionati actionem et suppositum.

Pot. 2do: qd ad actum subsistentiae requiritur alteritas sive distinctio realis voluntatum ac naturarum, quarum una sit principium elicitivum actus, altera vero terminus, nec alia major distinctio realis et necessaria, sed totum hoc habuit Chri satisfactio &c. Minor patet, siquidem humana Chri natura vere fuit principium elicitivum operationum quibus pro nobis satisfactum est et satisfactio ita exhibita est tribus personis divinis sive natura divina subsistenti in tribus personis. Maior q. pot: ipsa singulae naturae sicut habent suam propriam voluntatem, ita etiam habent propriam libertatem, ex qua oritur ut altera nata possit alteri obligari nisi quid aliud obstet, in qua obligatione fundatur subsistentia et sic subsistentia, siquidem si ea obligatio servaretur vel adimplea agit secundum subsistentiam, si vero non servetur eadem subsistentia violatur et peccatum in subsistentia committitur. Confirmatur eadem ratione ipsa per absolutam Dei potentiam Petro v.g. hypothetice, vel potest nata Pauli destructa eius propria subsistentia, vero nata Pauli ex obligatione subsistentiae teneretur non occidere vel destruere Petrum, sive eius naturam, qui eam destrueret vero ita subsistentiam peccaret & subsistentia et alteritas realis naturarum etiam subsistentium in eodem supposito sufficiunt ad actum subsistentiae.

Obiec: si duae naturae sint unitae in eodem supposito vel unaquaque persona, eadem illarum modalitas influeret immediate in ~~eadem~~ operationes utriusque naturae & inter illas potest non poterit reciere subsistentia vel subsistentia, aliquo in recte et unitae et subsistentia et non subsistentia ad seipsum.

Respondeo Arg. quamvis sit idem suppositum eo qd est ultimum terminus utriusque naturae ab operantibus utriusque denominatur operans, veritatem idem suppositum nec eadem subsistentia haberet immediatum influxum in operationes utriusque naturae, ut patet ex dictis. & ideo transeat Arg. negatur: qd licet bonis illa subsistentia immediate influeret in operationes utriusque naturae, nihilominus illae quae natae adhuc manerent distinctae in ratione realis vel libere, siquidem subsistentia influeret non tanquam principium morale et liberum sed tanquam principium physicum et necessarium,

sicut si

sicut si per possibile vel impossibile Petrus et Paulus habuerint eundem habitum Iustitiae in se et eodem uterentur, huiusmodi habitus non influeret in operationes iustas utriusque nisi tanquam causa necessaria, Petrus a. et Paulus adhuc sufficienter distinguerentur tanquam duae causae morales vel liberae quae eodem habitu utentes possent exercere actum Iustitiae inter se.

Obycies: realis distinctio requisita inter extrema inter quae Iustitia intercedit est distinctio suppositorum, ut colligitur ex Arte lib. 5 Ethic. cap. 6. et ex S. Thoma 2 2dae q. 58 art. 2. Ergo ad Iustitiam non sufficit realis naturarum distinctio, ac proinde Christi satisfactio non fuit ad alterum alteritate reali requisita ad Iustitiam rigorosam.

R. S. Thomam requirere ad Iustitiam distinctionem suppositorum sive formalem sive virtualem quae formali aequivaleat, quamvis a. in Christi satisfactione non intervenerit distinctio formalis vel actualis inter supposita, verum tamen fuit virtualis quatenus suppositum Verbi ut subsistens in duabus naturis totalibus divina scilicet et humana aequivalebat duobus suppositis formaliter et actu plene distinctis, quod a. haec distinctio sufficiat ad actum Iustitiae et quidem rigorosae, constat ex iis quae supradiximus de duabus naturis humanis in eodem supposito unitis, siquidem possent inter eas, ut diximus, intercedere obligatio Iustitiae proprie dictae et per consequens actus eiusdem virtutis et actus vitii oppositi, quo a. modo S. Thomam explicuimus eodem fere possent illigi Artes, quamvis ipse ignoraverit duas naturas posse subsistere in eodem supposito.

Ex dictis constat Christi satisfactionem fuisse ad alterum alteritate physica, et per consequens non defecisse a ratione Iustitiae rigorosae propter defectum huius conditionis, his a. expeditis examinandum est: an Christi satisfactio fuerit ad alterum alteritate morali requisita ad satisfactionem rigorosae Iustitiae; sed quid de hac redicendum sit constabit dubitatione 4ta.

Dubitatio 2da: an Christi satisfactio fuerit ex bonis non alio titulo debitis? Quod haec conditio aliquo modo requiratur ad satisfaciendum ex rigore Iustitiae constabit ex infra dicendis. hoc a. posito. quidam asserunt Christi satisfactionem non habuisse conditionem de qua hic agitur, atque hac etiam de causa defecisse a Iustitia proprie dicta. ita Durandus in 4to dist. 15 q. 1 num. 7. Ioannes Medina codice de poenitentia tract. 3 q. 1. et Vasquez disp. 8 cap. 6 num. 76 et 77. alii asserunt in Christi satisfactione locum habuisse praedictam conditionem quantum satis est ad perfectam Iustitiam, sive quia Christus pro nobis satisfecerit sua morte quam alio titulo non debebat subire, ut volunt hinc illi quos habes apud Vasquez loco citt. num. 62. sive quia Christi opera quibus pro nobis satisfecit essent quidem Deo debita alio titulo sed eo qui non repugnaret satisfactioni ex rigore Iustitiae, inter Authores a. id docentes et Suarez disp. 4 sect. 6 qui solum ad rigorem Iustitiae quantum facit ad rem praesentem vult requiri ut opus per quod debet fieri satisfactio rigorosae Iustitiae non sit debitum simili titulo eidem creditori.

Adverten-

Advertendum e Theologos fere communiter docere, si unum opus debitum potest quidem satisfacere duplici titulo quorum neuter sit Iustitiae vel quorum alter sit Iustitiae alter vero alterius virtutis v.g. Religionis, obedientiae &c, non tamen potest satisfacere duobus titulis quorum uterque sit Iustitiae, si e. cum quis debeat centum quae furatus sit et eidem alia centum debeat pro equo empto non satisfacit dando centum sed ducenta tenetur dare, quamvis de hac doctrina vera sit ut plurimum, non tamen verificatur prorsus, qd si quis, ut bene notavit Vasquez disp. 5 num. 66 et 67. voverit loco pecuniae rem pretiosam et extractu vel delicto fantundem pretii eidem loco debeat non satisfacit utrique obligatio dando illam eadem rem pretiosam. imo interdum neq duabus ~~[illegible]~~ quae obligatoribus quarum neutra sit Iustitiae sit unico opere satisfieri. etenim si confessor poenitenti injungat auditionem sacri vel jejunium, profecto poenitens non ait eadem auditione sacri vel eodem jejunio satisfacere sed obligari extracta ex praecepto observari et obligari provenienti ex Ecclesiae praecepto de audiendo sacro vel jejunando, fa. confessor radabiliter sumit in poenam peccatorum fuisse aliquid de novo poenarum injungere, altera sit stringere ut quis eodem opere potest satisfacere duabus obligatibus Iustitiae, nam si quis uni puellae spondeat secum ducturum et postea eidem parentibus promittat et utraque promissio fuerit verbalis aut singularis, si promittens ducat puellam mediante eodem opere satisfacit utrique promissioni et obligationi Iustitiae. utrique dicendum an uno et eodem opere potest satisfieri simul duabus vel pluribus obligationibus sive eae sint Iustitiae sive non, ex circumstantiis et praesertim intentione eorum ex quorum pacto nascitur obligatio pendendum est an ees obligationes cadant supra eandem rem vel supra diversam.

Advertendum e rursum quod licet interdum potest eadem opera satisfieri duabus obligatibus vel duobus terminis Iustitiae ut diximus, communiter tamen vel per se loquendo id fieri non est, atque hoc imo verificatur de satisfactione, quae fit per pecuniam aut per id quod pecunia aestimatur in mala Iustitia, sed ut satisfactio illa, quae est in mala Iustitia, aequalis sit necesse est tantum reddere quantum ablatum est aut debetur, quare cum ille qui per pecuniam debitum uno titulo solvit tale debitum non reddat aequale, eadem est solutio non aequalis duobus illis titulis, non fit per pecuniam debitum uno titulo satisfieri altero titulo. altera eadem doctrina vera etiam in satisfactione facta in mala Iustitia pro re quae non pecunia aestimabilis veleiq valorem atque aestimationem superet, ut est injuria vel offensa in honore nam si Petrus v.g. Paulo duas injurias intulerit eiq ad aequalitatem ego una injuria satisfecerit cum iudicio altera injuria prius incompensata remanebit, nisi satisfactio prolata revera maior sit quam singula illa injuria, aut nisi alia nova satisfactio pro altera injuria offeratur. similiter si dominus alicui obsequium vel opus ut verbi gratia exigat a servo qui ignem offendit nemo servum censebit sic satisfacere pro offensa exhibendo opus vel obsequium qui servo imperatum satisfaceret igitur debita pro una injuria vel offensa nisi res sit maior eadem injuria non est sufficiens

ad satis-

ad satisfaciendum etiam pro altera iniuria nec pro alio debito Iustitiae conuenit
vel per se loquendo. Addo tn quod etiam in aliquo casu vnico quere satisfieri pro
debito orto ex iniuria illata. Et pro alio debito Iustitiae, vt si quis alterum offen-
deret et promittere vellet vel singulatim promisserit illi se pro offensa satisfactu-
rum, quidem operaque sua satisfacit obligatio orta per se ex iniuria illata satisfacit
etiam alteri obligationi Iustitiae orta ex promissione, qua scilicet potenter obligatio ex
intentione promittentis cadit supra eandem rem debitam indiuisibiliter sumpta
supra quam cadit etiam prior obligatio, nec censendum est quando vno opere fit
satisfieri duabus obligationibus Iustitiae necessarium esse vt vtraque earum vel altera
saltem extracta, nam fieri potest vt vtraque sit orta ex alia radice. v.g. ex delicto,
nam si quis v.g. per artem magicam vnicus et eadem incantatione duos homines v.g.
dementauerit duabus obligationibus Iustitiae ex delicto ortis teneturlasii mentem
reddere, quibus obligationibus vnica et eadem restitutione vel destructione incantationis
fit satisfactum. his adnotatis.

Supponendum est, si sicut dominus creatus potest iure dominij exigere a seruo obse-
quia et alia eiusdem opera, ita etiam Deus iure dominij siue dominio proprietatis
potest in nos et in Chm humanitatem potuit exigere eiusdem opera quibus pro nobis
satisfactum est, sicut etiam potuit illa exigere dominio inductionis in finem Reli-
gionis vel alterius virtutis, quemadmodum Ecclesia suo decreto exigit a nobis vel ab illis
auctorem sui ordinis in ordine Religionis.

Supponendum 2do quod aliquis ex debitum iure dominij duplicit, neque
in actu primo sed in actu secundo, debitum est in actu primo quando iure dominij et exigi
ab alio sicut exigit, talem obsequium a seruo prestitum a domino qui potuit illum exige-
re et exigit. debitum in actu 2do est quando actu exigitur ab alio habente ius
exigendi.

Dicendum Chm satisfactionem defecisse a radice Iustitiae rigorosa eo quod
illa fuerint debita alio titulo saltem in actu primo. Suarez vt Vasquez disp. 4 c. 6
a num. 75 Daly apud quem idem num. 6j. Probatur: quia ordo gratiae humanitatis
Chm quibus pro nobis satisfecit saltem in actu primo egerunt Deo debita ita vt
iure iure dominij potuit illas exigere ab humanitate Chm. Et Chm satisfactio Deo ob-
lata pro nobis defecit a rigore Iustitiae ergo fuit iure dominij debita Deo saltem
in actu primo. Antecedens patet. Consequentia probatur: quia Deo seruus non potest per opera debita Deo
et in actu primo solum illi ex rigore Iustitiae satisfacere pro iniuria, quia illa sunt
Deo debita alio titulo siue iure dominij licet in actu primo solum. Et quia in repara-
ratione iniuriae de seruo respectu Dei a se offensi, iuxta est etiam de humanitate
Chm respectu Dei a nobis offensi, quia seruus non potest exrigore Iustitiae satisfacere
Deo pro iniuria per opera ipsi debita in actu primo, id orjat ex eo quia illa iure
dominij sunt ipsi Deo debita in actu primo, per se patet, non per alia ratio huiusmodi assignari
potest vero seruus non potest per huiusmodi opera ex rigore Iustitiae satisfacere Deo pro
iniuria probatur: quia etiam quando seruus facit opera quae potuit ab eo dominus exigere,

et non exegit

et exegit operatur vt seruus sui dni nec moraliter censetur facere id nisi qd
debitum, qd est impo: qa ideo quicquid seruus per suam operacoem acquirit
dno acquirit. Ideo qa alioquin seruus pro operaoe a se facta quam dns ei exegit et
poterat exigere, posset petere mercedem et remuneracoem, qd tn est falsum, cum dns
neq titulo gratitudinis quicquam pro huiusmodi operaoe teneat illi reddere. Et
seruus n est per opera licet debita solum in actu impo satisfacere dno pro iniuria
ipsi illata. Qd affirmat: qa nemo censebit ex satisfactum dno pro offensa et iniu-
ria per operacoem quae si fuit supererogacois ~~per~~ quam seruus vt sui dni seruus ex-
ercuit, quemadmodum e. seruus faciendo huiusmodi operacoem, antequam
dnum offenderit mo raliter n censet facere aliquid supererogacois vel supra suum
debitum, ita facta huiusmodi operaoe post offensam n censet satisfecisse nova
obligaoi satisfaciendi pro inaequalitate orta ex iniuria, sed ad satisfaciendum
pro ipsa aliquid amplius requiritur.

Objices: seruus qd dno pro offensa satisfacere ex rigore iustitiae licet
quia seruus operaoes sint iure dominij debitae ipsi dno in actu impo & ex eo qa Chs
operaoes est iure dominij Deo debitae in actu impo Chs satisfactio n defecit a ri-
gore iustitiae.

Distinguo Ars, seruus qd dno pro offensa satisfacere ex rigore iustitiae
per opus debitum in actu impo nego, per aliud opus neq in actu impo debitum vt v.g:
ex timore periculo aut per aliam huiusmodi operacoem vel obsequium qd
opus n potest a seruo iure dominij exigere, sed dno, et nego seq: nam disparitatis
est qa Chs humanitas nullam planè exercuit operacoem quam Deus qd potest a
ipsa iure dominij exigere, stra verò seruus qd facere aliqd opus qd dns n potest ab
eo exigere, vt est v.g. exponere se periculo mortis vel gravi corporis dni in no et
alia huiusmodi quae neq dns seruo neq superior subditi qd jugere, cum praecepto supe-
rioris subditus cum tanto dispendio n teneatur obedire.

Objices rursus: qd dns facere seruo liberam potestatem exercendi et n exer-
cendi aliquam operacoem quae cedat in dni utilitatem vel obsequium, et tunc poterit
seruus per huiusmodi operacoem ex rigore iustitiae satisfacere pro iniuria fac-
ta dno & dicendum est Deum fecisse huiusmodi liberam potestatem humanitati
Chs vt ipsa possit effecte et ex rigore iustitiae pro nobis satisfacere.

Et negando seq: qa licet dns creatis possit servum suum eximere a iure
sui dominij in ordine ad aliquam operacoem, Deus tn n potuit eximere humanitatem
Chs a iure sui supremi dominij in ordine ad ullam operacoem, ita vt illa, qd est iure
dominij debita Deo saltem in actu impo, qa Deus, vt sciat ex dictis, n potest abdicare
a se dominium ullius rei creatae cum id involvat imperfectionem in Deo.

Ex dictis igitur sitat Chs satisfactionem defecisse a rigore iustitiae
eo qd saltem in actu impo fuerit Deo debita alio titulo iustitiae scilicet iure dominij,
et obligaoe satisfaciendi pro iniuria et offensa n cedat supra rem alio titulo
iustitiae debitam, et ideo nec Chs per suam satisfactionem fideliter deleuit nra

peccata

peccata, cum tn satisfactio rigorosa Iustitiae oblata pro iniuria vel offensa eam foeliter extinguat.

Tertia dubitatio: an Chri satisfactio fuerit fundata in gra creditoris? Quod ad satisfactionem rigorosae Iustitiae necessario requiratur ut n sit fundata in gra creditoris, nempe ita ut creditor n acceptet solutionem vel satisfactionem inaequalem pro aequali, ptt: qa ubi n e vel n fit pfecta aequalitas n e pfecta rao Iustitiae, ubi a. satisfactio acceptatur tanquam aequalis cum revera sit inaequalis vel minor debito n reperitur aequalitas saltem pfecta, e per consequens neq pfecta Iustitia. addo tn pte ee satisfactionem rigorosae Iustitiae quae aliquo modo sive remote fundetur in gra creditoris, ptt: qa satisfactio rigorosa Iustitiae e quae poterit pfectam aequalitatem inter satisfacientem e psonam offensam, vel quae recompensat totaliter inaequalitate iniuriae e offensae; at pt ee satisfactio quae talis sit licet remote sit fundata in aliqua gra creditoris, hoc a. recte nnulli probant hoc modo: si Rex offensus a psona privata, quae veniam deprecando e genuflexione n poit Regi satisfacere, eandem psonam evehat ad principatum, rae cuius genuflexio poit ee satis ad compensandam iniuriam illam, iam si psona pdicta ad deprecandam veniam Regi genuflectat poterit absq dubio de rigore Iustitiae satisfacere, e tn huiusmodi satisfactio remote habuit dependentiam ex gra creditoris, quae si n pcessisset nullo modo satisfactio fuisset sufficiens. Confirmatur: qa etiam restitutio quae e pfectus actus rigorosae Iustitiae pt aliqua rae sive remote fundari in gra creditoris, nam si Petrus v: g: debeat Paulo centum a quo dono accipiat fundum ex cuius fructibus soluat eidem Paulo centum, profecto huiusmodi restitutio erit ex rigore Iustitiae, siquidem facit pfectam aequalitatem, e tn mediate seu radicaliter processit ex gra creditoris.

Ex dictis a. infertur n oem graam creditoris repugnare rigori Iustitiae, sed eam tm quae vel remittit totum debitum vel eius partem, atq in hoc sensu dici solet gra creditoris repugnare Iustitiae. coeterum si gra pcedat debiti solutionem nec debitum per illam minuatur, n pt impedire quo minus debiti solutio consequens sit pfecta ex rigore Iustitiae. his praemissis.

Dicendum e Chri satisfactionem oblatam pro nris peccatis defecisse a Iustitia rigorosa etiam ex eo qd fuerit fundata in gra creditoris. ita Caietanus in articulum 1mum quaestionis; Ferrariensis 4. contra gentes cap. 454. e Vasquez disp. 8 cap. 3. e tn contra alios inter quos e Suarez disp. 4. sect. 6 a §. 1ma ergo conditio.

Probant reliqm nnulli ex doctrina Vasquez hoc modo: ex peccato originali e ex peccato proprio, morteli actuali contraximus debitum carendi auxiliis divinae graae, e per consequens oibus beneficiis quae a Deo gratis oid e liberaliter ordinat ad hoc ut auxilia ad graam sanctificantem e ipsam graam consequamur. sed pcipuum beneficium ordinatum ad hunc finem e ipsa Incarnatio & ex pdictis peccatis contraximus

debitum

debitum carendi dicto beneficio, at pro hoc debito non potuit Chr satisfacere,
qa idem debitum necessario supponitur remissum ipso secreto incarnationis
facto ante furiosa Chri mentis & quoad hoc Chri satisfactio fuit fundata
in gra creatoris.

Sed ntra hanc radem est, qa licet ex peccato Adami xtraxerimus debitum
carendi sibi a visibilis ad gratiam assequendam, vt sit ex eo qd aliqui e fatuitibus
illis carent vt stat in infantibus moientibus ante baptismum, non in ex peccato
originali vel ex peccato actuali proprio xtraxerimus debitum carendi re-
demptore vel auxiliatore, q. sit imaginis hic vnice colligatur Deum prouoca-
uisse peccato originali vel peccato actuali proprio, talem carentiam vel huius-
modi debitum tanquam poenam. desinit, sit qa id videtur esse in fundamento
stii nempe igitur Chri, et ideo non videtur recedendum, presertim cum Deus neq. pec-
cato originali neq actuali proprio instituerit pro poena decuplum malum, vt stat
ex eo qd nemo dixerit nostri annihilatione fuisse institutam in poenam ~~ex poenam~~
eorum in peccatorum, sic de aliis. Ioe. a fortiori sequitur Christum potuisse satis-
facere etiam pro quocunq; dicto debito carendi auxilio supernaturali xtracto ex
peccatis, vt satis per se patet. addo radem quam impugnamus si valeret non probare
intentum, nempe Chri satisfactionem pro nostris peccatis oblatum non fuisse defectam
vel ex rigore Iustitiae respectu ipsorum peccatorum, sed tm respectu alicuius poenae
illis debitae.

Sed igitur dico: qa gra creatoris, seruans in ipsa satisfactione
etiam humana exhibetur, talem valorem habet cum satisfit, tollit rigorem Iustitiae
ex parte iusta, sed huiusmodi gra interuenit in Chri satisfactione. Hec. Minor
probatur qa Deus non solum fecit gratiam humanitati Chri vniendo illam Verbo diuino,
vt infra patebit, sed etiam seruando vnionem hypostaticam in ipsa humanitate,
quando eadem humanitas operabatur, atq ita Deus gratis in Chro operari bona quae
exhibebantur in satisfactionem mediante seruatione vnionis hypostaticae, ser-
uabat valorem infinitum, quo pro nobis satisfactum est, prouenientem ex infi-
nita dignitate Verbi mediatoris affuente et conferente praeter eadem one-
randi. Maior patet exemplo: qa si quis debeat mihi centum et velit mihi satis-
facere decuplum cuius valor per impossibile decendat a mea libera et gratuita
voluntate, etiam tunc dum eadem pecunia soluitur profecto gra quam exhi-
beo meo debitori in seruando illo valore tollit rigorem Iustitiae, qa permittere
qd licere et gratis sine qd idem et alio debito seruem illum valorem in pecunia
etiam cum mihi soluitur, atq ita ego mihi solueam eandem pecuniam sumptam
praeter eius quoad valorem; vera igitur maior radis supponitur.

Ad dictis radem dictamen probare vt Chro vel tm dueig humanitate
qd non satisfecerit ex rigore Iustitiae, siquidem gra ipsi exhibita facta est Chri huma-
nitati non a. vnionem facta ipsi Chro.

Sed ntra est, qa eo ipso qd sit Chro humanitatem satisfecisse ex rigore

Iustitiae

Iustitiae idem ~~ibi~~ etiam de Christo, cum c. Christo satisfecerit mediante humanitate, si non sit de ea rigorosa iustitia inter humanitatem et Deum, neq sit de inter Christum et Deum, quemadmodum c. eo ipso quod habet voluntatem, mediante qua quod amat, non potest virtute propriis elicere actum amoris Dei cuiusmodi etiam habet non potest eo modo amare Deum, ita etiam eo ipso quod ~~habet~~ non potest esse de iustitiam rigorosam humanitatis ad Deum, ~~sit~~ etiam non potest illam esse inter Christum et Deum, ratio a. huius rei videtur esse, quia ad satisfactionem, sicut ad reliquas actiones, necessarium est non solum principium ut quod sed etiam principium ut quo, et quidem ita ut ex utriusq regula et vel defectu sequatur negata actionis, hinc a. oritur quod si ~~ibi~~ non potest esse principium ut quo sequi actionem vel satisfactionem, eo etiam ipso proteritur principium ut quod non potest agere vel satisfacere, ac proinde cum excedatur ~~situt~~ humanitatem Christi non potuisse satisfacere ut quo ex rigore iustitiae quantum ex gratia creditoris supradicto, ~~ita~~ sequitur neq Christum ut quod satisfecisse ex rigore iustitiae quantum et ex parte eiusdem dicitur.

Obiicies: si debenti mihi centum dedem rem maioris valoris et is de pecunia eiusdem rei iodea venditae mihi satisfaciat dando centum, gratia illi a me praestita non impedit quominus illiq satisfactio sit facta ex rigore iustitiae et dicendum est etiam gratiam a Deo praestitam Christi humanitati in servando unione hypostatica non impediuisse cetera.

R. negando neq: ratio disparitatis est in gratia facta Christi humanitati immediate et solaliter influebat in satisfactionem proveniente a Christi humanitate, gratia a. creditoris de qua sermo est in antecedente non nisi remote vel mediate influit in satisfactionem sequentem.

Dubitabo quia: an Christi satisfactio fuerit ex bonis sub dominio creditoris, in existentibus haec difficultas solet ab aliis exponi sub sua alijs terminis: an Christi satisfactio processerit ex bonis creditoris vel facta sit ex propriis.

Advertendum est quod contra dici solet satisfactionem perfectam ex rigore iustitiae debere fieri ex bonis quae habent sub dominio creditoris, ut a. hac propositio sit universaliter vera, non dominij, per dominium proprietatem dictum, debet etiam comprehendi simplex rei possessio, ita ut sensus illius propositionis sit satisfactio perfecta ex rigore iustitiae debet fieri ex rebus non existentibus sub dominio proprie dicto creditoris, vel quae non sint in eius possessione, et a. ita dicendum sit ~~ut~~ ~~illiq~~ aliqua satisfactio rigorosa iustitiae non sit de facta nisi fiat redditione rei existentis sub dominio creditoris non habentis possessionem illius, si quis e. furto equum v.g: abstulerit non satisfecit iustitiae reddendo pretium illiq vel alterum equum similem aut etiam rem aequivalentem equo ablato, sed necessario eundem numero equum qui e adhuc e sub dominio creditoris debet restituere, neq a. aliter tunc sit facere aequalitatem iustitiae nisi reddendo creditori idem in individuo qui abstulit, ac proinde in tali casu fit satisfactio ex rigore iustitiae restituendo rem existentem sub dominio creditoris quatenus non erat in eius possessione, ceterum non sermone de

satis-

satisfactione aut iniuria vel offensa qua quis privatus è suo honore, videtur
vnitur ex qui vt honor, ejus restitutione sanatur & operando per quam satisfit, n
sit ante satisfactionem in dominio creditoris, sicut ad satisfactionem pro pe-
cunia ablata satis è vt reddat pecunia n existens sub dominio creditoris, ratio a
& qa per eam operationem defertur honor è per satisfactionem vtrariam honor resti-
tuitur ac reparatur. his premissis.

Quidam asserunt Chm satisfactionem fuisse ex bonis propriis qa voluit
personam Verbi quatenus humanitatem sustentabat habuisse peculiare dominium
in suas operationes humanas quibus mediantibus satisfactum è, è ideo talem satisfac-
tionem fuisse ex rigore Iustitiæ.

Sed vtra hos Authores è, qa huiusmodi dominium Verbi in operationes huma-
nas vel competebat eidem Verbo ratione voluntatis divinæ, vel ratione voluntatis huma-
næ. si dicatur primum sequitur Chm satisfactionem fuisse ex bonis n propriis sed
existentibus sub dominio creditoris Dei: si dicatur secundum adhuc sequitur Chm
satisfactionem fuisse ex bonis sub dominio creditoris existentibus, qa de dominium
fundatum in voluntate creata cuius Deus è efficacissime Rex subordinat dominio ipsius dei.

Alij verò apud Vasquez disp. 8 cap. 4 num. 50 docent Chm satisfacti-
onem fuisse ex propriis quatenus fuit exhibita per Chm opera n quatenus erant sub
dominio Dei, sed quatenus erant sub dominio humanitatis, sicut è peculiari
ratione procedebant ab humanitate per libertatem propriam illius è libera erant
quatenus ab illa pendebant, n e: quatenus procedebant à Deo, sic etiam humanitas
Chm peculiare dominium in illa habebat ratione cuius per eadem opera poterat Deo
satisfacere ex rigore Iustitiæ.

Sed vtra hos Authores è qa Deus è dns omnis naturæ creatæ, è per sequens è
dns omnis operationis liberæ procedentis ab eadem natura è quidem secundum omnem rationem
quam decipit a natura, è ideo Deus eandem operationem vt liberam pt imperare, prohi-
bere, punire &c. Deus igitur erat dns omnis operationis liberæ provenientis ab hu-
mana Chm natura è quidem secundum omnem rationem quam operans acquirebat ab
eadem natura. ex his a. pt sententiam modo allatam n subsistere.

Alij apud eundem Vasquez ibidem num. 37 docent Christum cum esset
persona divina habuisse dominium in suas actiones sicut habebat Pater è
Spiritus Sanctus, è ideo potuisse ex rigore Iustitiæ Deo satisfacere.

Sed vtra hos è, qa sicut quam n potest explicare qua ratione Chs potuerit sub
satisfacere, similiter n potest explicare quare non potuerunt satisfacere ex rigore
Iustitiæ Patri vel Spiritui Sancto, cum è Chm operationes erat sub dominio Patris è
Spiritus Sancti Chs n potuit per illas ex rigore Iustitiæ satisfacere Patri è Spiritui
Sancto, siquidem satisfactio rigorosa Iustitiæ fieri debet ex bonis quæ n sunt creditoris. plurimi eundem modum explicandi impugnat Vasquez cap. citt.

Dicendum è Chm satisfactionem defecisse a rigore Iustitiæ, cum fuerit ex bonis creditoris. in hac re nemini cum Vasquez disp. 8 cap. 4 è alijs.

Obj: qa

Obj: 2a operades humanitatis Chri quibus satisfactum e, e honor inde provenerit Deo erat vere bona ipsa Dei, per illa n potuit fieri recompensatio rigorose iusta pro Dei dehonorate facta per peccatum, neq exhibitione aliarum operarum e honoris fuisset extinctae sit nisi peccata, neq potuit Deus ex hiditia inde obligari ad illa remittenda, ex his a. sequitur Chri satisfactionem defecisse a rigore iustitiae eo qd fuerit facta ex bonis creditoris, a. liquin per illam sublatae et solutae peccata e offensae Dei, sicut inter homines per dehonoratis satisfactionem effectam ex rigore iustitiae solutae tollitur dehonoratis offensa, aut certe Deus potuisset ex iustitia obligari ad remittendae peccata, sicut hoc ex acceptione rei quae prius n erat sub ipsius dominio nec inter ipsa bona sit ex iustitia obligari ad remittendam alteri iniuriam vel offensam aut ad faciendum aliquid aliud.

Respondebis cum Suarez disp. 4 sect. 7 Chri satisfactionem quamvis fuerit ex bonis creditoris, n dicimus defecisse a effecta iustitia, qa dicto illa satisfactio n sit ex bonis creditoris requiritur quidem in restitutione vel satisfactione ordinata ad compensandum damnum illatum reby proximi, n a. requiritur ad satisfactionem quae compensat iniuriam vel offensam cui mod: e Chri satisfactio, qa per restitutionem intenditur reintegrare dominium per satisfactionem a. iniuria intenditur ut honoretur ille qui erat offensus.

Sed contra e, qd effecta iustitia ex nda ratione exigit ut etiam satisfactio pro iniuria vel offensa fiat per actionem quae n sit sub dominio ipsius offensi, ita ut per eandem actionem aliquid ipsi offensae adiecerit, aliquin inaequalitas facta per iniuriam vel offensam n censetur tolli, cum a. Chri satisfactio est sub sub Dei dominio e nihil per ipsam Deo offensi accesserit, eo qd est facta ex bonis Dei creditoris, ideo n fuit effecta e ex rigore iustitiae. de hac re plura Vasquez loco supra citt. a num. 46.

Ex dictis colligitur id qd supra in hunc locum recitavimus, nempe Chri satisfactionem licet fuerit ad alterum alteritate reali, ut supra dictum e, n tn fuisse ad alterum alteritate morali, eo qd Chri humanitas nullum haberet suarum operarum dominium qd n est subordinatum dominio Dei creditoris cui pro nobis a Chro exhibita e satisfactio.

Dubitabis 5ta: an Chri satisfactio potuerit non acceptari? Inter dictiones satisfactionis effecta ex rigore iustitiae hac etiam e, ut n possit reijci vel n acceptari a creditore, qa si creditor potest eam n acceptare e tn acceptat, in hoc videtur interdicere n rigor iustitiae sed liberalitas vel gratia.

Dicendum e Chri satisfactionem defecisse a effecta iustitia etiam ex eo qd a Deo potuerit n acceptari. in hac re nexing cum Molina tractat de poenitentia tract. 3. q. 1 Vasquez disp. 9 cap. 3 e alij. e tn contra aliquos quorum d. Belli volunt Chri satisfactionem fuisse effectam e ex rigore iustitiae quamvis potuerit a Deo n acceptari, alij vero inter quos e Suarez docent Chri satisfactionem fuisse

effectam

effectam eo in Deo non potuerit eam non acceptare, nempe ex promissione Patris
tanto cum ipso Christo.

Probant aliqui: qa offensus hic jus ad rubricam satisfactionis cum
hac circumstantia ut satisfactio exhibeatur ab ipso offensore ideo offen-
sus et non acceptare satisfactionem per quam non satisfit toti ipsi Juri, sed per
Christi satisfactionem non est satisfactum Juri qa Deus habebat ad poenam circum-
stantiam & Deus poterat Christi satisfactionem non acceptare pro nobis & Deus can-
dem satisfactionem acceptando tamen debiti non remisit, ac proinde Christi satis-
factio ex eo qa a Deo potuit non acceptari non fuit effecta ex rigore Justitiae.

Sed contra hanc rationem, qa hoc erat impossibile Deo satisfacere
pro nobis peccatis, et esset ex factis, & Deus non habebat Jus et non ab nobis satis-
fieret, qa nemo et habere Jus ad impossibile & dum a Christo pro nobis satisfactum
est Deus non remisit pari debiti praedicta.

Ad tertia quamvis Deus proverbie loquendo non haberet Jus ad satisfac-
tionem ab nobis praestandam eo tamen talis satisfactio esset quia non impossibilis, ha-
buit hic Jus ad eam satisfactionem quae ab alio pro peccato nobis exhiberet
non acceptandam saltem in poenam peccati ipsis nobis, quare Deus acceptando
satisfactionem a Christo Deo oblatam pro nobis debitum correspondens Jusdicto
Juri nobis gratis remisit, perinde ac si nobis potuisset satisfacere ideo Deus ha-
buisset Jus ad satisfactionem ab illo exigendam, ac proinde Christus pro eodem
debito non satisfecit, ideo Christi satisfactio hoc etiam de causa fuit a rigore
Justitiae.

Sed contra hanc responsionem, qa si Deus in poenam nostram peccatorum
obtulisset non acceptare satisfactionem a Christo pro nobis oblatam, ita ut fuisset
necessarium remittere nobis gratis totum debitum, obstitisset talis poena
fuisset in Christi praejudicium, neque eadem effectuari satisfactionis a Christo ob-
lata ideo per sequens eandem Christi honori ~~[illegible]~~ derogaret & negandum est tale
secundum fuisse, non peccatis a Deo obstitisset. Ergo qa non et assignari unde
collegatur talem poenam fuisse imponam nostris peccatis.

Pth. qui proponit: qa satisfactio effecta ex rigorosa Justitia ob-
lata pro injuria vel offensa eam integrum partis laesae extinguit, sed Christi
satisfactio pro nobis peccatis vel offensis Deo factis oblata extinguit nos
peccata sine secundum Dei offensi acceptantis eandem satisfactionem & Christi
satisfactio non fuit effecta ex rigorosa Justitia. Maior pth: qa effecta
satisfactio pro injuria ex illa quae sicut injuria sine secundum Jubrna laesa
facta est, ita ~~erat~~ etiam seipsa fidaliter ex sequens a tuo secundum partis laesae com-
pensat et debitum extinguit, qa si oblata satisfactio ex se non extinguat offen-
sam et debitum sed adhuc maneat secundum partis laesae quasi stralentis obstin-
gat offensum vel debitum, tam erit ineffecta satisfactio, qa non est sufficiens
vel agta ut ex eo inaequalitatem ex injuria ortam ad aequalitatem reducat,

cum eis

cum eiq defectus debeat aequalem servire creditoris.

Ad dubia cum Suarez ad redemptionem captivi non sufficit iustum pretium pro illo offerre, sed plena requiritur solutio debiti, et redemptio plena, nec tn idcirco captivi redemptio deficit a rigore perfectae iustitiae & similiter redemptio nra facta a Chro quamvis requiraret Dei servum non ideo deficit a rigore iustitiae.

Ad secundo dnm, et nego seq: ratio disparitatis est, qa redemptio captivi non fit per modum satisfactionis quae fiat parti offensae, sed est vera contractus emptionis qui non aestimatur nisi mutuo contrahentium consensu, et eo designetur ac determinetur id quod contrahens debet reddere, si a solutio pecuniae pro captivo solum fieret per modum satisfactionis, hac ipso iure consensu dni servi vel captivus liber maneret si dignam exhiberet satisfactionem, vt si quis qd debita vel qd iniuriam aliquam committente lege potest fieri servus hoc ipso qd servus aut alia pro eo dignam et iustam exhiberet satisfactionem potestatem abq consensu dni servus liber maneret.

Confirmatio a nobis supra facta. qa in Chri operatione duo possumus considerare. alterum est ratio pretii ad emendam nobis gratiam, et hac ratione Chri operatio non dicitur proprie satisfactio sed improprie et meritum proprie. alterum est ratio compensationis pro iniuria illata Deo, et hac ratione dicitur satisfactio cuiq est proprium damna resarcire, soluere, et compensare, atque ei operationes Chri secundum neutram considerationem fuerunt ex rigore iustitiae qd non fuerint ex rigore iustitiae secundum posteriorem considerationem satis pt ex supra dictis; qd vero non fuerint ex rigore iustitiae secundum priorem patet. qa si opera Chri facta in Dei honorem merebantur ex rigore iustitiae apud Deum non potest Deus illa ratione sine iniustitia negare id qd pro nobis merebantur, ac proinde Deus est obligatus ex rigore iustitiae humanitati Chri, cum tn Deus talis obligatio sit ob incapace, vt dictum est dictis, atq licet merita Chri et aequalia et signa praemio qd Chrs pro nobis promeruit, et licet Deus facta receptu Chri onerosa et promissione detrenata promiserit se nobis pro Chri libito daturum gratiam si ipse Chrs pro nobis meretur, adhuc Deus potest abq iniustitia negare id quod ipse Chrs nobis promeritus est.

Objicies: Chrs meruit etiam ipsam acceptationem suorum meritorum et satisfactionis pro nobis oblatae. qa Deus non potuit non acceptare illam, et per consequens eadem satisfactio non defecit a rigore iustitiae, ex qd non potest non acceptari a Deo.

Ad dubia dnm et nego seq: qa Christum suis operibus meruisse vt ipsius satisfactio pro nobis oblata acceptaretur nihil est aliud, quam Chri merita secundum eorum valorem et dignitatem fuisse aequalia etiam ipsi acceptari, non tn hinc sequitur qd Deus discrimine ab ipsis facilitate teneret acceptare

Chri

Chri satisfactionem ideirco ea defecit a rigore Iustitiæ.

Obijcies 2do: si quis debeat mihi centum et alius pro illo mihi tantundem sive centum offerat debeo illa acceptare, alioquin debitum remittit, vel extinguit. Et similiter Deus non potuit satisfactionem a Chro pro nobis oblatam reijcere, vel illam exhibitam, nobis peccata nra non remittere.

R. negando 2seq: ratio disparitatis est, quia cum creditor pecuniæ non habet ius nisi ad hoc ut tantundem pecuniæ sibi reddatur quantum ipsi debetur, idcirco illi sufficienter satisfit per exhibitionem pecuniæ debitæ sive ea exhibita sit ab ipso debitore sive a 3tia persona soluente pro illo, unde et lege prima digestis de exercitatoria actione dicit, quod alius pro me soluendo me liberet, contra vero cum is qui offendit alium per ipsam offensam quantum est ex se ponat infra se personam offensam, ideo persona offensa ut ipsi ex rigore Iustitiæ et ad æqualitatem satisfiat debet reponi eo loco in quo ante offensam erat, illud a. non censetur sufficienter fieri nisi ab eodem qui offendit vel iniuriam intulit satisfiat pro iniuria, quia alioquin is contra personam offensam iactare vel gloriari posset se ei iniuriam intulisse, nec tamen se illi satisfecisse, de quo persona offensa iuste dolere posset.

Obijcies 3tio: vendens aliquid ad preces alterius facit gratiam ementi volendo cum eo contrahere iuxta ipsius preces, et tamen in ipso contractu venditionis seruatur æqualitas quatenus æqualitas seruatur inter rem et pretium. Et similiter quamuis Deus ita acceptaret Chri satisfactionem ut fecerit nobis aliquam gratiam vel satisfactionem potuerit non acceptare, non tamen inde sequitur non fuisse seruatum rigorem Iustitiæ in eadem satisfactione aut eam non fuisse perfectam ex rigore Iustitiæ.

R. concedendo Ans, et negando 2seq: ratio disparitatis est, quia rigor Iustitiæ in contractu emptionis qui perficitur mutuo consensu non attenditur nisi quoad æqualitatem valoris mercis cum pretio, contra vero cum satisfactio rigorosæ Iustitiæ pro iniuria vel offensa debeat fieri independenter a consensu partis læsæ, quod non habuit Chri satisfactio, idcirco etiam ea defecit a rigore Iustitiæ, quare licet in Chri satisfactione seruata sit æqualitas sive potius condignitas meriti et premij, eo quod nihil hoc. pp. Chri merita fuerit exhibitum quo non esset condigna eadem merita, adhuc tamen Chri satisfactio eo quod Dei acceptatione licet a se promerita indiguerit ut offensam a nobis Deo factam extingueret a rigore Iustitiæ, quia scilicet Chrus per illam satisfecit tam per modum meriti, hoc est, merendo formam per quam tolleretur offensa non 1a. ponendo aliquid quod seipso tolleret ipsam offensam, quod est de ratione satisfactionis rigorosæ Iustitiæ pro illata iniuria, itaque Chri satisfactio quoad hoc non fuit de rigore Iustitiæ non quod in hoc fuerit remissa pars aliqua debiti, sed quod non fuerit seruata ratio satisfaciendi ex rigore Iustitiæ pro nra offensa, quæ ratio in hoc casu erat omnino impossibilis, ut constat ex supradictis.

Quæres: an saltem Chrus dum pro nris peccatis satisfecit potuerit agere ex virtute Iustitiæ, vel eius actum exercuerit, etiamsi in Chri satisfactione non interuenerint omnes conditiones satisfactionis rigorosæ Iustitiæ pro iniuria illata.

illata?

Ad Christum satisfacientem Deo pro nobis potuisse agere ex virtute Iustitiae, si videlicet Deus iure dominii proprietatis a Christi humanitate exegerit vt ipsa pro nobis satisfaceret, sicuti a huiusmodi Dei exactione non potuit Christus quatenus pro nostris peccatis mortalibus satisfaciebat agere ex virtute Iustitiae rigorosae, quia ad hoc est necessarium, vt stat ex dictis anno superiori, agere ex aliqua obligatione Iustitiae proprie dictae, cum a. hoc non haberet talem obligationem ad satisfaciendum pro suis peccatis mortalibus, vt stat ex dictis, neq; potuit Christus huiusmodi obligationem in se transferre vel ex ea agere, si vero nostra peccata venialia sint nostra Iustitiam et ex eadem virtute teneamur pro illis satisfacere, potuisset Christus ex consensu Dei creditoris vel per illa offensi in se transferre et recipere obligationem quam habebat hoc satisfaciendi pro eisdem peccatis, atq; sic potuisset agere ex virtute Iustitiae dum pro huiusmodi peccatis satisfaciebat.

Advertendum est quamvis plures rationes satisfactionis rigorosae Iustitiae defuerint Christi satisfactionibus tum sive evenerit ex virtute Iustitiae sive ex virtute misericordiae vel alia virtute, de quare infra dicendum est, si per temporis lucidi fuerint longe gratior quam sit satisfactio pro iniuria, quae exhibetur inter homines licet haec haberet omnes rationes Iustitiae rigorosae, nihilominus tum quia Christi satisfactio est infiniti valoris, tum quia exhibetur Deo, siquidem ex hoc etiam capite servavit dignitatem, sicut Religio ex eo quod Deo cultum exhibet, servavit tantam excellentiam vt superet virtutem Iustitiae proprie dictae. Hic de necessitate Incarnationis et satisfactionis Christi absolutis tractandum est de fine et decreto Incarnationis, eo quod S. Thomas de his agat art. 3 et 4 huius quaestionis, per quam commodius de his agi potest cum de Christi praedestinatione infra agitabitur, sed etiam quae dici possent de sufficientia temporis Incarnationis, de qua S. Thomas art. 6 et 7. ex quibus partem harum difficultatum praetermittis; transibimus ad disputandum de unione Verbi Incarnati, de qua S. Doctor disputat quaestione 20.

DISPUTATIO II.

De Unione Verbi Incarnati.

CAPUT I.

Utrum Unio Verbi facta sit in natura?

Praemittendum est unionem esse duplicem. altera dicitur unio actiua, siue unitio quae est actio qua duo extrema vniuntur inter se. altera dicitur unio formalis quae nihil est aliud quam terminus immediatus unionis actiuae et dicitur etiam unio in facto esse, quae est qua extrema etiam in facto esse et unita

quamuis